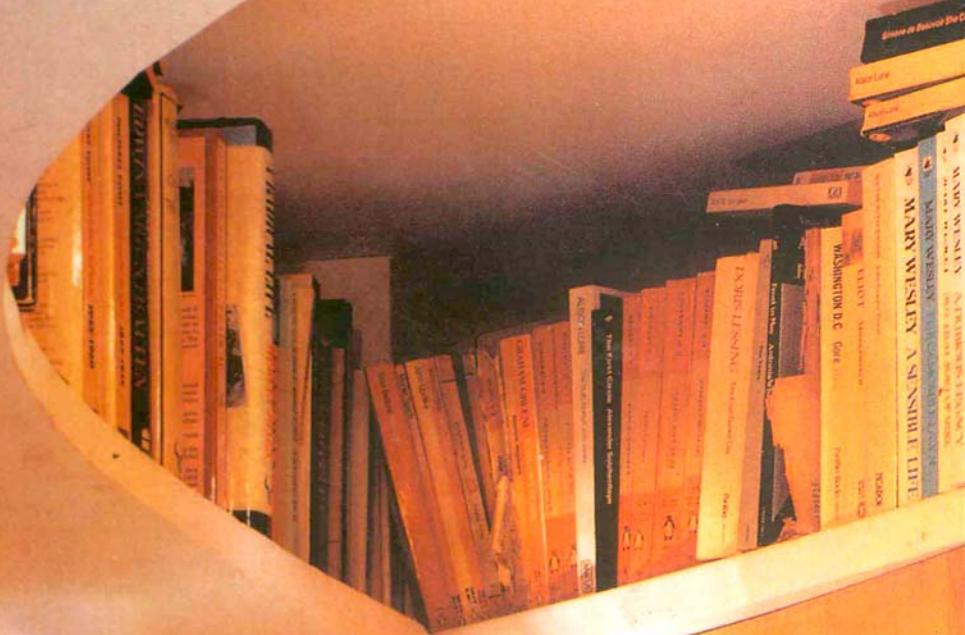

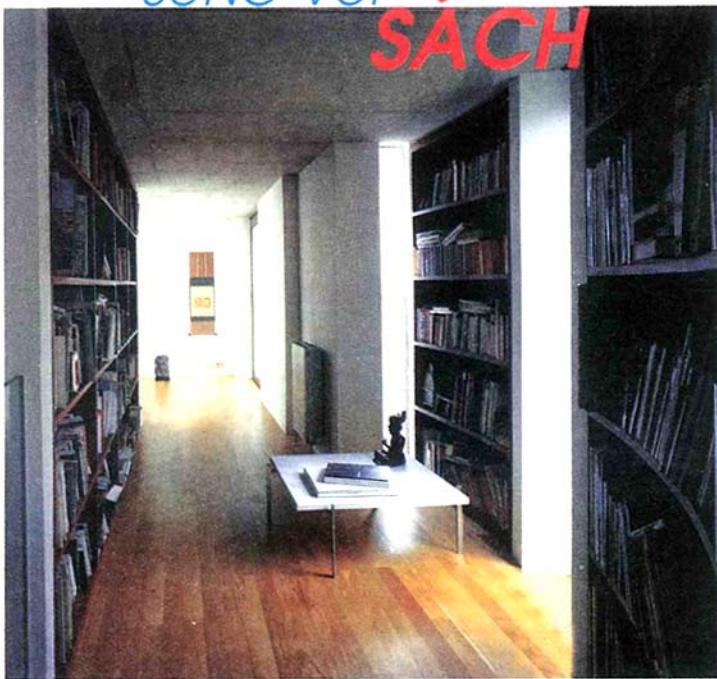
ALAN POWERS

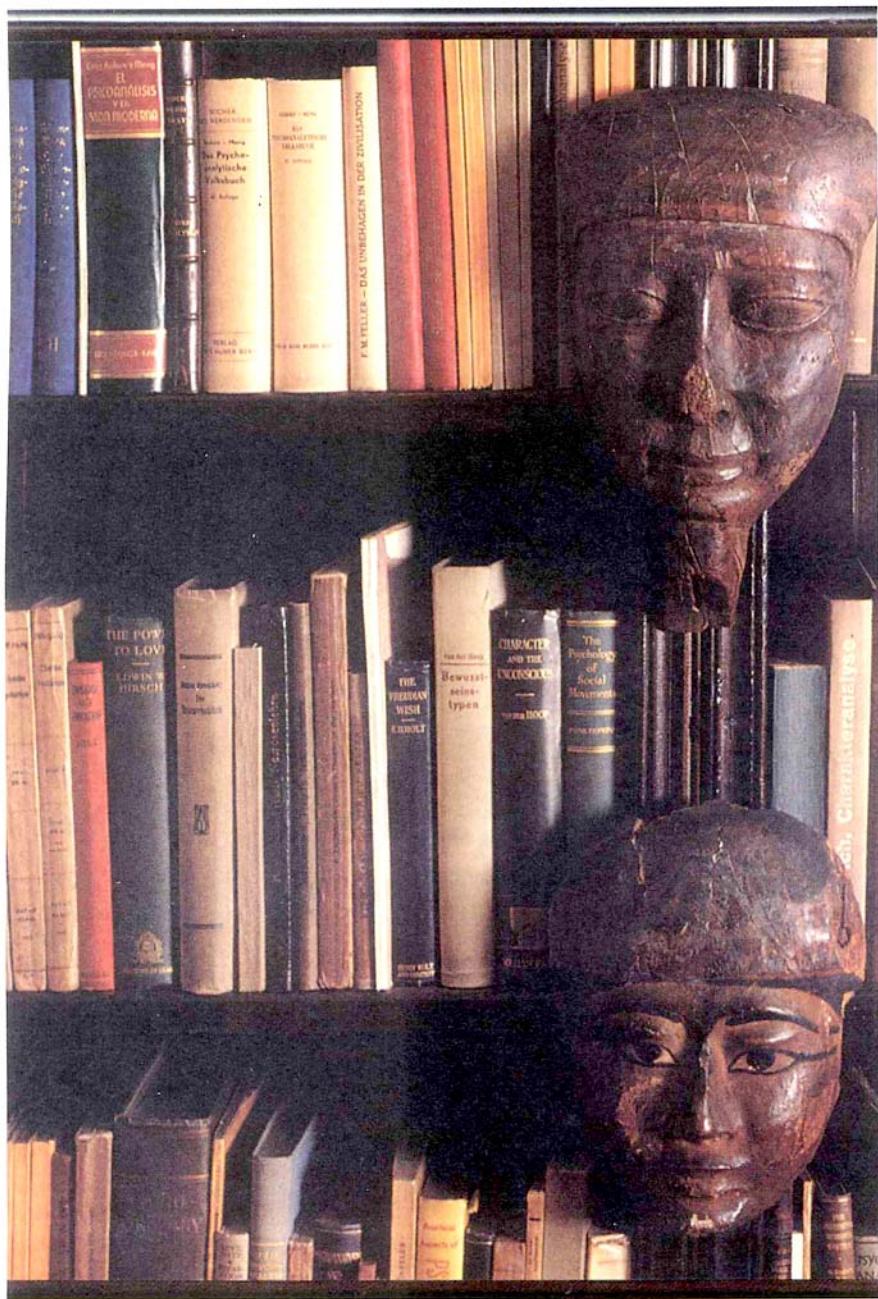
Sống với Sách

NHÀ XUẤT BẢN
VĂN HÓA THÔNG TIN

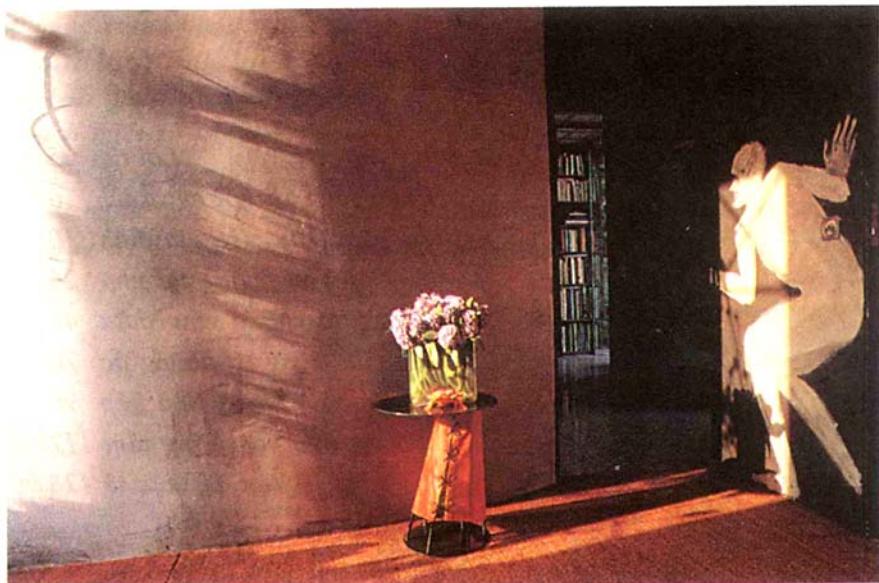
SỐNG VỚI
SÁCH

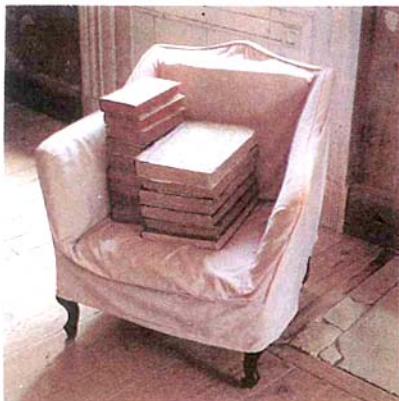

ALAN POWERS
TRẦN HOÀNG DUNG biên dịch

SỐNG
VỚI
SÁCH

NHÀ XUẤT BẢN
VĂN HÓA THÔNG TIN

NỘI DUNG

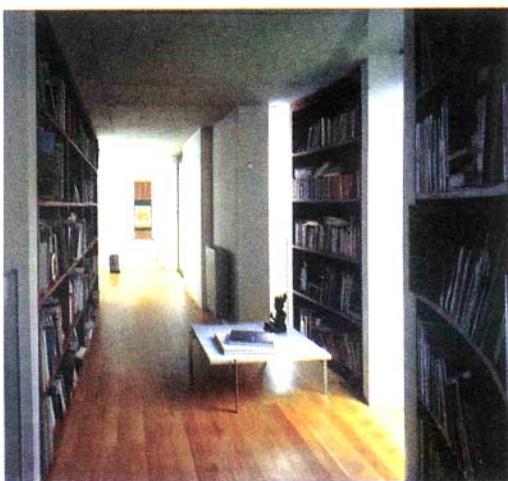
<i>Lời tựa</i>	5
<i>Cuộc sống xã hội của sách</i>	6
<i>Thư viện gia đình</i>	10
<i>Văn phòng tại nhà</i>	26
<i>Hành lang và không gian thừa</i>	46
<i>Sách để trang trí phòng ốc</i>	70
<i>Nhà bếp</i>	96
<i>Phòng ngủ và phòng tắm</i>	112
<i>Vấn đề thực tế</i>	128

LỜI TỰA

Sách là phẩm vật thông dụng nhất trong những đồ vật ở nhà và cũng là tài sản quý giá nhất được lưu giữ trong ngôi nhà của chúng ta. Sống với sách chính là một nghệ thuật. Điều cần nhất là làm sao phối hợp nhịp nhàng giữa sách với chức năng của ngôi nhà chúng ta. Quyển "SỐNG VỚI SÁCH" tìm tòi và khám phá những phương cách khác nhau để sách không những được lưu trữ một cách hợp lý mà còn đóng vai trò hoàn hảo trong việc tạo cá tính cho ngôi nhà hay căn hộ của chúng ta.

Các chương sau đây cống hiến cách phân chia các phòng và cách sắp xếp sách ở thư viện gia đình, văn phòng tại nhà, phòng khách như thế nào kể cả những nơi khác như nhà bếp, phòng ngủ, phòng tắm. Sách cũng minh họa những công cụ bình thường dùng để tiết kiệm khoảng trống nhằm dành chỗ cho sách ở những nơi linh tinh như cầu thang, hành lang, lối đi lại. Phần cuối là chương nói về cách gìn giữ và bảo quản sách cùng những gợi ý về kỹ thuật hữu dụng để lên kế hoạch thiết kế kệ sách.

Hy vọng độc giả khi xem qua quyển sách này sẽ có một khái niệm để tự mình thiết kế thật đẹp những nơi lưu trữ sách, tận dụng những khoảng trống mà mình vô tình đã bỏ sót, và nhất là tạo được phong cách độc đáo cho tổ ấm gia đình.

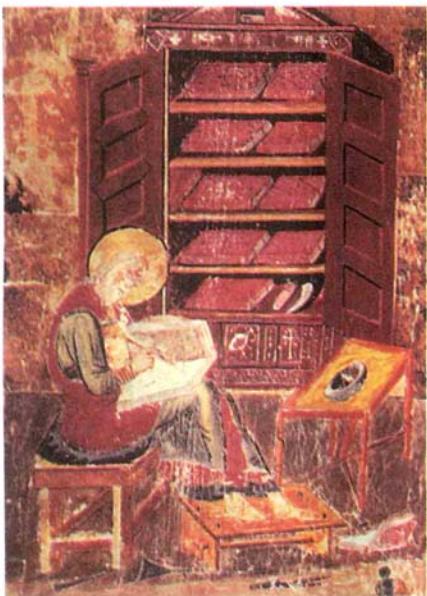

CUỘC SỐNG XÃ HỘI CỦA SÁCH

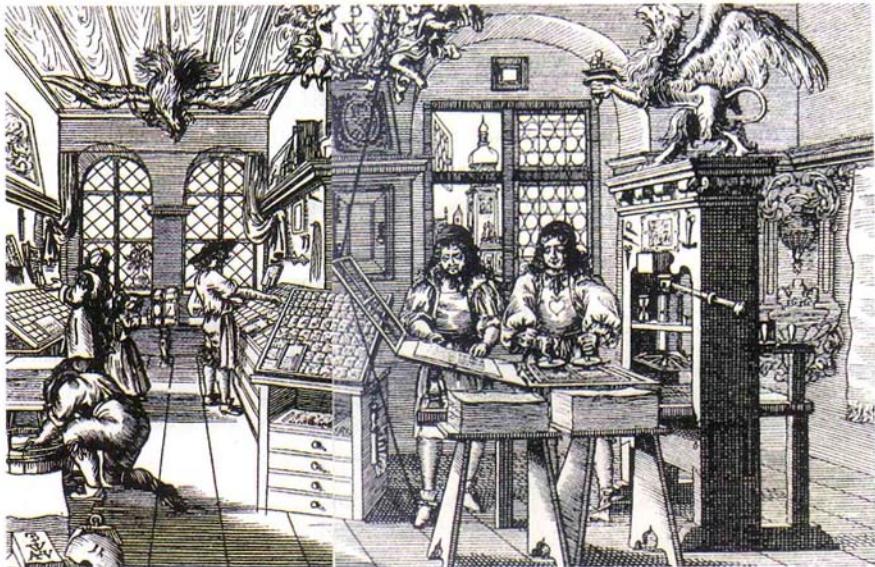
Mỗi cuốn sách là một phần thông tin. Sách là một bản văn hữu ích theo nhiều cách khác nhau. Nhưng ngày nay ta có thể gặp bản văn này trong những hình thức như băng từ, đĩa vi tính v.v... như vậy tập giấy được đóng lại đó có còn chỗ đứng đặc biệt trong thế giới hiện đại không? Chúng ta đang ở vào kỷ nguyên mà lần đầu tiên kể từ lúc phát minh ra kỹ thuật in bằng chữ rời cách đây 500 năm, sách không còn là phương tiện truyền thông cơ bản nữa. Tuy nhiên người ta khó tin rằng sách sẽ rời bỏ chúng ta một cách dễ dàng bởi vì nói cho cùng sách không phải là nguồn thông tin vô hồn như các loại thông tin khác mà là tạo tác văn hóa có ý nghĩa muôn màu muôn vẻ được tích lũy theo thời gian.

Cái mà chúng ta thông thường gọi là "sách" thì người xưa gọi là tập thủ cảo làm bằng những tấm da được gấp lại và cắt xén thành trang sách. Nó dễ mang theo, và trở nên phổ biến trong thế giới La Mã cùng lúc với thói quen đọc sách một mình. Vì thế sự ra đời của sách có thể nói là có 2 thời điểm tách biệt nhau. Thời điểm thứ nhất, sách được làm hoàn

tòan bằng tay do những người chuyên sao chép lại. Thời điểm thứ nhì cách 1.500 năm sau, sách được in ấn theo phát minh của Johann Gutenberg tại Đức vào thập niên 1450. Mãi sau thế chiến thứ 2

◀ Sách viết tay vào thế kỷ thứ 8 mô tả thánh Ezra đang viết sách thánh theo ký ức, phía sau cho thấy sách được để nằm không để đứng, cửa có khóa để giữ an toàn cho tài sản quý giá thời trung cổ đó là sách.

▲ Bản khắc gỗ mô tả xưởng in vào thế kỷ 17. Ta thấy chữ in được xếp thành hàng và trang trên bục sắp chữ, phần in do hai người làm, một người in mực bằng tẩm dạ, người kia đặt và lấy giấy in ra. Người ta in một lúc 4 trang trên cùng một tờ sau đó gấp và đóng lại.

Tranh khắc gỗ thế kỷ 16 của Jost Amman ▶ minh họa thời kỳ đầu tiên in ấn ở Đức. Cơ bản kỹ thuật in ấn ít có thay đổi mãi đến thế kỷ 19. Cho dù kỹ thuật đơn giản nhưng người thợ thủ công giỏi vẫn có thể làm tốt với chữ in bằng kim loại và giấy làm bằng tay. Nhiều nhà in kiêm nhiệm luôn việc xuất bản, biên tập, có những quyết định quan trọng xuất bản các bản văn làm thay đổi dòng tư tưởng của người phương tây.

phần lớn kỹ thuật in ấn bằng mặt chữ nổi của Gutenberg vẫn còn được sử dụng. Vào thế kỷ 19 nhờ có máy hơi nước, việc in ấn nhanh hơn, giấy in rẻ hơn nhưng chất lượng thường kém hơn trước. Sự thay đổi kỹ thuật in ấn quan trọng kế tiếp là thay thế chữ in bằng kim loại, bằng quang hợp và in phẳng trong thập niên 1960 nhờ đó việc in sách dễ dàng hơn và được phổ biến rộng rãi hơn.

Nhà học giả lang thang Walter Benjamin trong thập niên 1930 đã nói: “Trong cuộc đời nhà sưu tập luôn có căng thẳng giữa ngăn nắp và không ngăn nắp”. Điều này nói lên sự khó khăn trong việc sắp xếp, tháo dỡ thư viện của ông khi phải di chuyển. Ông hiểu ý nghĩa tượng trưng của cuốn sách như thế nào và giá trị không tùy thuộc vào sự tiện dụng của nó, mặc dù sự tiện dụng cũng cho nó có một vị thế ưu tiên hơn các vật sở hữu khác. Trên lý thuyết, biết rằng có thể mượn được một cuốn sách nào đó trong một thư viện có tiếng không bằng có trong tay bản sách đó. Benjamin cho biết niềm vui khi sục sạo tìm mua được cuốn sách vừa ý mình nhất, “Một trong những kỷ niệm khó quên của nhà sưu tập là cứu được cuốn sách mà ông ta chưa bao giờ nghĩ tới bởi vì ông ta thấy nó lẻ loi, không ai quan tâm trong thị trường sách, ông ta mua nó để trả tự do cho nó, giống như một hoàng tử mua một nữ nô lệ xinh đẹp và trả tự do cho cô ta. Đối với nhà sưu tập, tất cả các cuốn sách được hoàn toàn tự do một khi đã nằm trên kệ sách”.

◀ Phòng làm việc của nhà soạn nhạc Johannes Brahms. Các bộ sách đơn giản làm bằng gỗ chạy dọc suốt phần cuối căn phòng, che lấp cả cửa ra vào, nó mang đặc tính hiện đại đáng chú ý, một phần bởi vì không có trang trí, một phần có vẻ tạm bợ nhất thời.

Giá trị nhân bản của cuốn sách là được đóng góp vào niềm vui của người được sở hữu nó. Sách xứng đáng có vai trò thích đáng và cho ta thêm nhiều vui thích khi được sắp xếp lưu giữ một cách có ý thức và thích hợp. Cần có sự cân bằng giữa đặc tính của ngôi nhà, cá tính của người chủ và thể loại sách. Có vô số cách thức khác nhau mà sách có thể kết hợp với nhà cửa, và ngược lại.

▲ Tranh in năm 1813 của Rudolph Ackermann cho thấy một "Thư viện lưu động", ở đây người ta cho người đăng ký mượn sách. Ngày nay sách được phát hành rộng rãi và việc mở rộng kiến thức làm xã hội thay đổi nhanh hơn, kết quả là các thư viện dành cho mọi người đã phát triển vào cuối thế kỷ 19.

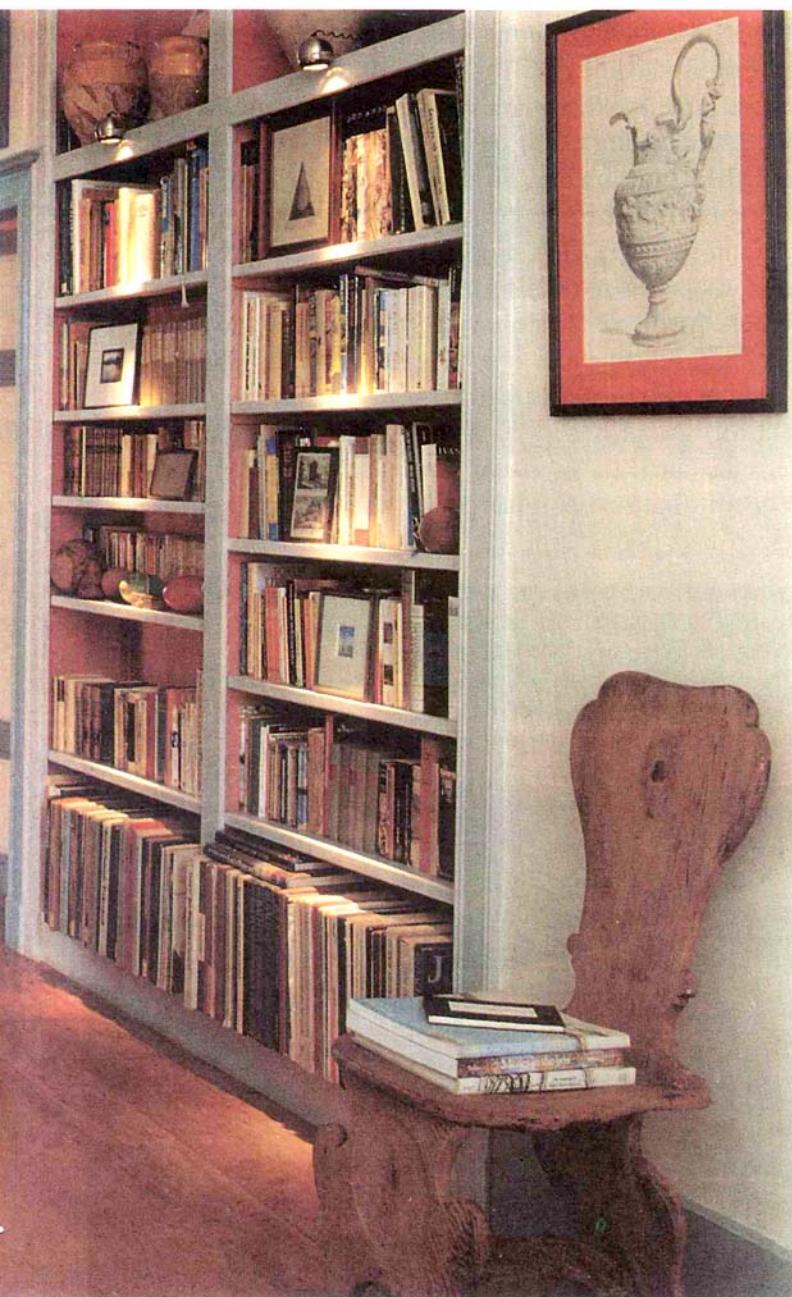
Nội thất của một tư sản Đức giữa thế kỷ ▶ 19, phòng đơn giản chỉ có các kệ sách, cho thấy người ngồi là một học giả nghiêm túc. Vào thời điểm vẽ bức tranh này, việc sở hữu một thư phòng đầy sách vẫn không còn là đặc quyền của người thật giàu.

10 Sống với sách

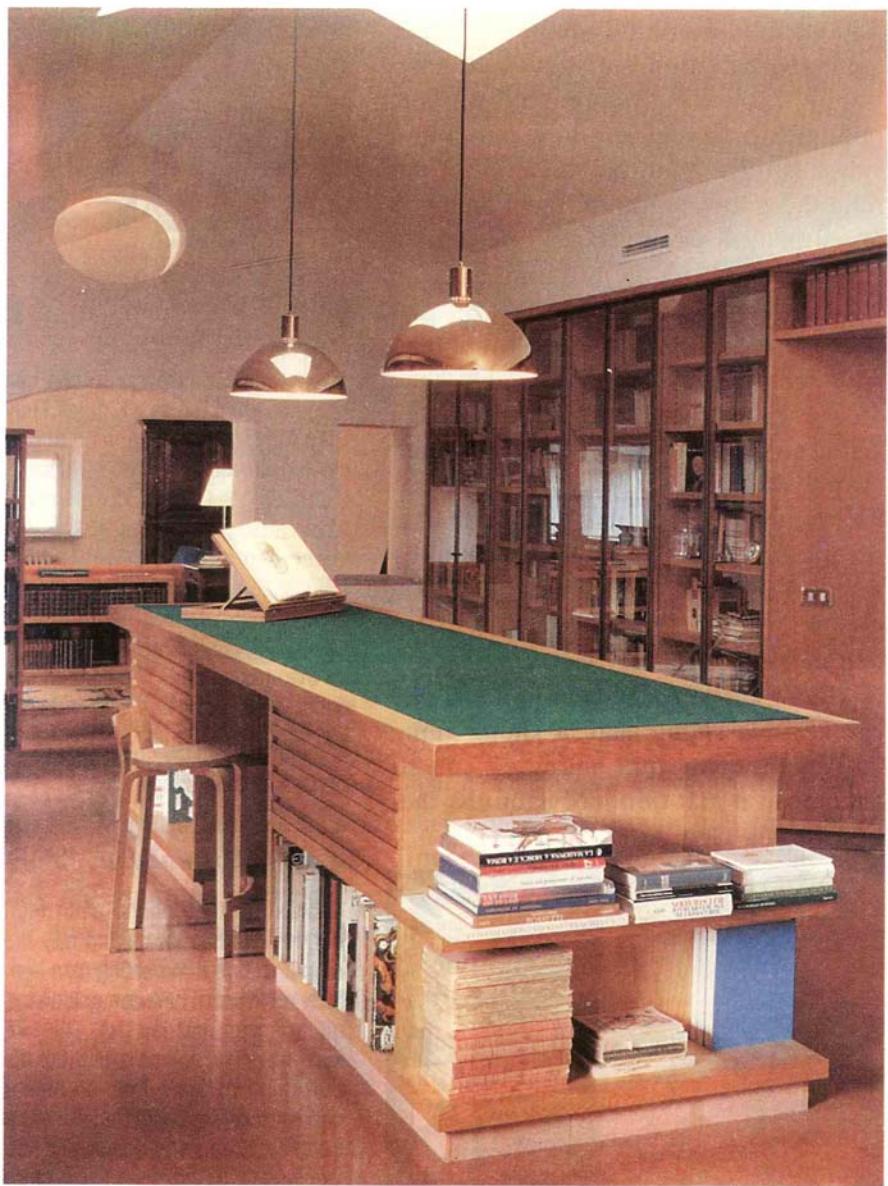
THƯ VIỆN GIA ĐÌNH

Khi chúng ta sưu tầm được một lượng sách đáng kể, chúng ta cần có một phòng dành riêng để lưu giữ. Thư viện gia đình thường có chức năng phụ là phòng học, ngoài ra còn có thể có các chức năng khác. Các phòng đọc sách đầu tiên có từ thế kỷ 16 khởi đầu không phải là phòng sinh hoạt thân hữu, nhưng khi sách được phổ biến hơn, được minh họa, không quá uyên bác thì có sự thay đổi: phòng đọc sách trở thành nơi các thành viên gia đình tụ họp sinh hoạt mỗi khi rảnh rỗi. Có thể xem loại thư viện mới tại tòa nhà Kenwood ở Hampstead, London. Do Robert Adam vẽ đồ án năm 1767, thư viện có những kệ sách gắn dính tường, nhưng phần lớn bề mặt tường được lắp gương. Trường kỷ và ghế mạ vàng và trần được trang trí bằng tranh phúng dụ càng tăng thêm ấn tượng Khoảng năm 1838, JC Loudon, một người chuyên viết về nghệ thuật trang trí nói rằng “Hiện nay không có biệt thự hay nhà ở ngoại ô nào có hơn hai phòng khách, được xem là toàn hảo nếu không có một phòng làm thư viện gia đình.”

- ▼ Khoảng không dưới mái trong phòng đọc sách
kiểu studio này được sử dụng khéo léo để làm
thành một hành lang trong nhà, nó mở rộng hướng
ra ngoài để dành chỗ cho bộ bàn ghế thật đẹp.
Đây là phòng tiếp khách, sinh hoạt với đồ đặc,
tranh ảnh tạo cảm giác thoải mái, có ánh sáng tự
nhiên (ánh sáng mặt trời) chiếu vào.

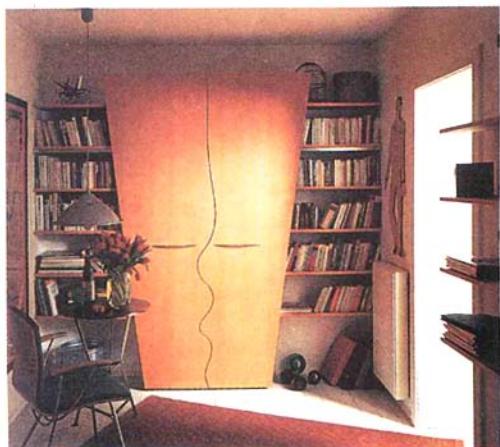

▲ Phòng đọc sách vừa là nơi làm việc ở tầng mái, phối hợp một cách tao nhã giữa các loại tủ sách khác nhau và cách trưng bày. Cái bàn ở giữa thư viện có ngăn kéo ngang tầm ngực, có kệ để sách hoặc bên này hoặc ở bên kia đầu bàn.

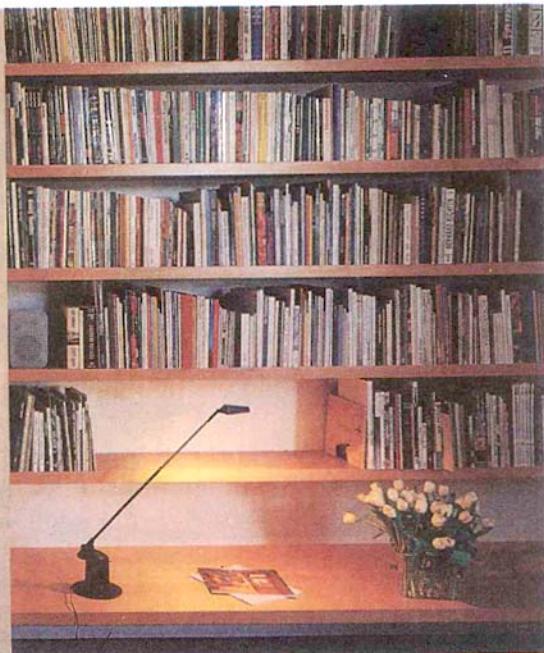
Thư viện gia đình hiện nay rất tiện nghi, sẵn sàng đón tiếp mọi người, đôi khi phòng đọc sách trông rất giống một phòng họp hay phòng học thời Phục Hưng. Nó tiêu biểu cho chiều hướng mở rộng thế giới riêng tư, dù mục đích của nó có phải là dành cho học giả nghiên cứu, là niềm hân diện của nhà sưu tập hoặc là lòng đam mê bất chợt của một người tò mò hay không. Trong tình hình này, chúng ta cần có một cái nhìn khác về sách, chứ không phải bước đều đều vô hồn đọc theo các kệ sách đã được chuyên viên thư mục sắp xếp ngăn nắp theo hệ thống. Kích thước tiêu chuẩn của sách hiện đại tạo sự thuận tiện cho nhà thiết kế thư viện, vì cách sắp xếp sách tự nhiên và hợp lý là giảm cỡ sách từ sàn đến trần nhà. Điều này giúp ta có một tỷ lệ chuẩn khi xếp đặt khoảng cách cho các kệ sách không phải là không giống mối tương quan giữa những cỡ cửa sổ khác nhau ở mặt tiền một ngôi nhà thời kỳ các vua George (1714-1811).

▲ Phòng đọc sách trong căn nhà của nhà điêu khắc thế kỷ XX người Thụy Điển Carl Milles. Tủ sách có những chi tiết cổ điển giản hóa, được tái hiện ở đồ gỗ. Tủ sách xây chìm vào tường, ngăn giữa rất rộng có thể nhìn không đẹp mắt nhưng ở đây điểm nhấn theo chiều ngang tạo ra cảm giác yên tĩnh, chuyển sự chú ý từ tường sang căn phòng. Màu xám ấm áp theo trường phái Tân cổ điển của người Thụy Điển làm cho nội thất vừa sáng vừa dịu mát.

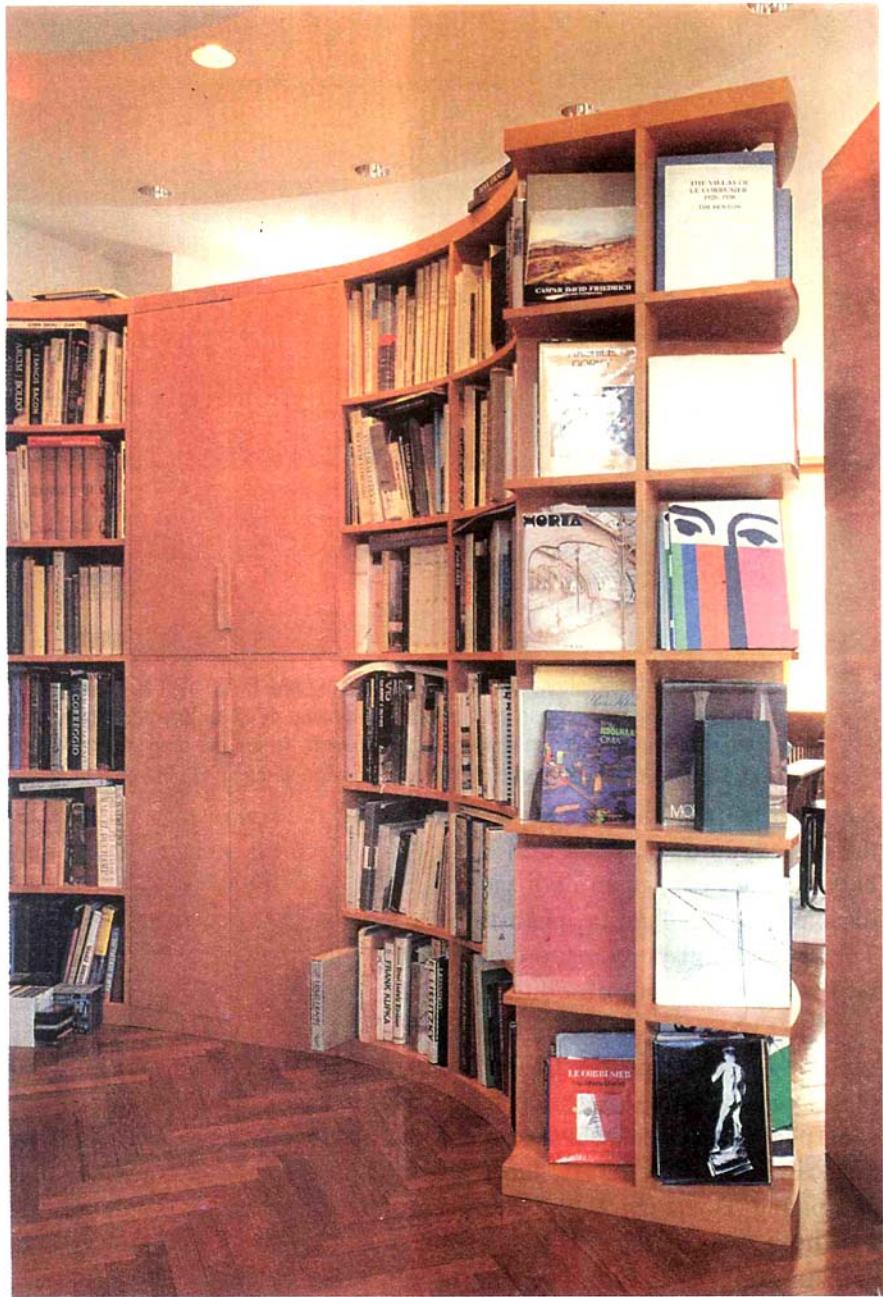
◀ Cách xử lý theo phong cách hiện đại, không theo lối thường này tạo ra một cá tính trong không gian hẹp. Tủ ly với tay nắm hình con mắt nhôm, giống khuôn mặt lập thể. Thiết kế kỳ dị này được nhấn mạnh thêm bởi tấm thảm để lệch. Mặc dù phòng đọc sách không có lợi thế ánh sáng tự nhiên nhưng nền nhà màu trắng làm tăng tối đa ánh sáng từ cửa chiếu vào. Đèn đọc sách được treo thấp xuống bàn, có chóa đèn lớn bằng thủy tinh mờ để bảo vệ mắt người đọc.

▲ Một nội thất theo phong cách phòng triển lãm nghệ thuật, thiết kế theo kiểu tận dụng chỗ tối đa. Kệ bằng gỗ cứng rất quan trọng để có tỷ lệ và đường nét phù hợp với căn phòng không có các đồ vật nhỏ khác. Nhằm mở rộng khoảng không, kệ sách được dùng làm vách ngăn giữa thư viện và các chỗ sinh hoạt khác.

Kệ sách phòng đọc sách trước đây thường theo mẫu một tủ sách có thể di chuyển được, phần trên là một tủ nhỏ có kệ, mặt trước lắp kính hay lưỡi mắt cáo, phần dưới vừa được dùng để sách vừa dùng như bệ đỡ thay thế cho chân tủ, phần trên giá có các gờ trang trí để giữ sách. Tất cả đều hàm ý vươn cao cùng thiết kế theo một tỷ lệ cân đối thích hợp làm cho tủ sách tiện dụng và trông đẹp mắt.

Thiết kế phòng đọc sách đẹp hay không đẹp không dựa trên các kệ sách hay tủ sách mà tùy thuộc vào chất lượng ánh sáng. Dĩ nhiên tùy theo ngày hay đêm mà ta có những yêu cầu chuyên môn, nhưng ánh sáng phải hài hòa với chính khoảng không. Chúng ta cần phải cẩn thận xem xét sự liên hệ giữa vị thế ngồi của người đọc và phần còn lại của căn phòng. Đọc sách không chỉ là một hoạt động của trí óc mà còn là một hoạt động của cả cơ thể, vì thế ánh sáng tự nhiên với tính chất chuyển động và thay đổi sẽ cho ta một khung không gian tuyệt hảo.

Thư viện British Library ở London sử dụng kỹ thuật tiên tiến nhất nhưng nó cũng được thiết kế sao cho chỗ ngồi đọc sách được chiếu sáng một cách tự nhiên. Tại nhà, nếu điều kiện cho phép ta nên dùng ánh sáng tự nhiên. Chúng ta nên lưu ý là các nguồn ánh sáng khác kể cả ánh sáng phản chiếu nếu sáng quá sẽ có hại. Về đêm, ánh sáng dùng để đọc sách không nên quá cao, quá sáng.

Đồ đặc trong phòng đọc sách không nên có màu tối, và những thí dụ minh họa ở đây nổi bật ở cách dùng gỗ tự nhiên hoặc sơn màu sáng. Nhiều phòng đọc sách trong những nhà hiện đại và nhà cổ tạo ra nét chấm phá để phá vỡ tính đơn điệu của những kệ sách bằng những ô cửa hay vài cái gì mở ra ngoài để có cảm giác thông thoáng thay vì như một cái kén kín mít. Bà Haweis quá cố, người truyền bá phong trào thẩm mỹ thời Victoria, đã viết rằng: "Trong màu sơn xanh nhạt, trắng, xanh lá cây, trước khi người ta để sách vào, các kệ sách đã thật sự đóng góp thêm vẻ đẹp của căn phòng... các hốc tường có thể viền

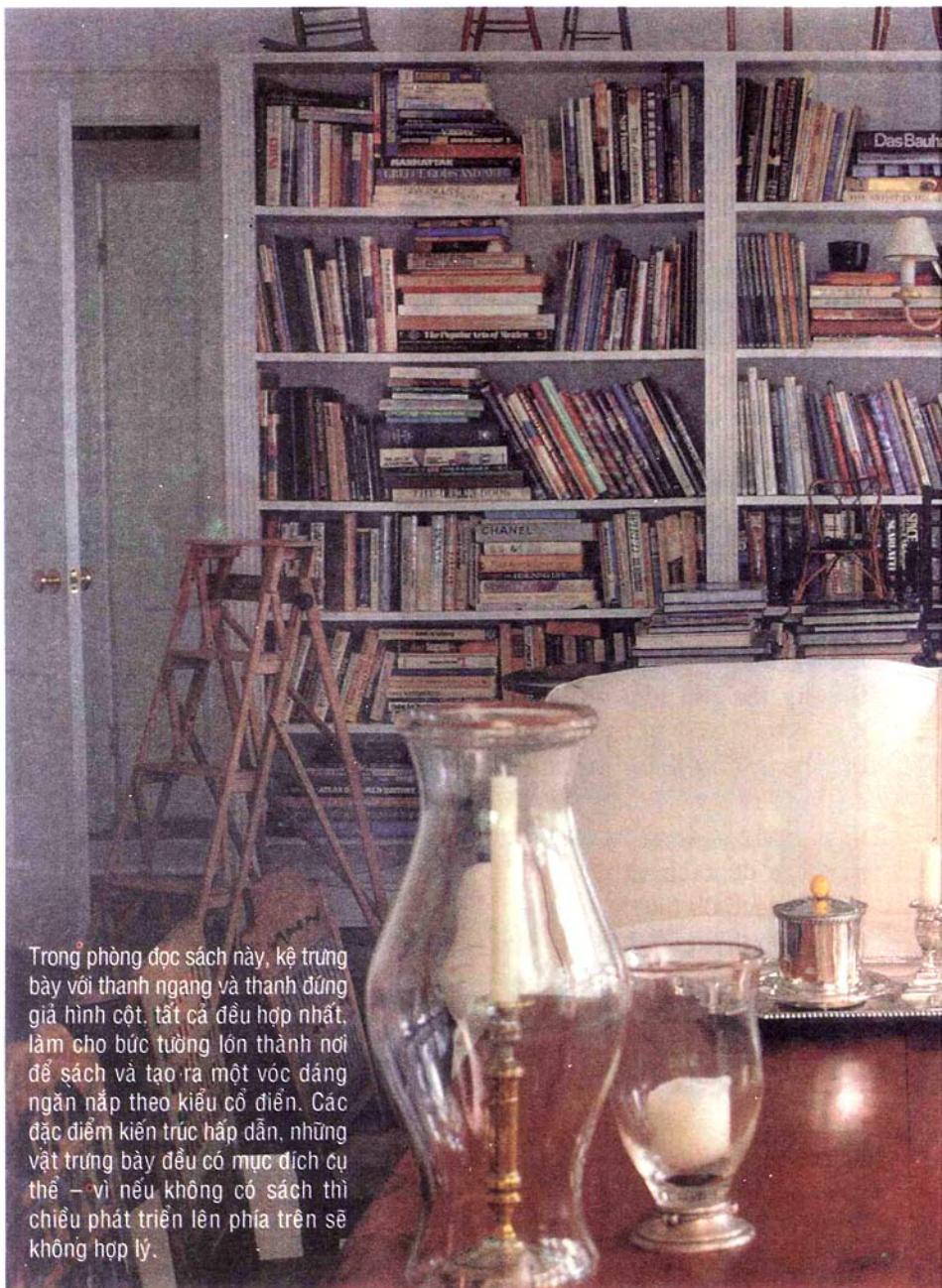

▲ Các ngăn hình ô vuông tự nó tạo cho các kệ sách có dáng kiến trúc. Kích thước khác nhau chút ít của các ô vuông làm tăng thêm tính hấp dẫn đối với một thiết kế lấy đơn giản làm nền tảng.

▼ Màu mạnh tạo một chủ tố ở đầu cầu thang, phô bày giá trị thẩm mỹ khi ta lấp một bộ kệ sách chiếm toàn bộ bức tường.

◀ Kệ sách thường không có hình cong, nhưng ở đây thư viện tạo ra cảm giác bao bọc, phần trên trống, không che khuất hoàn toàn tầm nhìn, điều này rất có ích để tạo đường nét rõ rệt cho khoảng không trong căn hộ có bình đồ mở.

Trong phòng đọc sách này, kệ trưng bày với thanh ngang và thanh đứng giả hình cột, tất cả đều hợp nhất, làm cho bức tường lớn thành nơi để sách và tạo ra một vóc dáng ngăn nắp theo kiểu cổ điển. Các đặc điểm kiến trúc hấp dẫn, những vật trưng bày đều có mục đích cụ thể – vì nếu không có sách thì chiều phát triển lên phía trên sẽ không hợp lý.

bằng giấy thiếp vàng của Nhật, các cánh cửa vẽ hình hoa, côn trùng, con sò, các sinh vật hoặc các chủ đề hấp dẫn... Tôi thích đồ đặc trong phòng nghiên cứu hay phòng đọc sách có màu sắc tươi sáng bởi vì hàng đống sách luôn tạo ra cảm giác u trầm nặng nề cho dù gáy sách được mạ vàng tẻ nhạt."

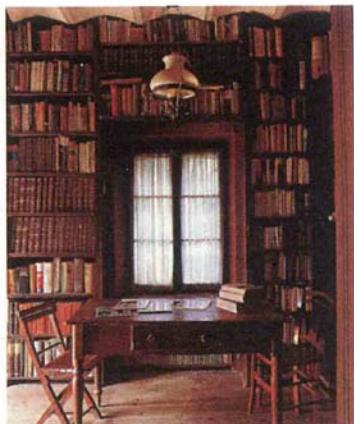
Vào thế kỷ 18 và 19 người ta xây kệ sách ăn sâu vào bờ dày của bức tường với một cây đà gỗ sát mặt tường nhờ đó giữ lại được đặc tính hình khối của khoảng không nội thất. Sự tương quan giữa cấu trúc kệ sách và căn phòng là một yếu tố quan trọng cần xem xét khi chúng ta bắt đầu thiết kế phòng đọc sách. Phương pháp xây dựng ngày nay hiếm khi chú trọng đến khoảng cách bức tường vì thế cần phải xây phòng đọc sách như một cái vỏ cứng trong căn phòng. Sau đó là phần kỹ năng của nhà thiết kế là làm sao sắp xếp phần không gian còn lại đạt được hiệu quả tốt nhất, tránh tạo ra cảm giác chật chội hoặc quá tầm thường nhạt nhẽo, hay trông quá thẳng đứng một cách đơn điệu.

Thư viện "Tân cổ giao duyên" đã trở thành kiểu thông dụng ở nhiều nhà, có thể được lập trong phòng sau trên tầng chính một tòa nhà liền kề hay trong một phần căn hộ không có tường ngăn. Trong phòng đọc sách loại này người ta sơn hay nhuộm màu các kệ gỗ. Ở phần chân tường ta đặt tủ ly, trên là một loạt kệ sách có độ cao thích hợp, trên cùng là đường gờ trang trí của bức tường. Tủ ly có thể dùng để che khuất các vật dụng tiêu biểu cho kỹ thuật hiện đại như TV, đầu máy, máy hát. Ta có thể lắp một giá sắt vào để đựng dĩa compact. Khoảng không trên tủ sách chúng ta nên để vài bình cổ hay các món đồ gốm sứ.

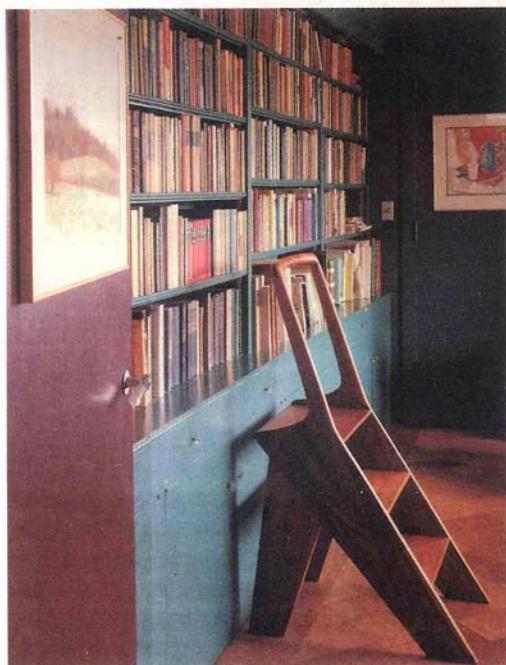
- Một hình thức thiết kế nào đó cũng không bao giờ tỏ ra lạc lõng trong phòng đọc sách, nhất là khi được phối hợp nhịp nhàng bằng những chi tiết bất ngờ như những đồ nhỏ bằng đồng, mẫu hình chim trĩ và cái ghế kiểu xưa. Các cửa sổ phía trên là nguồn sáng tự nhiên chủ yếu cho căn phòng, nó cũng tạo nên cảm giác "một căn phòng trong một căn phòng."

Edith Wharton và Ogden Codman, tác giả sách *The Decoration of Houses* (1902), hiển nhiên là đã thấy khá nhiều thư viện được thiết kế theo nguyên tắc đó nên không muốn kiểu khác. Theo họ, thư viện Pháp thế kỷ XVII là tiêu chuẩn của sự hoàn hảo. Họ viết rằng: “Trong những phòng có ý nghĩa quan trọng, kiến trúc kiểu Pháp thích xây các kệ sách trong hốc tường vì việc sử dụng sách cũng là một phần trong kế hoạch trang trí. Nếu trang trí cho các bức tường thư viện mà sau đó đặt kệ sách đắt tiền làm che khuất phần trang trí thì thật là phí phạm, chưa nói đến là sắp đặt sai, trái ngược với những nguyên tắc thẩm mỹ.”

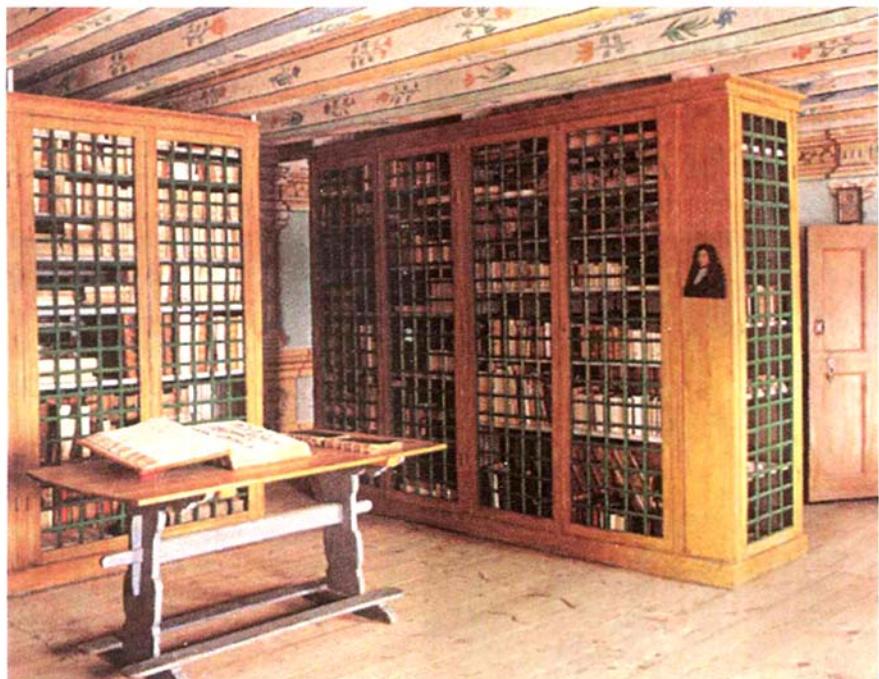

▲ Thư viện trong nhà cổ thường có vẻ bóng loáng trán trụi của nội thất hiện đại. Ở đây trần nhà có công năng chống lửa, tạo không khí cho căn phòng nói “Những gì chúng ta thấy là những gì chúng ta có được”, đèn dầu treo ở trên thực ra là để trang trí chứ không dùng.

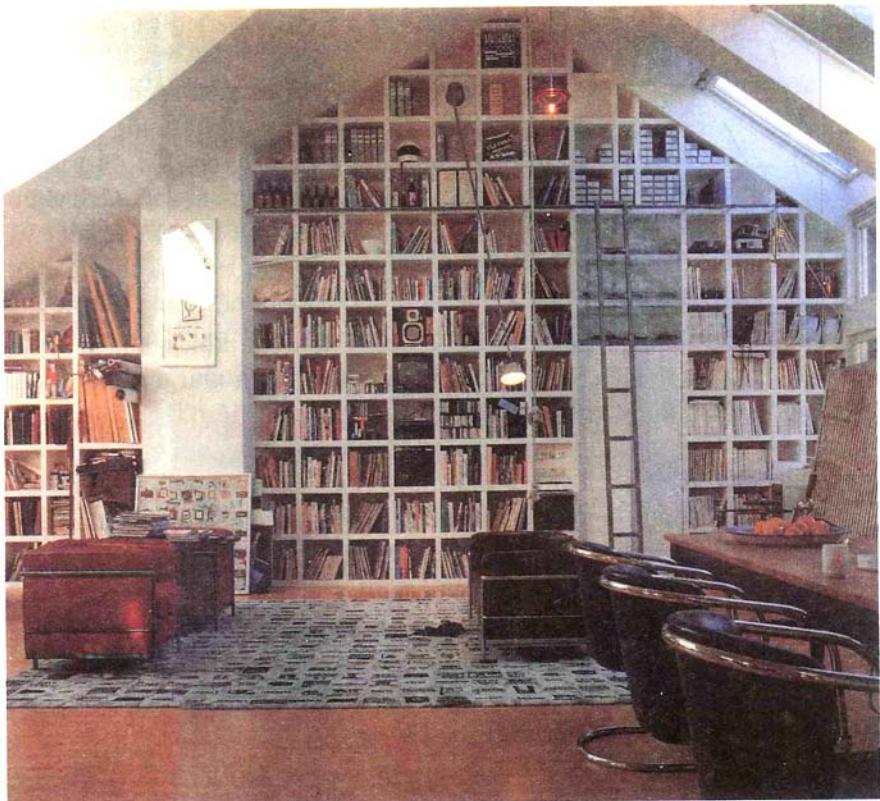

◀ Sách có màu ấm tương phản với sắc thái lạnh, đậm đà như màu xanh nước biển của kệ sách. Sự tương phản còn lan đến gạch lót sàn và cái thang, kiểu hiện đại trông có vẻ chắc chắn, yên tâm. Sử dụng yếu tố truyền thống nhưng hiện đại hóa sẽ tạo ra một tổng thể đầy ấn tượng. Các tay nắm và các đường chỉ ở ngăn kệ làm bộc lộ rõ ràng thêm những chi tiết trang trí.

Sách cần được dàn trải đây đó trong thư viện, đừng dồn hết trên kệ sách. Sách mới có bìa đẹp, hấp dẫn cần trưng bày trên bề mặt phẳng, rộng để dễ nhìn thấy. Tập san và báo chí cũng nên để theo cách này để người đọc dễ tìm. Nhiều người thích đọc tại bàn hơn là ngồi trong ghế bành vì như thế dễ tập trung tư tưởng, ngoài ra có thể mở sẵn vài cuốn sách khi phải tham chiếu hay ghi chú. Ngày nay sách hội họa thường rất lớn và nặng khó mà đặt trong lòng hay nằm trên giường đọc, vì thế cần có một cái bàn đầy đủ ánh sáng và một cái ghế vừa vặn thoải mái. Thời Nữ hoàng Elizabeth I, nhiều người còn cẩn thận làm gối thêu lót dưới cuốn sách để bảo vệ bìa sách nhất là đối với nhà sưu tầm sách cổ.

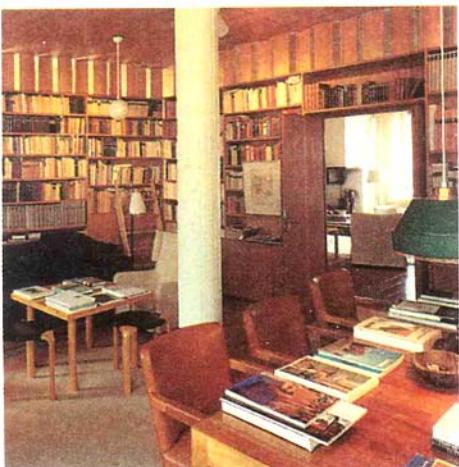

▲ Thư viện nghiên cứu kiểu thế kỷ 17 với dáng vẻ khắc khổ được sắp xếp để dành chỗ cho vài thứ phù phiếm, phần lớn dưới dạng các xà gỗ vẽ vời. Các tủ sách đứng riêng rẽ như để chỉ rõ đây là tủ sách. Khung lưới bằng gỗ sơn màu xanh lá cây rõ nét đủ để tạo đặc tính trang trí theo đúng cách riêng của nó.

▲ Ở đây trần nhà đặc biệt cao, kệ sách được đưa lên tuốt trên cao, muốn lấy sách phải dùng thang. Đây là một thí dụ nguyên bản cuộc sống trên gác xép, các kệ sách tái hiện hình dáng mái nhà, trong khi đó có một thang trượt dùng để lấy sách ở các ngăn ô vuông. Sách ở trên kệ cao có sức hấp dẫn như trái táo ở ngọn cây – một chút hiểm nguy leo lên cao mới lấy được.

► Thư viện và phòng nghiên cứu làm bằng những miếng gỗ hình ô vuông, của Harry Gullichsen tại Villa Mairea, Noormarkku, Phần Lan, do Alvar Aalto vẽ kiểu năm 1939 khi ông trang trí lại một phần ngôi nhà.

TẠI HIỆU SÁCH

TÌM KIẾM CÁI BẤT NGỜ

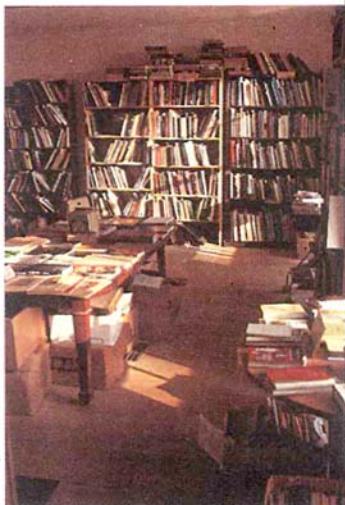
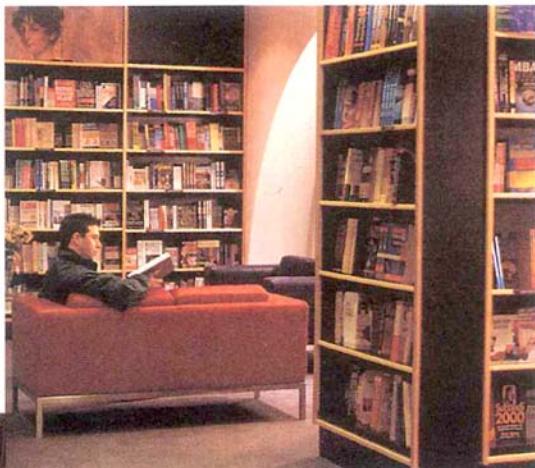
Niềm vui có được những cuốn sách bắt đầu từ hiệu sách. Mỗi một hiệu sách có đặc điểm riêng làm cho sách vở khác với các loại hàng hóa khác. Hiệu sách cũ có những món hàng độc đáo nhất, thường được một người có kiến thức với lòng đam mê sách điều hành. Chúng ta thật sự hồi hộp khi truy tìm một cái gì đặc biệt và quý hiếm. Sách mới được bán ở những nơi dễ tìm, có thể là một hiệu sách nhỏ thuộc cá thể hay chi nhánh của hệ thống bán lẻ.

Một chủ hiệu sách khôn ngoan sẽ khuyến khích khách hàng thư thả, dù cho khách có vẻ sử dụng hiệu sách như thư viện hơn. Người ta thường đặt ghế và băng trong hiệu sách cũng như dành những góc thoải mái nơi người đọc có thể quên mình trong chốc lát. Khu sách thiếu nhi được thiết kế đặc biệt với các kệ thấp và đồ đạc ngộ nghĩnh, để tập cho giới trẻ có thói quen đi đến hiệu sách. Những hiệu sách lớn mở cửa suốt tuần, hoạt động đến khuya, tạo sự hấp dẫn hầm như không thể cưỡng được đối với cư dân thành phố.

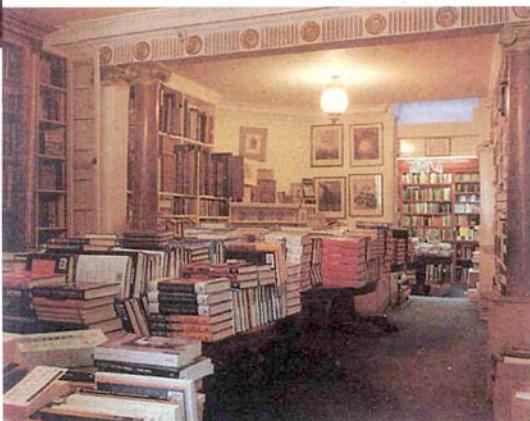
▲ Kho cũ được thiết kế thành hiệu sách có khoảng không thật hấp dẫn trong Phòng trưng bày Tate, Liverpool, do Michael Wilford và cộng sự thiết kế. Sách nằm phơi bày trên bàn và dựng đứng trên kệ mời gọi sự chú ý của người xem, đây là khuynh hướng tạo khung cảnh nội thất gia đình bằng cách trưng bày sách đẹp trên bàn.

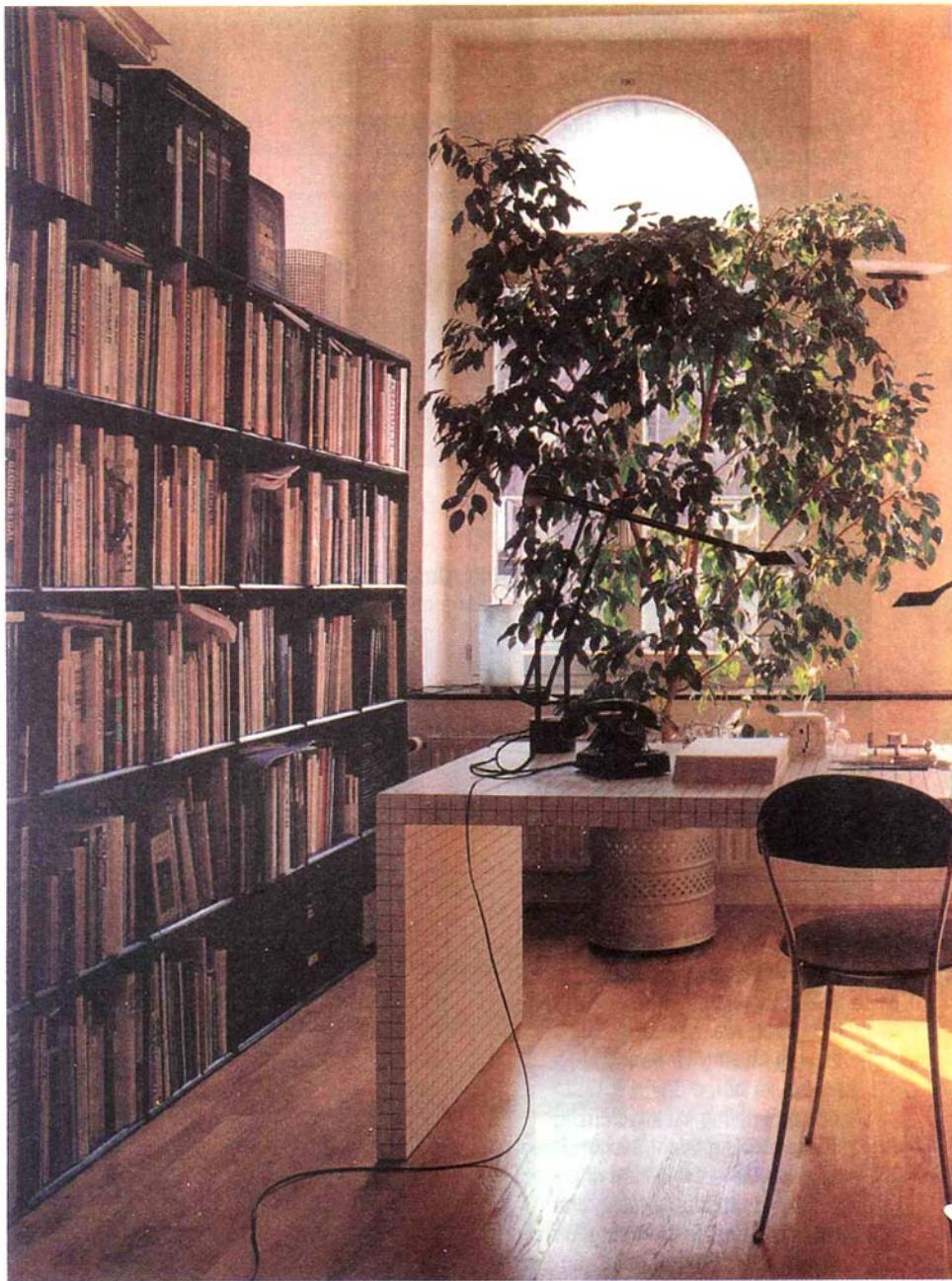
► Hiệu sách giống như một ngôi nhà ngoài ngôi nhà mình ra, ghế mềm, có tranh và hoa. Mặc dù việc mua sách qua bưu điện đang phát triển và có sự cạnh tranh từ các phương tiện truyền thông khác trong lãnh vực giải trí gia đình, nhưng hiệu sách ở cuối thế kỷ 20 đang phục hưng lại.

◀ Vẻ lộn xộn thường thấy ở hiệu sách cũ, nhưng ánh sáng mặt trời chiếu xiên vào tạo cảm giác dễ chịu. Rõ ràng là người chủ biết trong hiệu sách của mình có những gì và cần tìm chúng ở đâu. Không biết mình sẽ xem qua kế tiếp ở đâu cũng là một niềm vui thích của khách hàng.

► Một hiệu sách nhỏ thật tao nhã được thiết lập vào thập niên 1930. Hiệu sách không những bán sách mà còn là nơi giao lưu văn chương và bàn chuyện phiếm xã hội, ở đây ban nhân viên biết những cái khách hàng thích và không thích. Sách mới, sách cũ được bán kế bên nhau, đây là sự sắp xếp lý tưởng cho thấy có rất nhiều loại kiến thức và giải trí.

26 Sống với sách

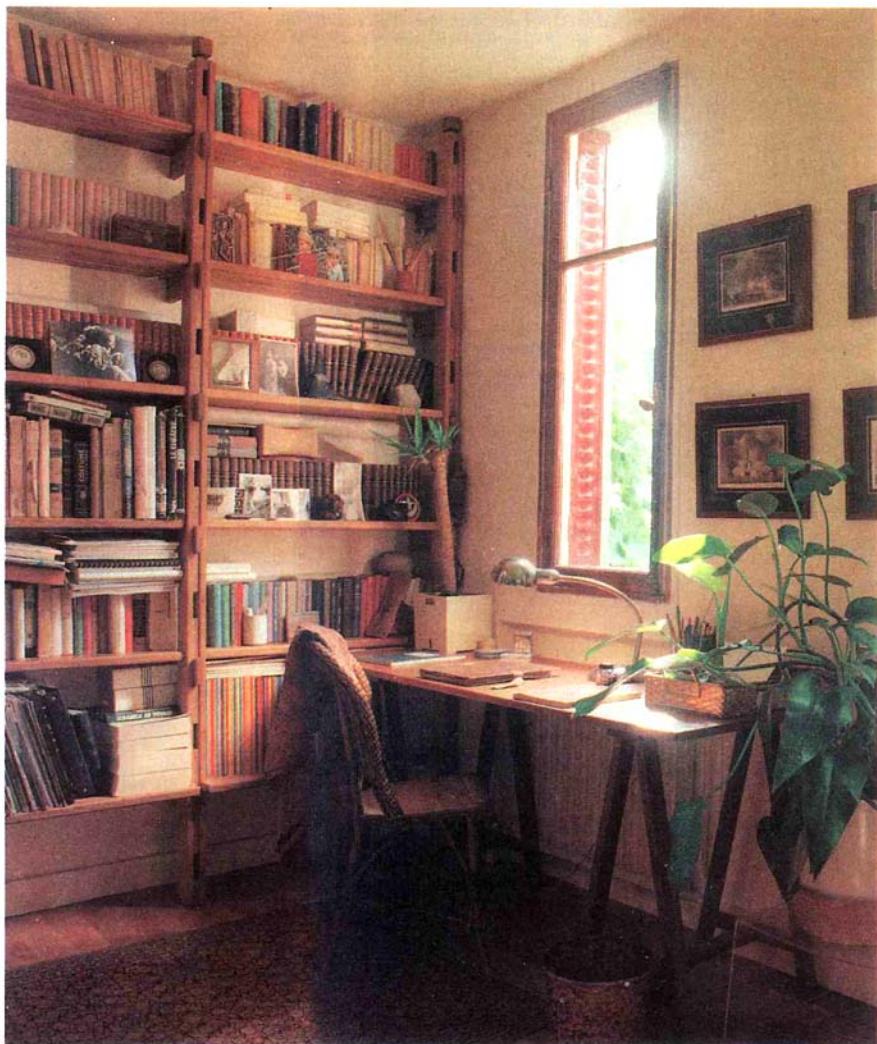
VĂN PHÒNG TẠI NHÀ

Trong một căn nhà, khó mà nói rõ sự khác biệt giữa một văn phòng làm việc với một phòng đọc sách. Phòng đọc sách là nơi người ta thực hiện các hoạt động như đọc, viết, vẽ cho dù có được xem là nơi thư giãn hay làm việc chuyên môn hay không. Tuy nhiên có một loại phòng (hay một phần của căn phòng) có thể lập tức xem như là "văn phòng" một nơi để làm việc. Sự khác biệt rất tinh tế, có lẽ sự hiện diện của máy vi tính, máy fax, điện thoại mới nói lên được sự khác biệt này. Sự phân định rõ ràng giữa thư viện gia đình và văn phòng phần lớn là vì ích lợi của người sử dụng, nhằm kích thích, phát triển tâm trạng làm việc nghiêm túc, tránh những thứ khác có thể làm mất tập trung tư tưởng. Hai mươi năm trước chỉ có một số ít người làm nghề tự do thường sử dụng nhà như là một nơi làm việc. Ngày nay một loạt thay đổi về xã hội, kỹ thuật đã khiến sự làm việc tại nhà không chỉ là bình thường mà thường là không thể tránh. Lẽ lối làm việc trở nên uyển chuyển hơn, nhất là đối với phụ nữ. Nhiều văn phòng nhỏ hơn trước đây nhiều, và không hẳn hoạt động thường xuyên ngay cả đối với công việc toàn thời gian. Kỹ thuật hỗ trợ cho văn phòng để có thể điều hành không cần thư ký, tiếp tân, mà chỉ cần có một người cùng với máy vi tính, máy fax, hệ thống Internet, các vật dụng này được làm nhỏ lại tối đa để dần dần chiếm ít chỗ hơn. Trong khi hiện nay người ta thích kiểu văn phòng bình đầm mở (không có tường ngăn) thì văn phòng tại nhà cũng trở thành một nơi trú ẩn riêng tư để bộc lộ cá tính.

Không gian làm việc của một kiến trúc sư, có sách bao quanh thành từng hàng. Bàn vẽ nằm trên bàn ăn xếp được, điện thoại đặt kín đáo giữa những cuốn sách. Chỗ ngồi là chiếc ghế ăn cơm có chỗ dựa hình tròn, kiểu đặc trưng thế kỷ 19. Văn phòng tại nhà này cho thấy vẻ bồ ngoài của cuộc sống làm việc hiện đại có thể phù hợp hoàn hảo với căn nhà xưa như thế nào. Cách thiết kế thành công vì truyền đạt được ý tưởng gia đình ấm cúng nhưng cũng nghiêm túc gây hào hứng làm việc.

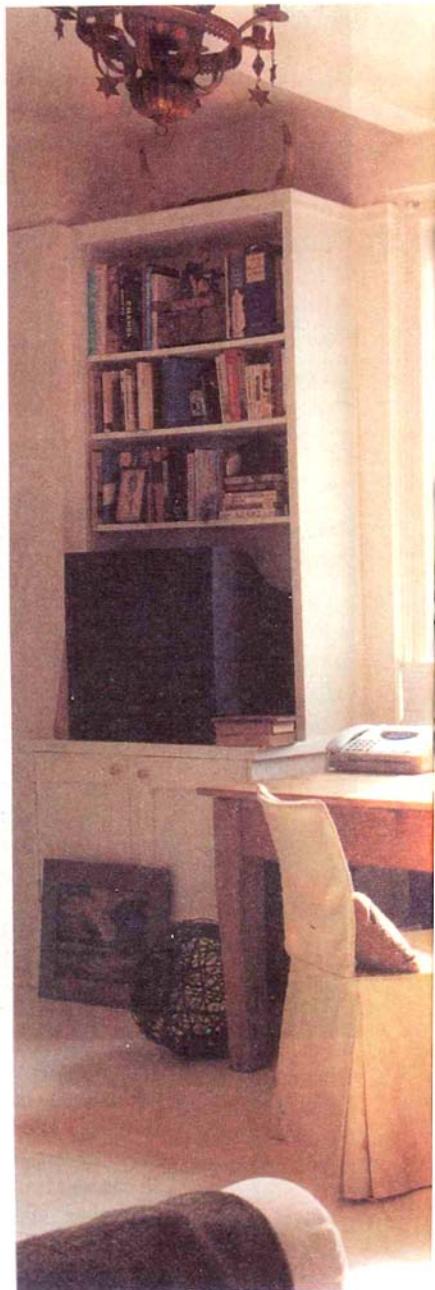

▲ Văn phòng này được sắp xếp trong phòng ngủ còn trống, có một bàn kê trên bộ ngựa dùng làm bàn làm việc. Hệ thống kệ thiết kế tài tình và khéo léo, nó có thể được tháo xuống và sắp xếp lại theo ý muốn thay đổi của người làm việc. Các cột thẳng đứng được giằng vào sàn và trần nhà, đỡ các xà rầm lắp vào khe hở, thiết kế này làm cho các kệ sách có vẻ vững chắc, nhắc ta nhớ tới phong cách Tạo dựng kết hợp với thợ thủ công ở nước Nga thời kỳ sau Cách mạng. Các kệ không cần gắn vào tường và có thể di chuyển dễ dàng từ nhà này sang nhà khác.

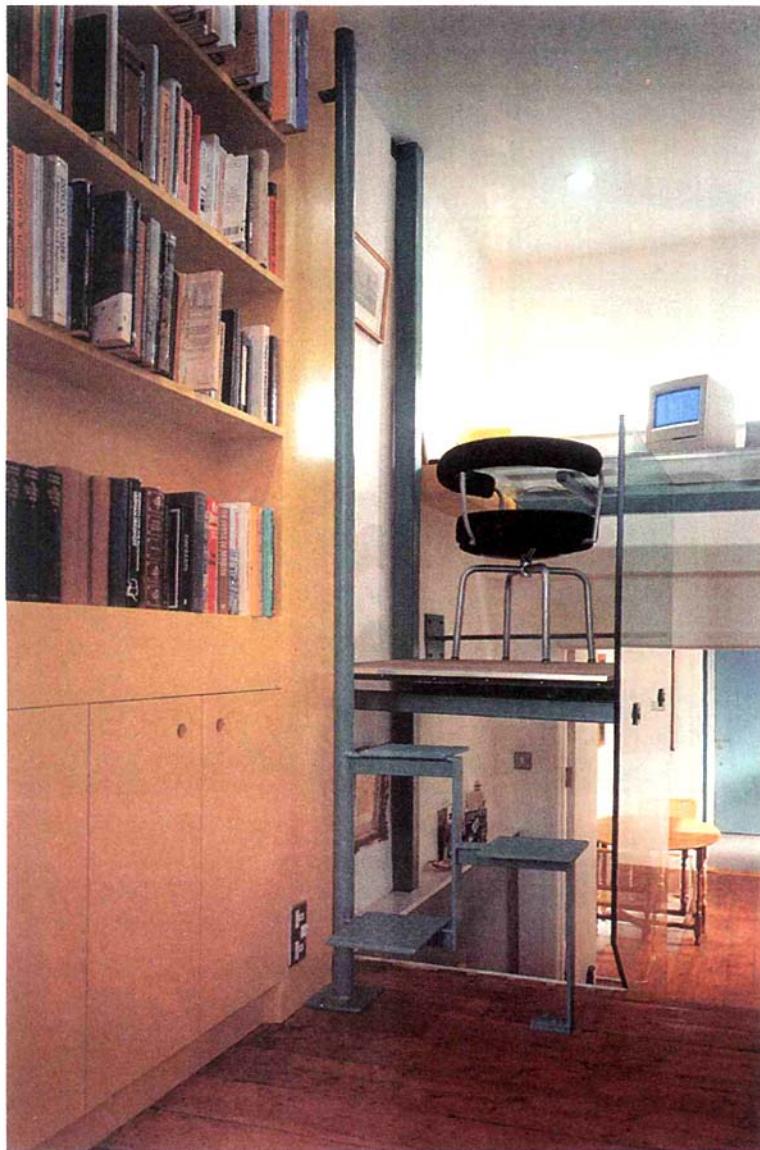

▲ Góc phòng ở bên cạnh phần tường nhô ra bao quanh ống khói lò sưởi có thể là khoảng trống lãng phí, nhưng thay vì vậy đã được dùng để chứa sách và hồ sơ. Kệ được thiết kế đơn giản, bàn làm việc hoàn toàn bằng kim loại, một đèn chụp có thể điều chỉnh góc độ treo lơ lửng, tất cả đều gợi ý đến sự cần cù hiệu quả.

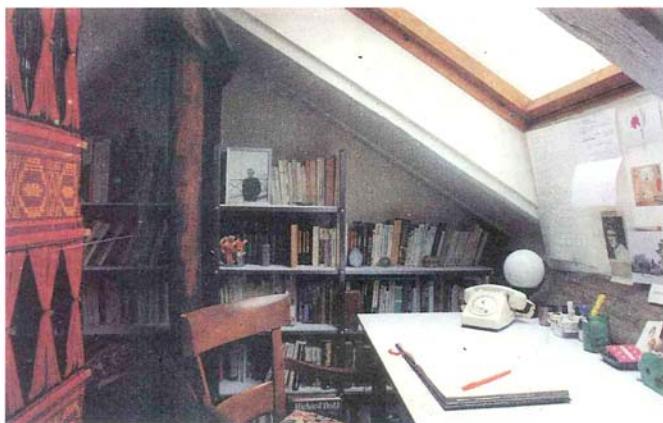
► Sau nhiều năm sử dụng, cái bàn của nhà bếp cũ có cơ may sống lại khi được dùng làm bàn làm việc rộng rãi trong văn phòng tại nhà. Hãy chú ý đến rèm cửa sổ che nắng cho cái bàn nhưng không làm tối căn phòng.

▲ Văn phòng giống như tổ chim đại bàng: có thể làm việc suốt khoảng không của căn nhà mà vẫn giữ được các đường phân ranh rõ ràng. Giải pháp kiến trúc tao nhã này cũng tương phản với nền nhà cũ làm bằng vật liệu trơn phẳng mới.

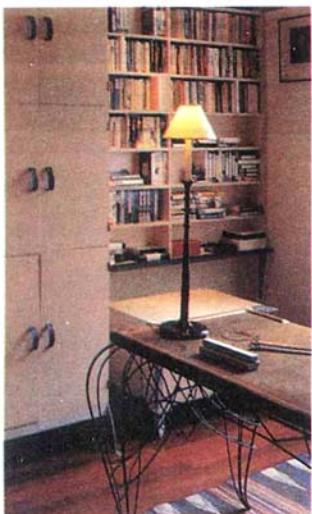

▲ Trong văn phòng tại nhà ấm cúng này, kệ sách hiện đại phù hợp với cấu trúc của căn nhà cổ. Không gian để làm việc được sắp xếp cẩn thận, có nhiều ánh sáng tự nhiên, sách nằm trong tầm tay.

TẠO CÁ TÍNH CHO NƠI LÀM VIỆC

Ở chừng mực nào đó, trong khi văn phòng ở nhà cần nuôi dưỡng một thái độ làm việc nghiêm túc, thì nó cũng là một nơi cần có một cảm quan mạnh theo phong cách cá nhân. Sách thường được sử dụng cho công việc sẽ trở thành người bạn đồng hành thiết yếu. Một vài loại công việc sáng tạo nào đó cần có ngay một số sách, dù là sách tham khảo hay trang bị bổ sung tinh thần của chủ nhà. Sách được phân loại riêng cho các chủ đề đặc biệt cũng có khuynh hướng tạo ra khung cảnh riêng. Đây là loại văn phòng tại nhà có tính cách giống như phòng đọc sách, một căn phòng nhỏ, kín đáo của các văn sĩ thế kỷ 19, xa rời khỏi thế giới bên ngoài. Đó là trường hợp cái gác của nhà văn Anh Thomas Carlyle ở London hay căn phòng lót vỏ bần của nhà văn Pháp Marcel Proust ở Paris.

Tuy nhiên một căn phòng như thế khác với một nơi có điện thoại reo, có thể giới bên ngoài hòa nhập vào, loại văn phòng tại nhà thứ hai là “phòng công việc hằng ngày”, một chỗ trong nhà dành cho “phái nam”, chỗ này được trang trí theo phong cách cố ý để khác với chỗ dành cho “phái nữ”. Dĩ nhiên cách phân định chỗ như thế này nay không còn để ám chỉ khác biệt về giới tính. Hầu hết mọi người, nam lẫn nữ muốn có vài phân định rõ ràng, sự khác biệt giữa các loại phòng khác nhau chỉ để có bầu không khí khác nhau.

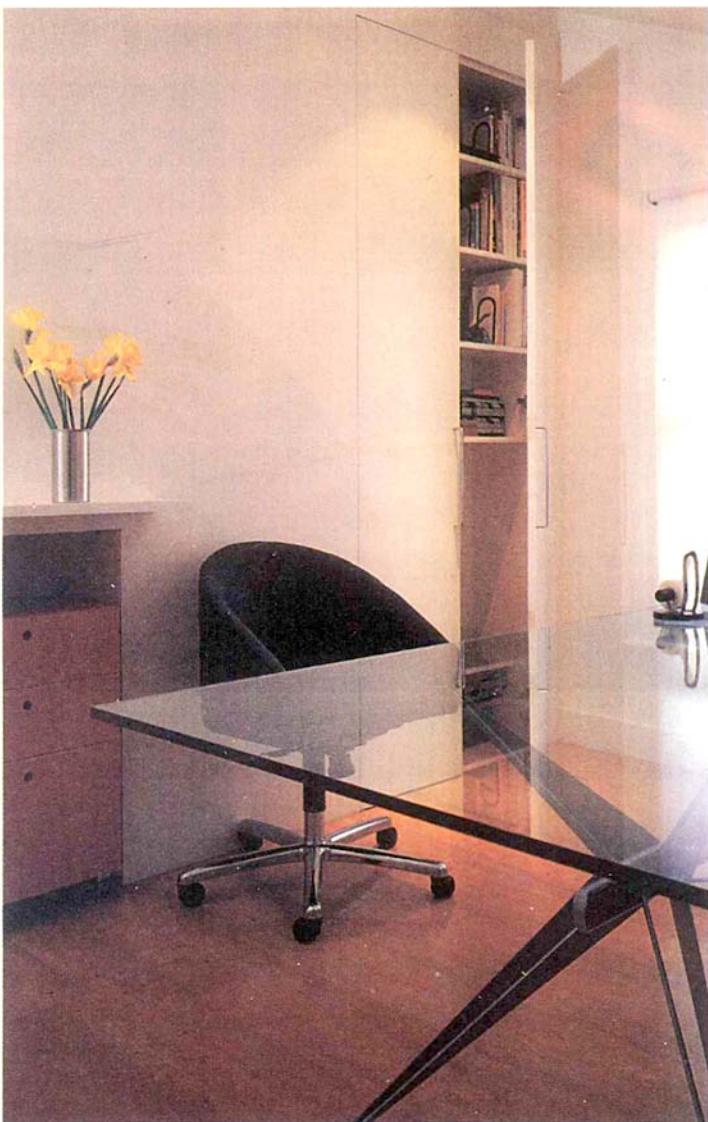
▲ Bộ giá đỡ chủ yếu dành cho cuộc sống của người muốn tận dụng chỗ trống. Đây là đặc tính khoảng trống làm việc trong một căn nhà nhỏ, và khi kệ được nhấc lên khỏi nền nhà sẽ làm tăng cảm giác về khoảng không. Các đường kệ ngang vừa có công dụng vừa để trang trí, hòa điệu với cái bàn có chân bằng cọng kim loại - do André Dubreuil thiết kế.

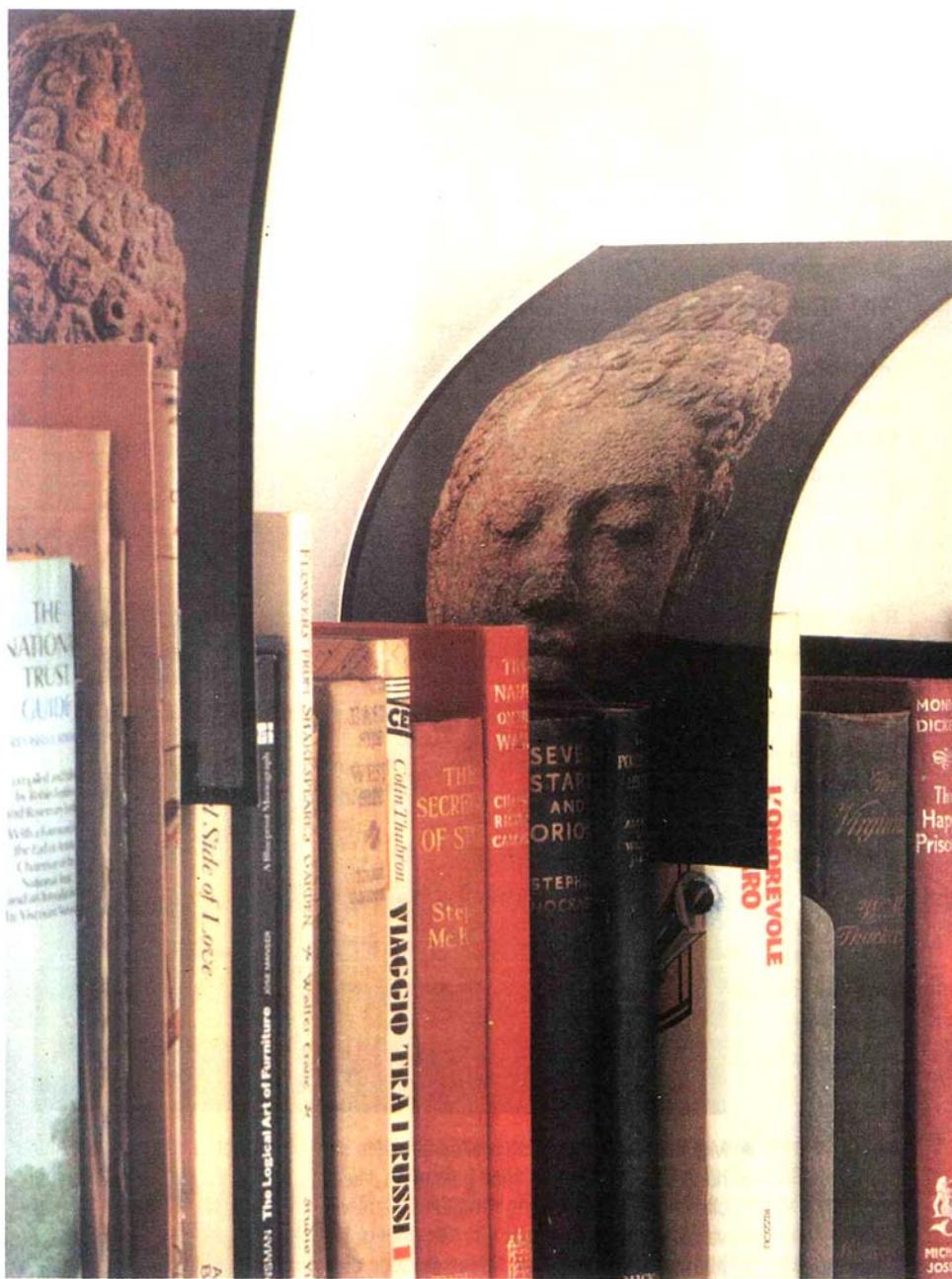
Trong bất cứ căn phòng nào, sách bao giờ cũng đóng một vai trò đáng chú ý, một ngôn ngữ đầy phong thái được tập hợp từ sự đa dạng của nhiều yếu tố. Sự hiện diện của những cuốn sách chắc chắn hàm ý là có những kệ sách, là thứ ít có giá trị trang trí trong văn phòng hơn là trong thư viện. Ở đây hoặc ở bất cứ đâu, một hệ thống kệ rời có công dụng riêng của nó. Nhân viên một văn phòng hoạt động bận rộn sẽ thấy thuận tiện, nhanh chóng lắp đặt hay sắp xếp lại các kệ này nếu cần. Hệ thống này được thiết kế để đáp ứng mọi yêu cầu lưu trữ khác nhau. Đây là một loạt đủ loại kệ làm sẵn hợp với mọi túi tiền, ngay cả loại rẻ nhất trông cũng bảnh bao, mặc dù kệ làm bằng ván fibre thay vì bằng gỗ nên sẽ vồng xuống khi chất nặng.

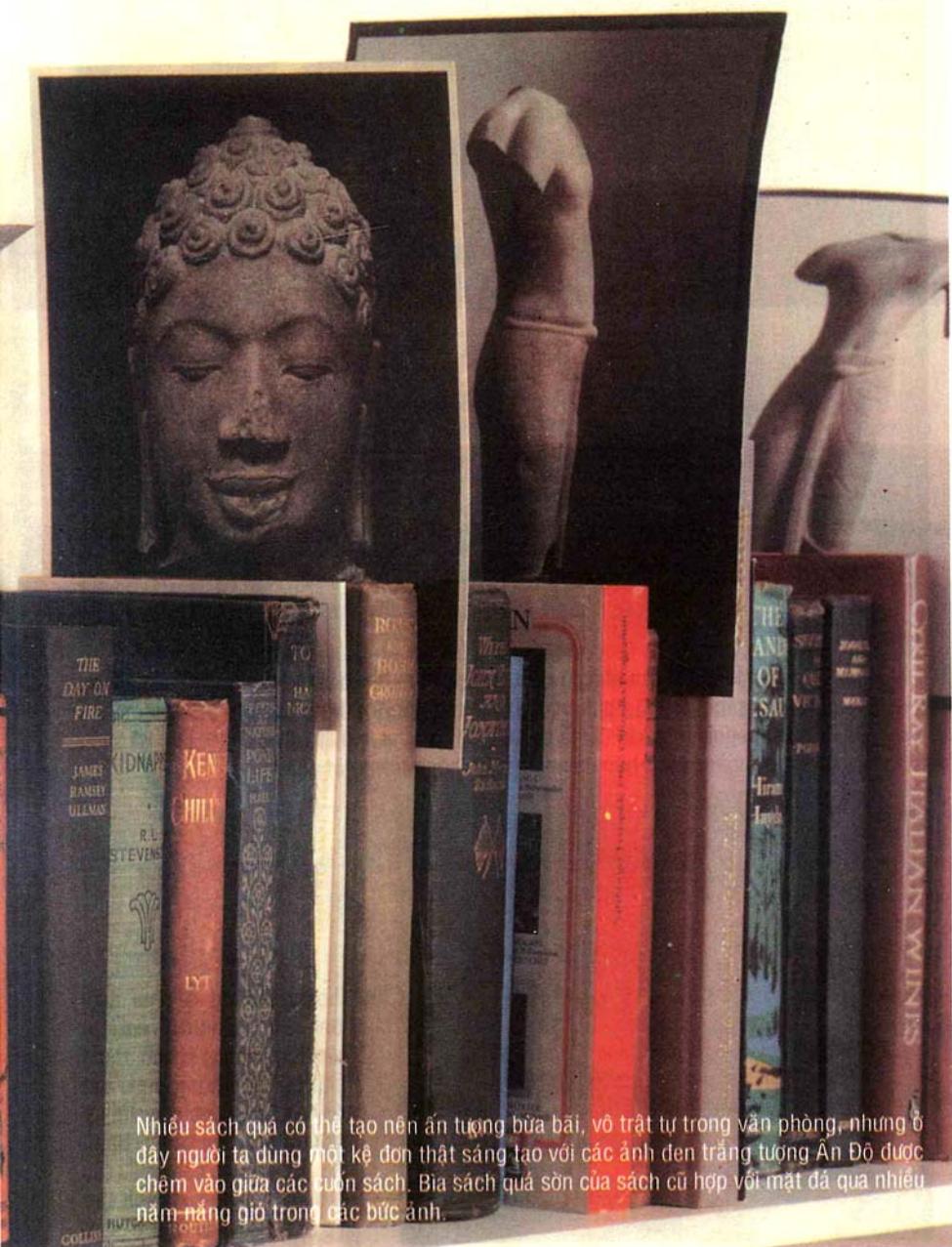
Vào lúc cao trào của Art Deco ở thập niên 1920, kiến trúc sư Le Corbusier đã đưa ra loại đồ đạc bàn ghế văn phòng theo tiêu chuẩn làm mẫu cho tất cả đồ đạc bàn ghế hiện đại sau này, khác với cách ráp các mảnh gỗ như theo truyền thống cùng với kỹ năng bọc nệm. Sự thẩm mỹ ở nơi làm việc được áp dụng khắp căn nhà do một nhóm nhỏ những nhà thiết kế theo trường phái hiện đại đề xuất. Kết quả là có những công trình như hệ thống đơn vị tồn trữ Eames do Charles và Ray Eames thiết kế trong thập niên 1950, chúng có vẻ báo trước sự xuất hiện của loại công việc và gia đình trước khi những thứ này thật sự xuất hiện khoảng bốn chục năm sau.

◀ Trong khoảng trống mở rộng này, dây điện để thông tạo nên tính cách khác với nội thất theo kiểu trang trí rải rác, thưa thớt và ngược lại với đường cong trên đầu cửa sổ. Sàn nhà lót bằng vật liệu thiên nhiên tương phản với cấu trúc kim loại của bàn làm việc.

▲ Một thí dụ của cuộc sống thật sự tiết kiệm chỗ tối đa: một tủ hồ sơ lắp vào chỗ hổng của lò sưởi và kệ sách giấu mình sau cánh cửa tủ ly. Mặt bàn bằng kính cho chúng ta mặt phẳng rộng lớn để làm việc mà không làm giảm ánh sáng và cảm giác thoáng mát của căn phòng. Đây là căn nhà giống như một văn phòng không có giấy tờ hồ sơ, đã được tính kỹ từng chi tiết.

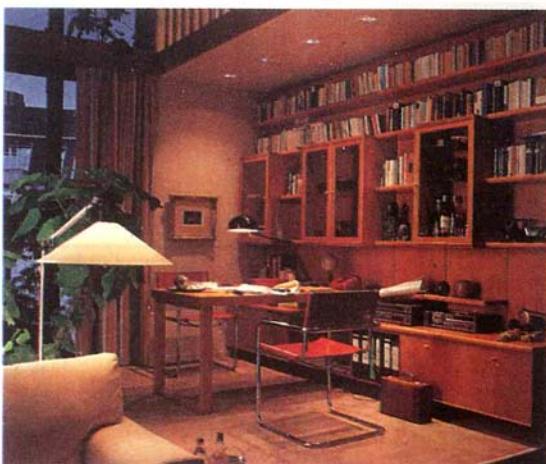

Nhiều sách quá có thể tạo nên án tượng bừa bãi, vô trật tự trong văn phòng, nhưng ở đây người ta dùng một kệ đơn thật sáng tạo với các ảnh đèn trang trí Ấn Độ được chèm vào giữa các cuốn sách. Bìa sách quá sờn của sách cũ hợp với mặt đá qua nhiều năm nắng gió trong các bức ảnh.

▲ Chuyển đổi những căn nhà cũ chưa bao giờ tỏ ra dễ có cảm tình hơn, và văn phòng đầy ánh sáng này tận dụng được cấu trúc nguyên thủy. Khoảng trống làm việc hướng lên phía trên các dà gỗ thô, có một cái thang mầu trắng để leo lên. Kệ sách là từng khoảng hình hộp đơn giản nằm hổng trên mặt sàn.

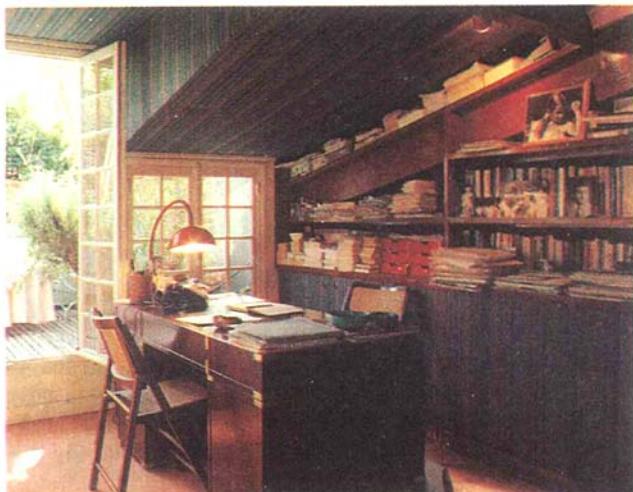

◀ Khoảng không ở phía dưới hành lang phân thành nơi làm việc trong phòng khách, trang thiết bị văn phòng được đặt cái này kế cái nọ cho thấy ý hướng thích tiêu khiển. Ba tủ nhỏ lắp kính tạo nên chiều sâu và tính đa dạng của cách sắp xếp kệ với ngăn chứa đơn giản.

LÀM VIỆC VÀ SỐNG

Văn phòng tại nhà được xem là thành công khi được thiết lập trong một căn phòng lớn, dễ gây thiện cảm, tránh cho người làm việc có cảm giác bị cô lập. Thư phòng của Harry Gullichsen ở Villa Mairea được thiết kế theo lối này, vừa làm phòng làm việc riêng vừa làm phòng họp. Vách ngăn ngoằn ngoèo mà Alvar Aalto thiết để để ngăn phòng đọc sách ra để dành chỗ cho văn phòng làm việc tạo một cảm giác bao bọc dễ chịu trong khi đó cũng nhắc cho người ở ngoài nhớ là có người đang làm việc ở bên trong. Tuy nhiên sự phân chia này không nhất thiết phải rõ ràng như vậy. Nếu trần nhà cao vừa phải thì chúng ta cũng đạt được hiệu quả như thế bằng cách thay đổi độ cao của sàn nhà, và phòng làm việc nâng cao hơn phần chính căn phòng. Một cách khác là dựng một vòng vây bằng liếp ngăn, cao ngang vai để khi người làm việc ngồi xuống sẽ không thấy những việc linh tinh ở bên kia. Khi phía trên đủ rộng, vách ngăn loại này có thể là mặt phẳng tốt để làm kệ hay để cái gì đó. Đúng ra nó không nên giống như một cái hộp vuông vức mà như một chỗ được bọc quanh sao cho càng hòa hợp với khoảng không bên ngoài càng tốt.

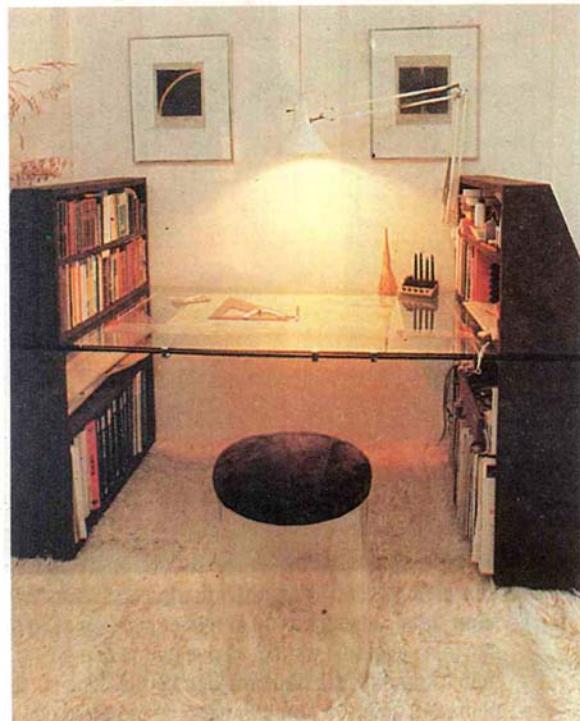
▼ Mái hàng hiên tạo tầm nhìn vui mắt cho bất cứ người nào làm việc dưới trần nhà dốc xiên trong văn phòng ở tầng sát mái. Bàn làm việc hẹp dễ không che cửa sổ nơi dẫn ra hàng hiên. Sử dụng bức vách bao trên trần giống như cửa tủ ly dưới kệ sách là một tiểu xảo lâu đời nhằm kết hợp chặt chẽ các thành tố.

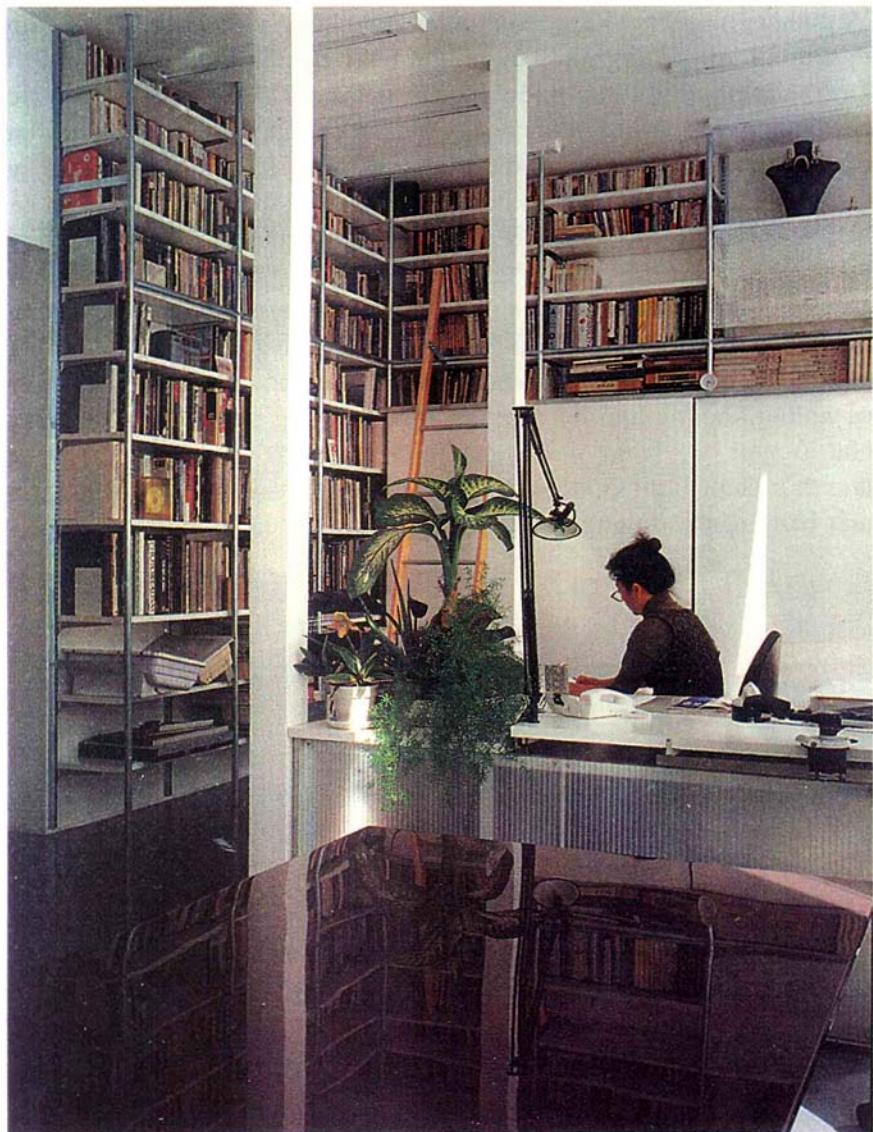

▲ Văn phòng làm việc, đơn giản một cách tao nhã, với điểm nhấn màu mạnh, cánh cửa màu đỏ để mở, cho thấy một cái gì đó thật bình thường. Cảm quan tinh tường được nâng lên và được đào sâu một cách tinh tế bằng cách lắp đặt bộ kệ, đây là tính cách dùa nghịch của một nhà thiết kế.

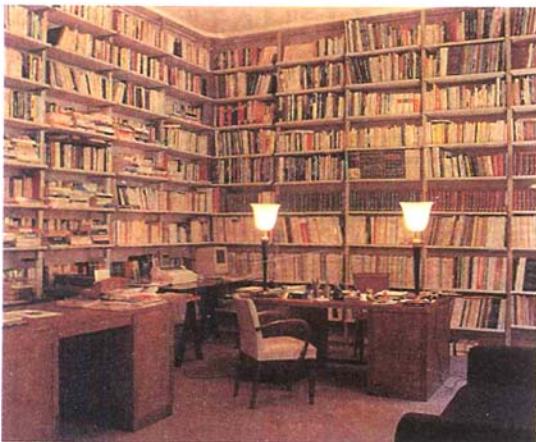
Văn phòng tại nhà có thể được dùng vào những việc khác, thí dụ tạm thời dùng làm phòng ăn. Tuy nhiên, phải có nhiều điều phải nói vì khuynh hướng hiện nay thiên về chủ nghĩa tối thiểu, điều này trước hết buộc chúng ta phải lựa chọn kỹ lưỡng các món đồ, sau đó lại tìm cách tốt nhất để món đồ đó đứng lộ ra rõ ràng. Khi cần phải đặt tủ ly thì cánh cửa của nó sẽ là vật trang trí bằng cách dùng màu và xử lý bề mặt. Cánh cửa đó có thể mở theo cách thông thường, nhưng cửa lùa thì ít chiếm chỗ hơn, nó sẽ rất thích hợp nếu căn phòng chỉ vừa đủ chỗ. Màn cửa cũng có thể dùng để che khuất một cái gì mà ta không thấy thích, nhưng nội thất đương thời thường không xài màn vải. Chúng ta nên tìm cách tận dụng những khoảng trống có sẵn trong nhà, ngay cả những khoảng nhỏ dư thừa và khoảng trống trong bức tường dày như lò sưởi cũ. Trong những phòng có hai chức năng, các vật dụng tạm thời cho công việc mỗi ngày có thể nhanh chóng để ra ngoài tầm mắt bằng cách sử dụng thùng đựng có bánh xe hoặc một cái rương.

► Kệ sách trở thành bàn làm việc, bàn để vẽ, mặt phẳng trong suốt là một yếu tố ẩn khuất được nhấn lại bằng mặt ghế. Cạnh các kệ sách cao hơn mặt bàn tạo cảm giác “Phòng trong phòng”.

▲ Văn phòng tại nhà này nhấn mạnh chức năng “văn phòng” hơn là chức năng “nhà”, nhưng nó vẫn là một căn phòng sáng sủa và vui tươi với nhiều đặc trưng kiến trúc và thiết kế đưa mắt ta đến những khoảng không. Cửa lùa màu trắng phía sau bàn làm việc có thể được sử dụng làm màn hình cho phim đèn chiếu và làm cản băng lại tác động của quá nhiều lớp sách.

▲ Văn phòng không có trang trí linh tinh nằm trong căn phòng vuông rộng lớn, nó tao nhã vừa đủ để không bị các kệ sách từ sàn đến trần nhà tạo cảm giác nặng nề. Một văn phòng tại nhà được mọi người ưa thích như thế này tạo ra sự cân bằng giữa tác nhân kích thích và êm dịu, nhờ sắp xếp cẩn thận khoảng trống làm việc và chú ý đến sự chiếu sáng. Ghế ngồi của người làm việc được đặt sao cho dễ nhìn ra cửa để có thể thấy ngay khách tới và nếu cần để chuẩn bị trước.

Một vài người làm việc ở văn phòng tại nhà thấy thích chiếm khoảng trống ở giữa phòng vì ở đây họ có thể quan sát chung quanh hơn là ngồi dựa vào tường hoặc trong một góc. Một chiếc bàn thông thường vẫn có thể là bàn làm việc, nhà thiết kế hình như không đưa ra nhiều loại khác nhau. Người làm việc ở nhà có thể cần chỗ lưu trữ tài liệu và hồ sơ cũng như sách vở, đó có thể là các thùng carton mở nắp. Các thùng sử dụng hằng ngày này được đánh dấu bằng màu riêng cho mỗi loại, viết hoa chữ cái hoặc trang trí theo nhiều cách để dễ biết chức năng của thùng đó. Tủ nhỏ đựng hồ sơ cũng là thứ cần thiết. Người ta có thể dùng mặt trên của tủ hai ngăn để tạm thời làm việc, phía trên có kệ sách. Tủ bốn ngăn trông đẹp nhất trong những nhóm ba tủ trở lên. Tủ bốn ngăn có thể tạo nét đặc trưng nổi bật trong bất kỳ phòng nào. Nhà sản xuất ít khi cung cấp loại có màu sắc hấp dẫn, nhưng loại này dễ sơn, và ta có thể làm vui mắt hơn bằng cách sơn hai màu. Máy vi tính cá nhân có thể giúp ta bớt được giấy tờ nhờ đĩa lưu trữ, do đó giảm bớt tủ đựng hồ sơ và làm tăng tối đa khoảng không vốn bị giới hạn. Chỗ làm việc sẽ vẫn là trung tâm chú ý của hầu hết các văn phòng, ít nhất cho tới khi máy tính và thiết bị khác trở nên “ảo” như vô hình.

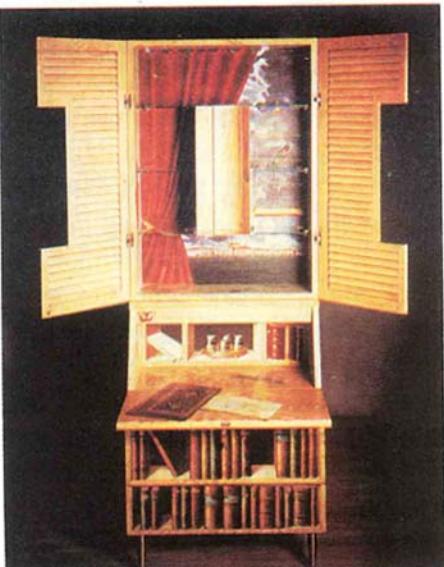
THỦ PHÁP “TRÔNG NHƯ THẬT”

ĐỒ GIẢ Về mặt trang trí thuần túy, sách cho ta nhiều cơ hội. Trước phong trào Siêu thực rất lâu, nhà thiết kế và nhà trang trí đã khám phá ra tiềm năng ngộ nghĩnh của sách giả, như cửa giả trên tủ sách được dán bằng gáy sách giả và các đồ vật mang hình cuốn sách, Nhà viết tiểu luận Charles Lamb trong những năm 1920 đã nói: “Tôi có thể đọc bất cứ cái gì mà tôi gọi là sách” nhưng không phải là “bàn cờ đóng lại và viết chữ trên gáy” cho giống sách”. Trong thập niên 1920, 1930, người ta thích móc ruột sách cũ ra làm hộp thuốc lá, vừa làm hại sách vừa làm hại sức khỏe. Truyền thống làm giả đó được các nhà thiết kế trang trí như Piero Fornasetti tiếp tục sau chiến tranh, họ làm tủ sách và tủ nhỏ bằng những cuốn sách giả, cũng như tấm bình phong hay vải vóc cũng theo hoa văn trang trí này.

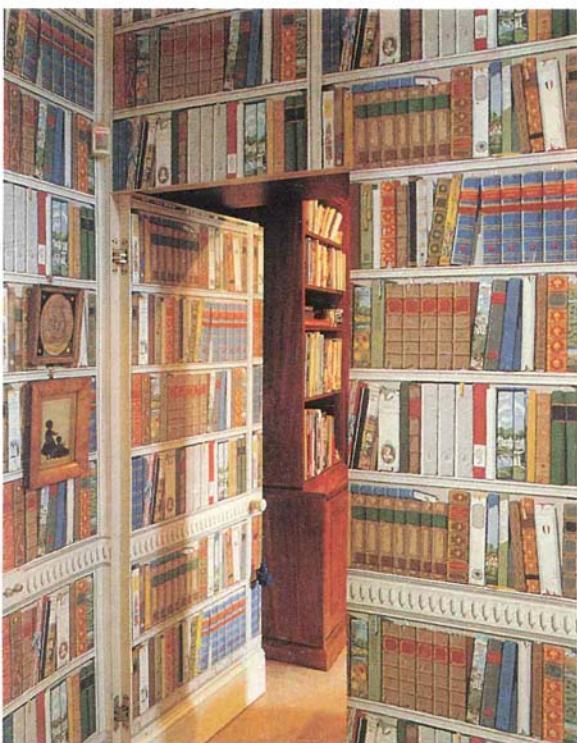
Cách dùng đồ giả này có một mục đích thực tiễn nhằm che khuất cái gì đó có vẻ lạc lõng giữa những cuốn sách khác hoặc chỉ là ý tưởng dùng sách như cái gì đùa chơi cho vui. Mắt chúng ta thường quen nhìn sách như một cái phông nền do đó chúng ta sẽ ngạc nhiên thích thú khi khám phá ra là những gì chúng ta thấy là đồ giả. Trong trường hợp này sách mất đi chức năng thực tiễn và hoàn toàn trở thành vật trang trí.

Hai sản phẩm của Fornasetti dùng sách giả theo nhiều cách khác nhau. Bàn phụ đưa sách ra khỏi bối cảnh, trong khi tủ nhỏ trưng bày sách giả ngay chỗ thường thấy nhưng với phong cảnh có màn che đầy bí ẩn.

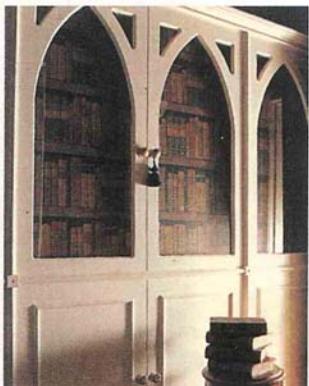
► Giấy dán tường rực rỡ tuyệt vời dưới dạng giả sách do Brunschwig & Fils sản xuất. Trong khi nhiều sách giả ở đây mang tính trang trí đặc biệt, hấp dẫn nhân đó cho thấy sách có thể hấp dẫn hơn về mờ nhạt thường có của nó. Vài "cuốn sách" giấy dán tường có vẻ được đóng bằng giấy dán tường (giả). Vậy dùng giấy dán tường bọc bìa sách thật có làm người ta hoang mang không? Hình như có vài loại sách đóng bìa bằng loại giấy dán tường này ở đây – như vậy có quá đáng không?

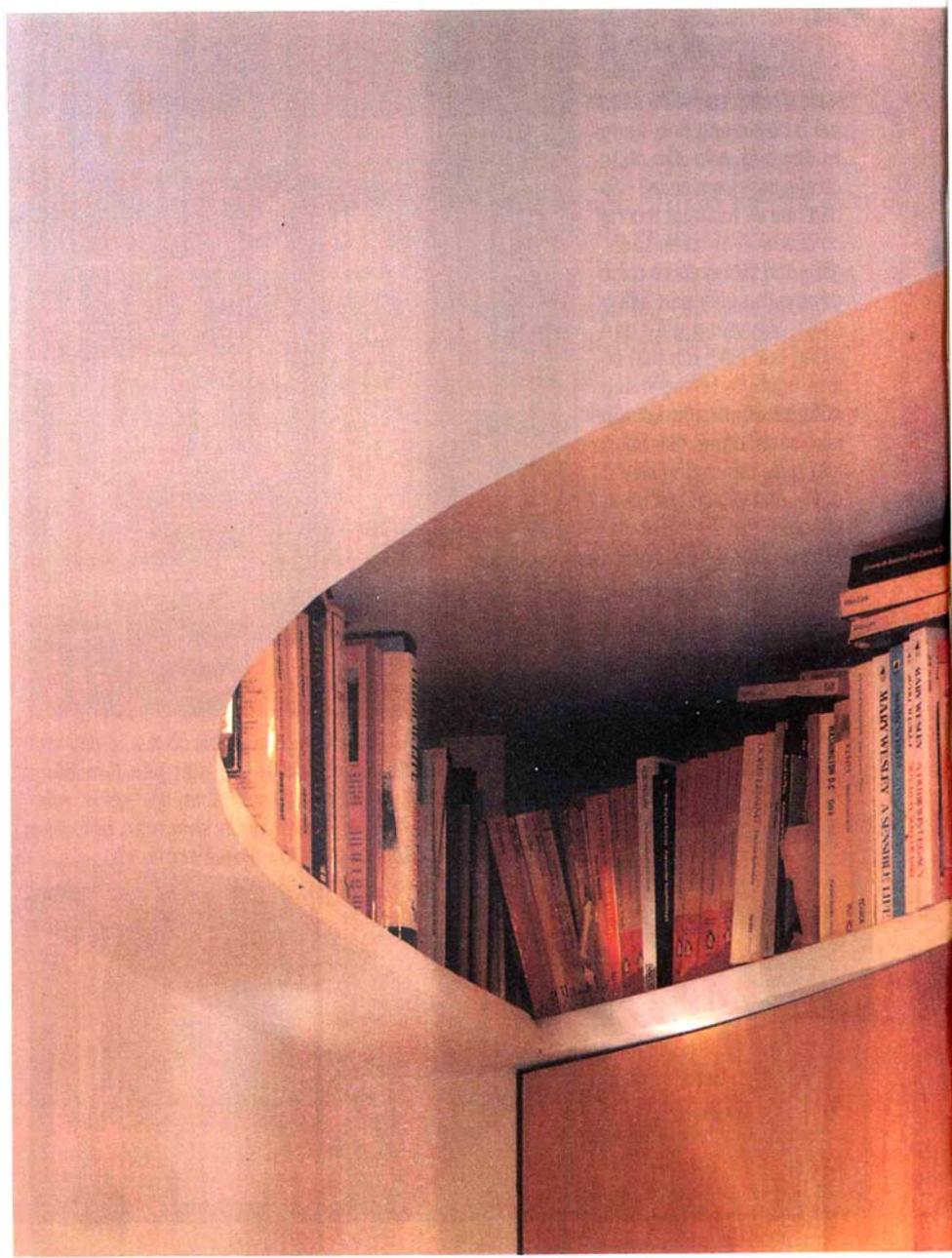

▼ Một kiểu hiện đại của một công cụ cổ xưa, ở đây cửa thư viện được ngụy trang bằng mặt tiền làm bằng sách giả. Đây là điểm đặc biệt tinh tế bởi "sách" nằm phía sau tấm kính vì thế muốn khai thác hết công năng của sách thì phải tốn ít nhiều công sức.

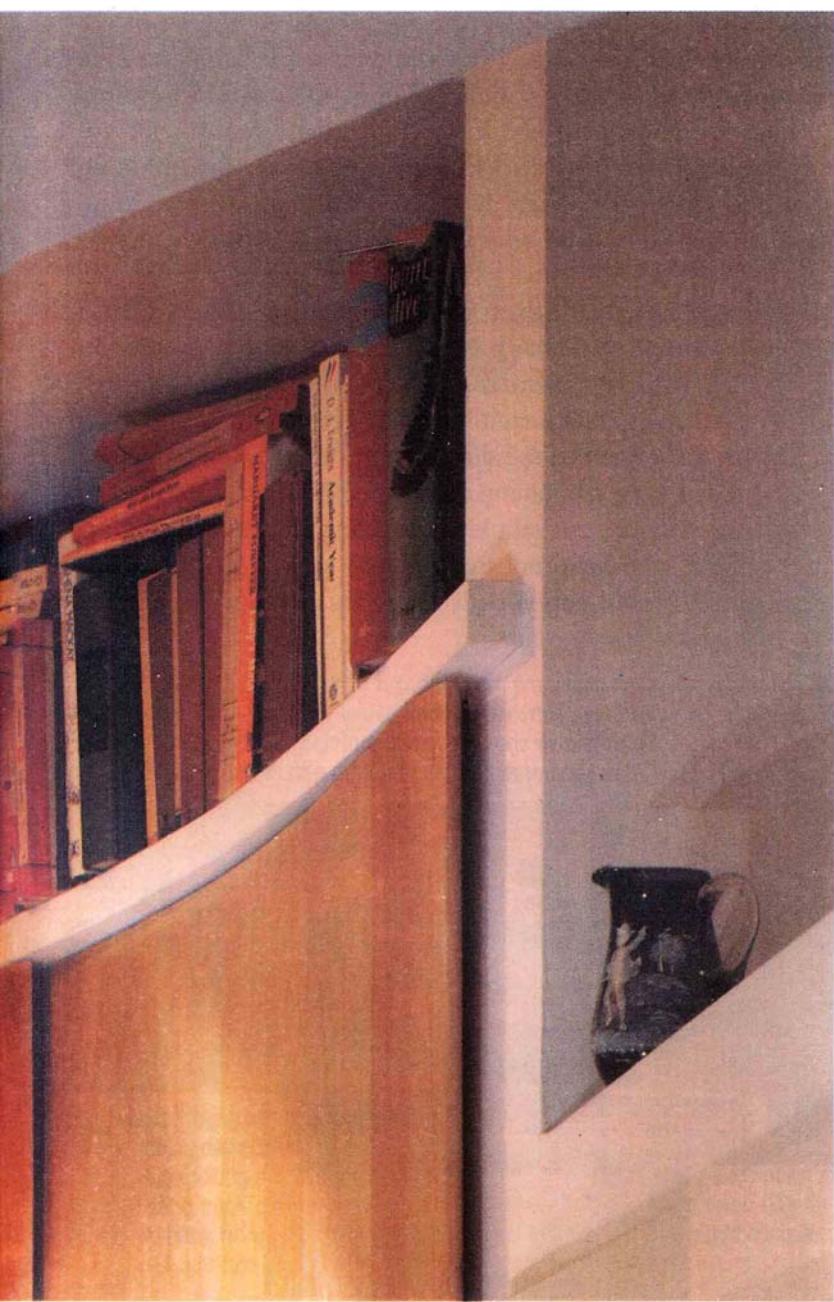

▲ Trong thư viện của nhà soạn nhạc George Gershwin, hầu hết các bản tổng phổ nhạc trên kệ đều thật, tuy nhiên một vài cái thật sự là giấy giả được sơn lên máy hát hi-fi, một hình thức giả trang trí khéo léo tài tình.

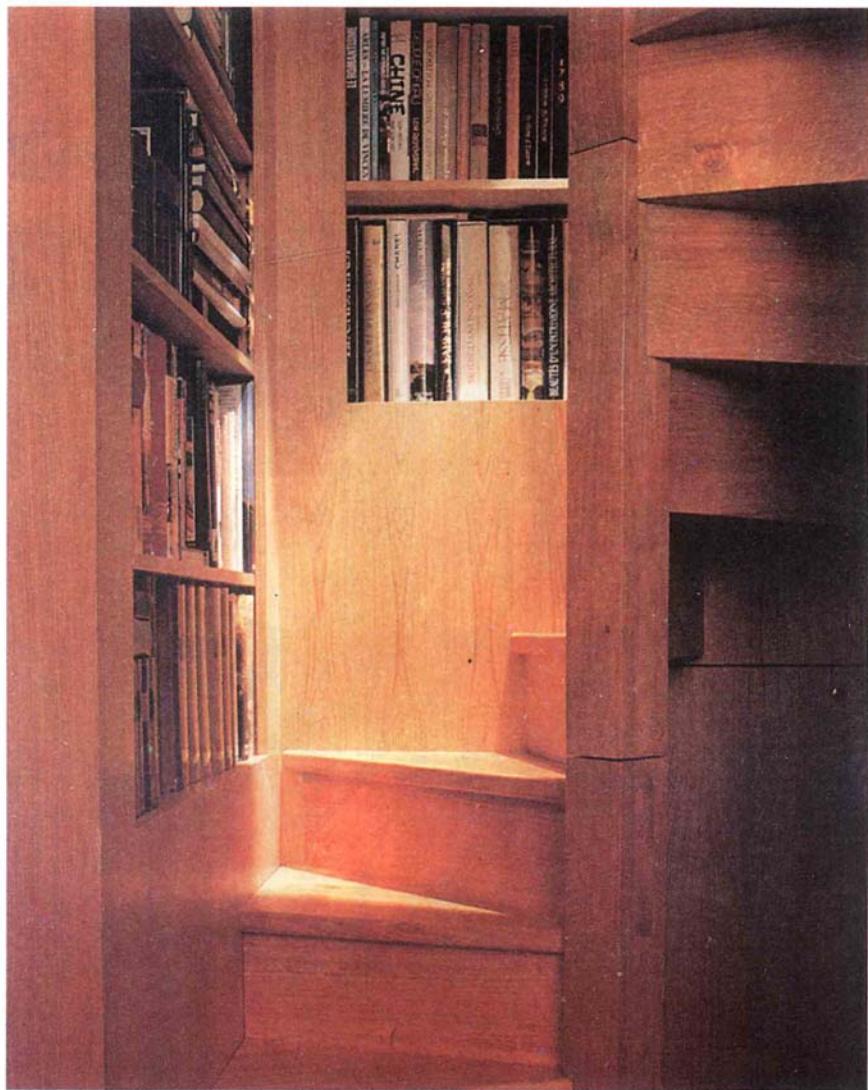
HÀNH LANG VÀ KHÔNG GIAN DƯ THỪA

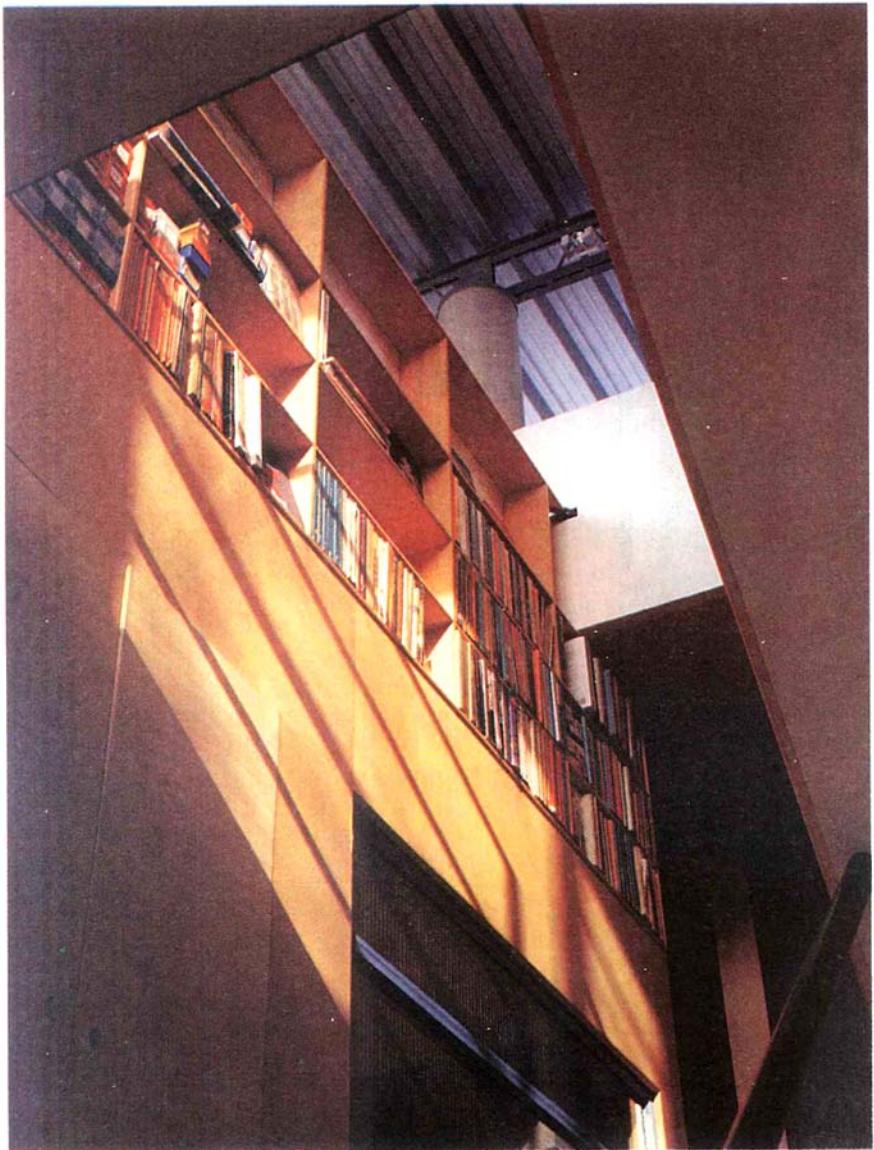
Dấu hiệu rõ nhất cho thấy thái độ của bất cứ gia đình nào đối với sách không phải có một căn phòng đặc biệt được dành cho mục đích lưu giữ sách hay thư viện gia đình, phòng nghiên cứu hay không. Sự sắp xếp như vậy, không nhất thiết phải có quan hệ chặt chẽ với sách. Trong một căn nhà có người ham đọc sách đương nhiên không có nơi nào là không thể chứa sách được, và có thể đánh giá mức độ tận tâm (hay mê sách) qua cách biến cải khéo léo những chỗ dư thừa trong nhà cho mục tiêu này. Điều này không có nghĩa là mọi phòng hay lối đi đều có thể làm thư viện. Sách có thể xuất hiện theo nhiều lốt khác nhau và góp phần vào bất cứ khoảng không nào nếu như được thiết kế một cách có ý thức. Phối hợp sách với các đồ vật khác, theo thực tiễn hay trang trí, là một trong những cách sống với sách trong nhà, có tính sáng tạo và hữu ích nhất. Sách có thể dùng như vật trang trí và là phương tiện tạo bầu không khí sáng tạo, nhưng quan trọng hơn, có lẽ là sách có khả năng ảnh hưởng đến cấu trúc của khoảng không chung quanh chúng. Tiện ích khác khi trữ sách khắp nơi trong nhà là sẽ khuyến khích thói quen đọc sách qua cách phối hợp với các hình thức sinh hoạt khác trong gia đình.

▼ Trong căn nhà có niềm say mê này, sách chiếm chỗ đọc theo những chiếc xe lửa đường bộ và các máy ảnh xưa. Sự trình bày này lợi dụng một cách tài tình bậc cao thấp của sàn nhà và cho thấy khoảng trống chưa được sử dụng để có thể làm kệ có bề dày khác nhau. Vài kệ hình hộp nhô ra khoảng không.

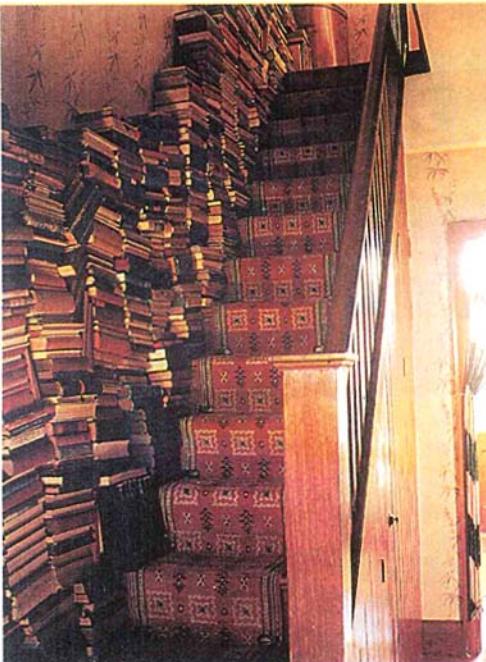
▲Bậc thang lượn quanh để lộ những cuốn sách được xếp vào hộc gọn gàng theo chiều dài của bức tường và theo hướng lên ánh sáng với kệ sách làm bằng gỗ tương ứng. Sự tương quan giữa sắp xếp sách và cầu thang được nhấn mạnh bằng cách dùng ánh sáng một cách sáng tạo, đã chứng minh đầy đủ một khoảng trống “chết” có thể triển khai để có thêm chỗ đồng thời cũng làm cho vui mắt hơn.

▲ Trong khoảng trống như một hang sâu rộng của căn nhà theo trường phái hiện đại triệt để của một kiến trúc sư ở London, bức tường sách trở thành yếu tố quan trọng trong việc sáng tạo ra khoảng trống chuyển tiếp giữa sàn trên và sàn dưới. Nhìn từ phía dưới, lờ lửng ở trên đầu, những cuốn sách này tạo ra hào quang của một ước vọng không thể đạt được.

CẦU THANG VÀ ĐẦU CẦU THANG

Để chất sách đầy nhà, nhà học giả đãng trí sẽ bắt đầu sử dụng sàn nhà, họ chất một đống sách cao ngất và điều này không đáng bận tâm vì nó nói lên việc học giả đang tiến hành việc nghiên cứu. Cầu thang cũng hữu dụng bởi vì có một khoảng chừng 30cm ở mỗi bên cầu thang, đó là khoảng dư nếu chúng ta chỉ cần một khoảng nhỏ để đi lên đi xuống và khoảng không này rất có ích để làm một hệ thống lưu trữ. Chúng ta có thể sống trong điều kiện này, nhưng sẽ khó đối với người không cùng quan điểm để chia sẻ kiểu ở như thế. Tuy nhiên một số lượng lớn sách sưu tầm có thể được bố trí chỗ ở một cách đẹp mắt hơn nhờ những giải pháp thiết kế khéo léo để còn dành chỗ cho căn nhà thực hiện chức năng thông thường của nó. Một phần thường thêm nữa là một vài khoảng trống bỏ quên trong nhà, tiền sảnh và hành lang, đầu cầu thang, được đem ra sử dụng và trở nên hấp dẫn hơn. Có một vài loại sách hình như thường nằm ở các vị trí này, thí dụ sách hướng dẫn, bản đồ... mà người ta có thể nhặt lên khi vội vã hay lúc đi tới đi lui trầm tư.

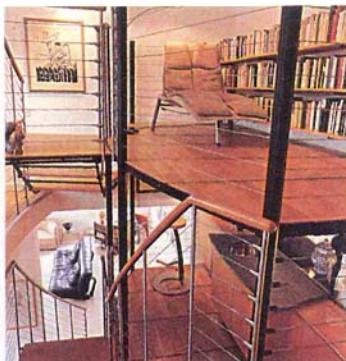
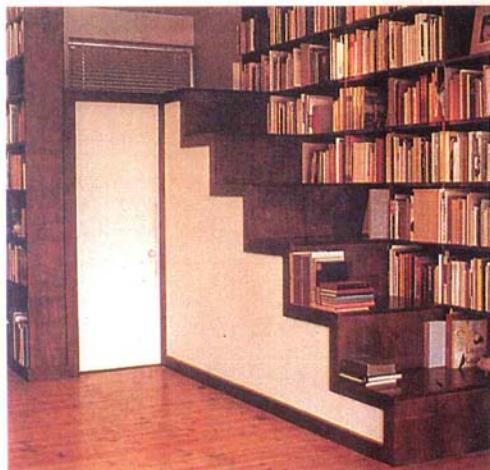

- Chuyên viên thư viện có lẽ sẽ không dễ xuất hệ thống lưu trữ này. Nó gây cản trở khi muốn rút ra và có thể làm hư sách hoặc thậm chí làm người đọc bị thương. Mặt khác, nhà thiết kế có thể xem loại sắp xếp này thuận lợi vì trông có vẻ kỷ lạ, giật gân và tận dụng tối đa khoảng không.

Kiến trúc hiện đại dựa một phần trên ý tưởng một khoảng trống mở rộng hơn là những phòng đóng kín. Thí dụ, trong các biệt thự do Le Corbusier vẽ đồ án trong thập niên 1920, ít có những căn phòng như vậy mà chỉ có những không gian để qua lại với những chỗ ngồi (Mỉa mai thay, kiến trúc sư ngày nay chủ yếu có cơ hội thực hiện phần chương trình hiện đại đó trong những ngôi nhà cũ được cải tạo chứ không phải trong những ngôi nhà mới). Khi sách được lưu giữ ở các khu vực qua lại của căn nhà thì điều quan trọng là nên tuân thủ châm ngôn này và đừng để sách thống trị hoàn toàn.

Khoảng trống kéo dài là một trong những điều thú vị của căn nhà và người ta cần xử lý khéo léo để sắp xếp thật hiệu quả. Giải pháp minh họa ở đây đối với vấn đề lưu giữ sách ở khoảng không phi quy ước cho thấy là ta có thể tạo ra những chỗ dừng chân mà không làm gián đoạn lối đi. Từ lâu người ta biết rằng yếu tố quan trọng trong thiết kế thành công là gây ngạc nhiên. Kệ sách cho ta nhiều cơ hội thực hiện những ý tưởng sáng tạo độc đáo nhằm tạo ấn tượng là căn nhà không những không có quá nhiều sách mà còn là một nơi mới lạ thích thú bất ngờ mỗi khi quẹo chỗ này chỗ kia.

- Sách ở phần bao lớn, phần phân chia khoảng trống mở rộng này có chức năng riêng của nó và cũng thích hợp nhờ những dãy sách đơn giản, liên tục và một ghế đôn nằm dựa dẽ chịu.

◀ Dãy bậc thang được phân định rõ nét này có thể giúp giải quyết vấn đề làm thế nào để lên tới các kệ cao và có thêm phương tiện trưng bày sách ở trên cùng nó biến đổi khoảng trống thông thường thành một khoảng trống độc đáo khó quên, điều này minh chứng sự quan trọng của việc dùng những tỷ lệ đúng mực để tạo nên một tổng thể đẹp.

► Căn nhà này xây cất năm 1994 ở Islington, phía bắc London, do các kiến trúc sư của Hệ thống Tương lai vẽ kiểu, và lập tức nổi tiếng. Cải tạo triệt để từ một vị trí bậc thang thế kỷ XIX, nó cung cấp không gian tối đa cho các kệ sách thẳng đứng, sử dụng thích đáng một tập hợp kim loại nhẹ.-

NHỮNG CHỖ LINH TINH

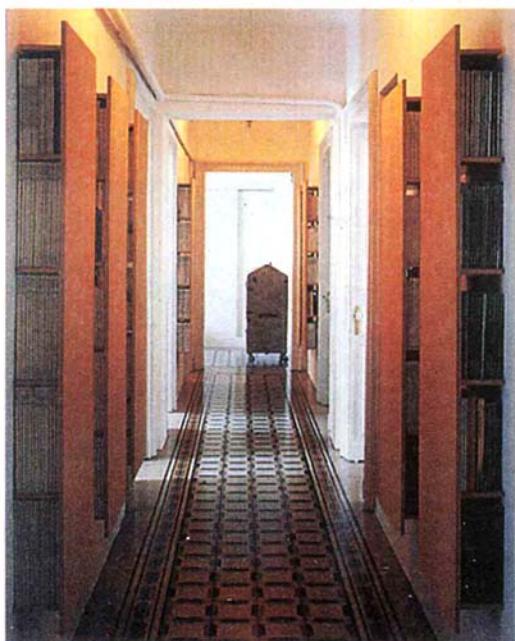
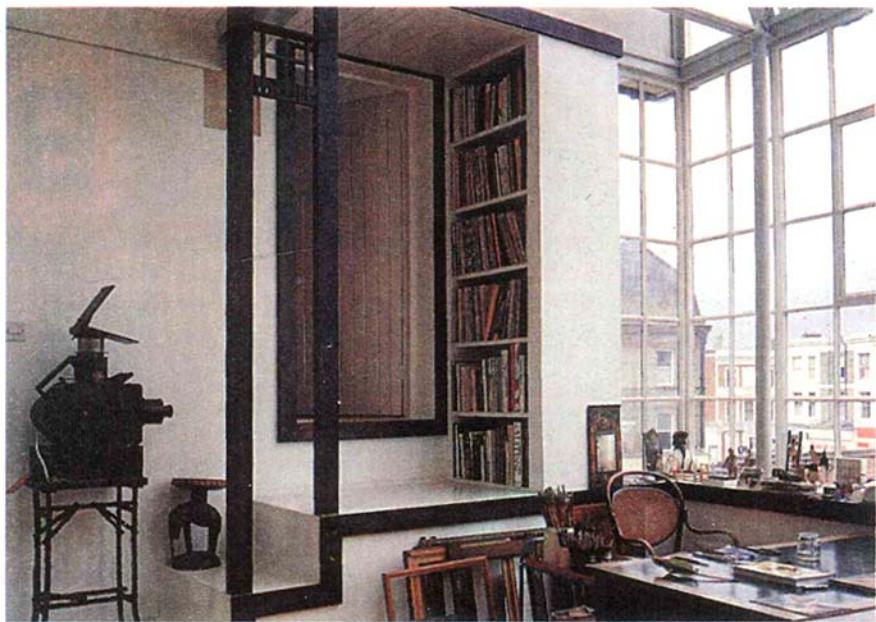
Cách trưng bày sách ở nơi sinh hoạt là điều mà bất cứ nhà thiết kế nào cũng phải hết sức quan tâm. Khi nhìn một nhóm sách chúng ta sẽ thấy có sự ham muốn đến gần chúng, và một chỗ đọc sách ở kế bên, cho dù không có cái ghế nào vẫn làm cho căn phòng trở nên quyến rũ ngay. Lúc này chỗ ngồi bên cửa sổ trở nên hấp dẫn, ở đây người ta có thể thoát ra khỏi không khí lẩn quẩn của căn phòng. Charlotte Bronte mô tả nữ nhân vật mười tuổi của mình đọc quyển History of British Birds của Bewick, trong chương mở đầu quyển Jane Eyre như vậy: “Tôi leo lên tới chỗ ngồi bên cửa sổ co chân lại và ngồi xếp bằng như người Thổ Nhĩ Kỳ; và kéo những tấm màn dày gần khít lại, tôi được sự ẩn dật gấp đôi che chở”.

Xếp đặt kệ sách cao thấp khác nhau để lấy sách mà không phải đi nhiều, trong khi đó đường lối quanh co theo nguyên tắc thiết kế hoa viên thì khi ta nhìn thấy cuốn sách ở đằng xa ta thường lạc mất nó trước khi tìm thấy nó trở lại. Cách thức này có thể áp dụng ở khoảng không nhỏ, làm cho nó có vẻ lớn hơn. Với một chỗ ngoặt bất ngờ, sách có thể được chen vào những nơi bình thường ít nhận thấy mà vẫn giữ vẻ tao nhã.

Người ta có thể làm được nhiều điều bằng cách đi ngược lại điều mong muốn thông thường, và tạo cho kệ sách có vai trò tích cực trong việc thiết kế không gian, cho dù từ bức tường phóng thẳng ra hay khoét sâu vào, bóng đổ của vòng cung hoặc xuất hiện như một vật thể độc lập trong nội thất. Đặc tính đường thẳng của kệ sách tương phản với vẻ thường thấy của sách dùng để tạo ra vẻ ngẫu nhiên, lộn xộn, thú vị.

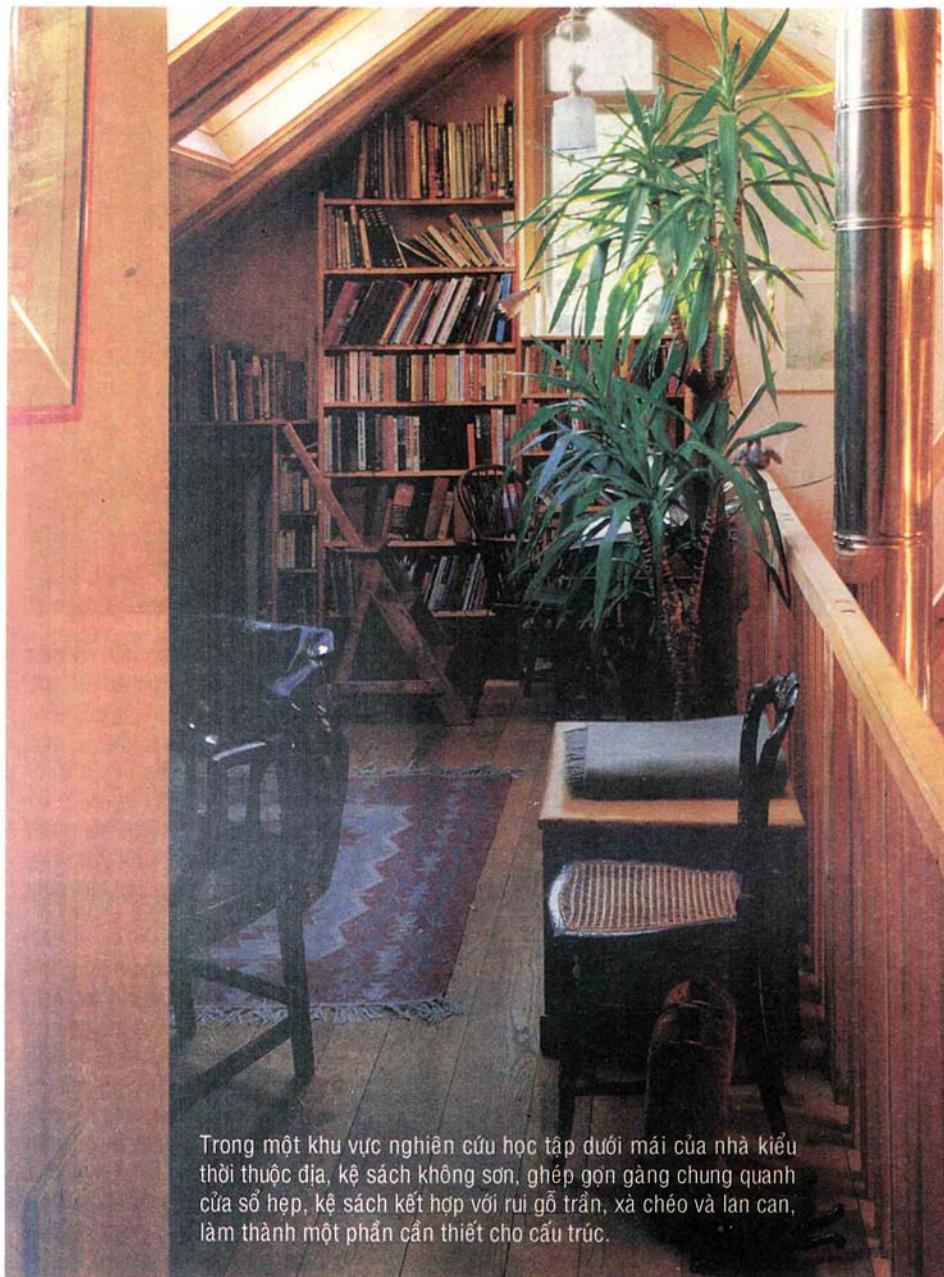
- Trong nhà này, kệ chìm vào tường, hiện ra trước mắt khi bạn leo lên cầu thang, tay vịn cầu thang đơn giản bằng thủy tinh tạo nên mức trong suốt tối đa trong khi đó cũng cho một hiệu quả ngầm ngầm. Ánh sáng ở xa kệ sách tạo ra cảm giác huyền ảo và cuốn sách nằm phơi ở dưới thấp như mời ta đọc.

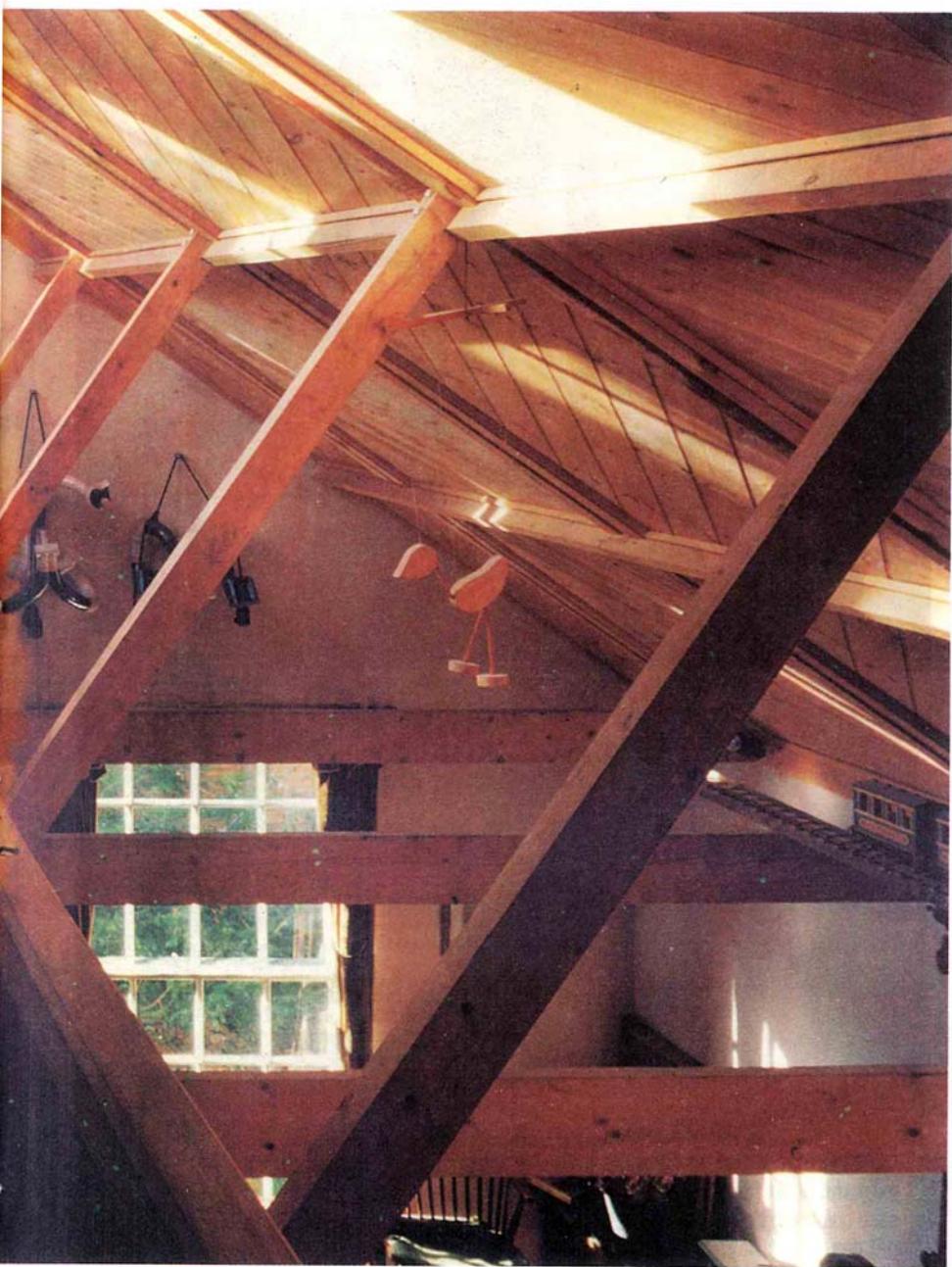

▲ Một xưởng vẽ ở tầng mái có một chỗ sắp xếp sách được lắp vào góc và khuất sáng với những cột sầm màu thẳng lên từ bậc thang, một khoảng trống chuyển tiếp ở lối đi vào xưởng vẽ, ở đây người ta có thể ngừng lại một chút để xem lướt qua kệ sách hoặc ngồi đọc trên bức thềm vẫn là ngưỡng cửa phía trên.

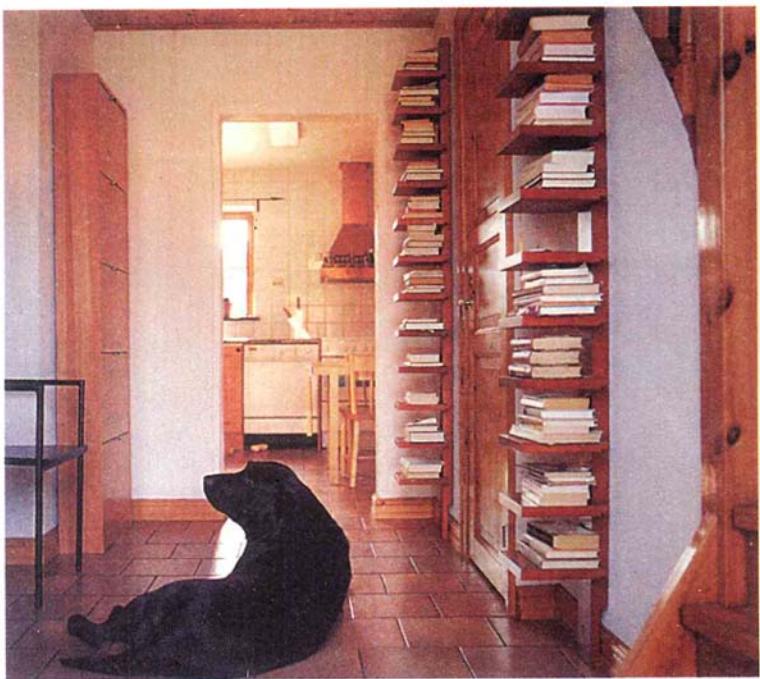
◀ Một giải pháp nhiều cảm hứng đối với vấn đề lưu trữ tạp chí tại hành lang một căn hộ. Khó mà có chỗ để lắp kệ nhô ra khoảng không theo cách thông thường, nhưng khi được thiết kế như vậy, các kệ chứa được một lối đi rộng, thuận tiện để có thể lấy tạp chí và hiệu quả quyến rũ của những tấm gỗ phẳng màu vàng hoe lờ lững tạo cho không gian một cấu trúc.

Trong một khu vực nghiên cứu học tập dưới mái của nhà kiểu thời thuộc địa, kệ sách không sơn, ghép gỗ gàng chung quanh cửa sổ hẹp, kệ sách kết hợp với rui gỗ trần, xà chéo và lan can, làm thành một phần cần thiết cho cấu trúc.

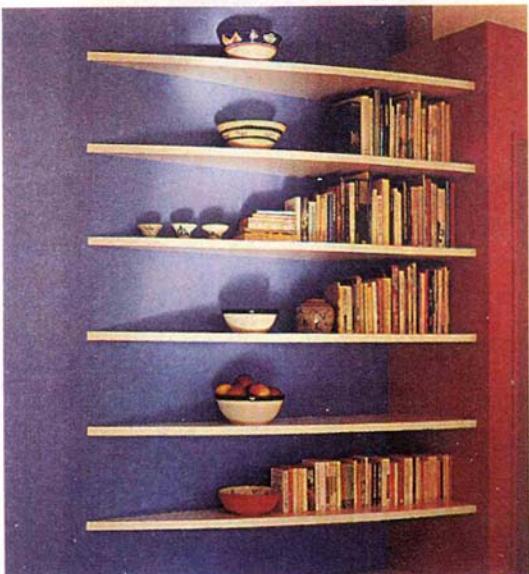

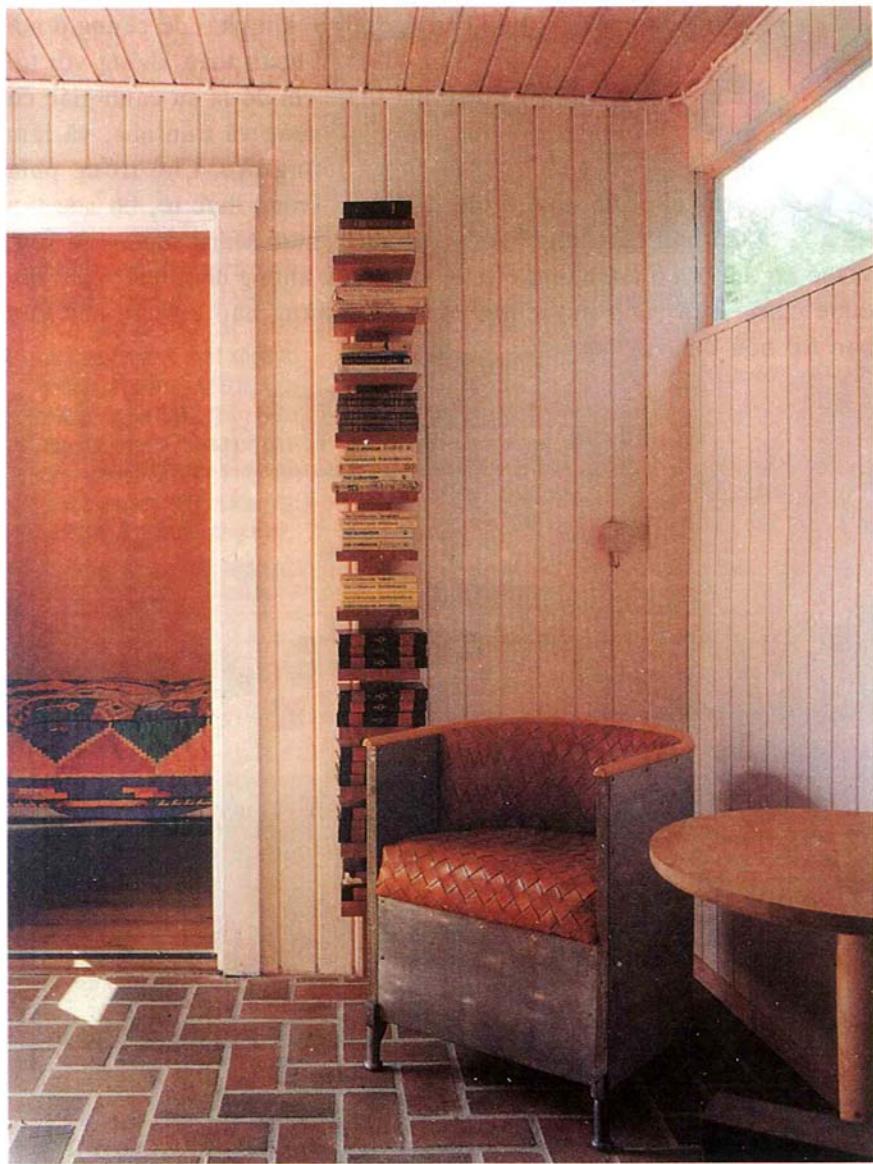
Hành lang và không gian dư thừa 57

► Đơn giản tối da, phong cách tối da. Kệ sách theo dạng gờ lắp vào khe, bắt vít ở đầu trên và đầu dưới. Sách nằm theo chiều này sẽ làm hỏng ấn tượng, nhưng kệ nằm ngang trong khoảng hẹp tạo hấp dẫn cho khu vực giữa nhà bếp và cầu thang.

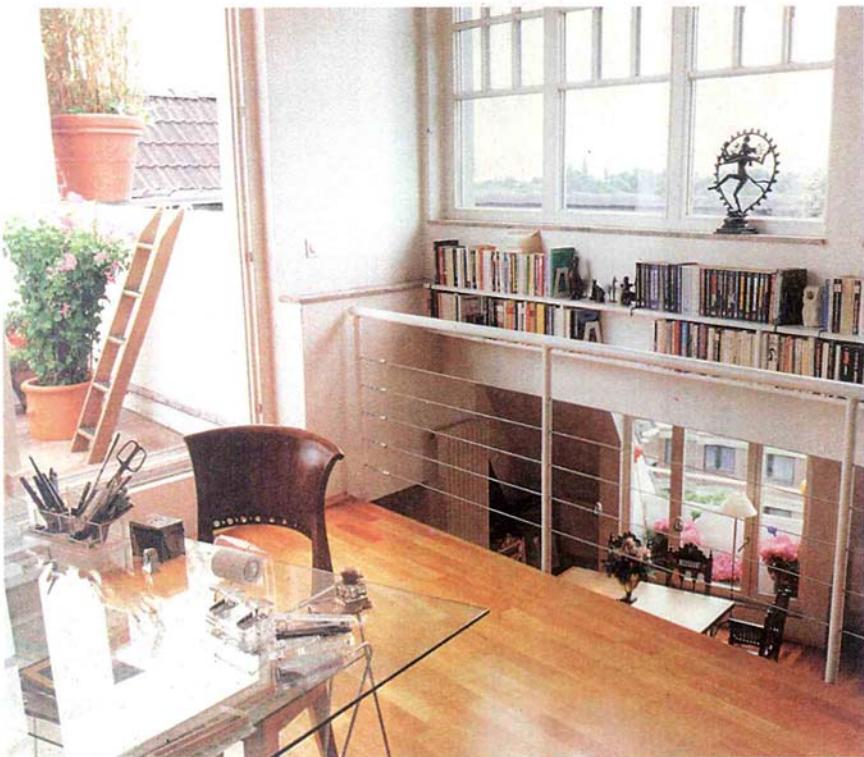
► Thành công của kệ sách này là nhờ gắn cẩn thận vào vữa tường, màu sắc chói tương phản với bức tường. Đường cong gợi lên hình ảnh vây cá theo phong cách Art Deco và tạo cảm giác tốt về tỷ lệ của toàn thể thiết kế. Nếu nhiều sách quá thì sẽ làm hỏng đường nét của các kệ này.

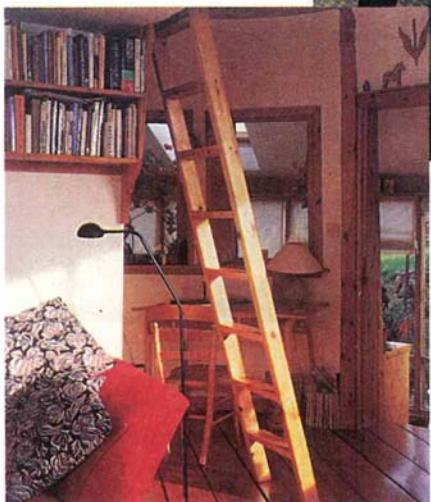
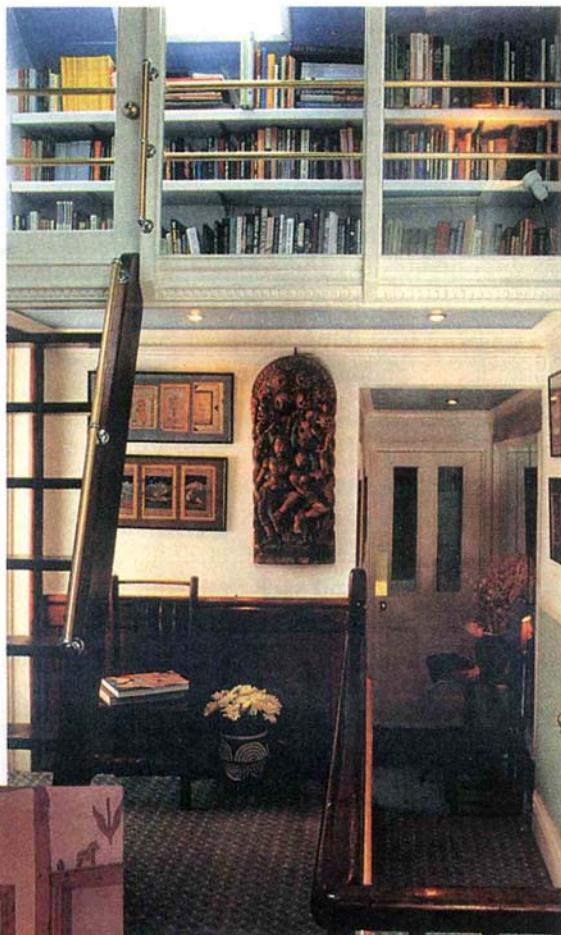
▲ Cách chất sách theo dạng lưỡi dài và hẹp, trải dài trên bề mặt tường, tạo cho cách sắp xếp sách cao và hẹp có đặc tính hoàn toàn tự nhiên. Cách sắp xếp sách theo chiều ngang có thuận tiện là tựa sách theo chiều xuôi của gáy sách nên có thể đọc mà không phải nghiêng đầu một góc 90 độ.

Sách có thể ngáng lối đi vì thế không có gì sai khi phải để chúng ở nơi khó lấy, miễn là sự khó khăn không tới mức hoàn toàn không với tới được. Ở nơi có nhiều trẻ nhỏ trong nhà thậm chí đó là sự cảnh giác có ý thức. Kệ cao làm dịu bớt đường nối giữa tường và trần nhà, và làm cho căn phòng giống như hang động và tường rào. Chỗ trống phía trên cầu thang cũng là nơi có thể để sách. Trong thực tế, bộ sưu tập sách là người bạn cũ nhưng không cần phải thăm viếng thường xuyên, vì thế có thể đặt ở nơi nào đó trong tầm nhìn, không nhất thiết phải lấy được ngay. Bạn càng mơ mộng đến sách chừng nào thì căn nhà của bạn trở nên thú vị chừng đó.

▲ Trong tầng mái cao trên thành phố, ánh sáng và khoảng trống có vẻ như có sẵn trong nhà. Người ta có thể với lấy sách từ lan can tuy nhiên xem ra sách vẫn giữ được vẻ lơ lửng ở khoảng giữa.

► Kệ sách kín có lắp kính, leo lên bằng cái thang tận dụng từ đồ thải ra ở một chiếc tàu, biến gác xép để sách nhỏ nhõ này thành một khoảng không rất đáng mơ ước. Cấu trúc cũng sử dụng khôn khéo khu vực truyền thống có trần cao, tạo nên không khí thân mật trước khi đi đến khu vực sinh hoạt chính trong nhà.

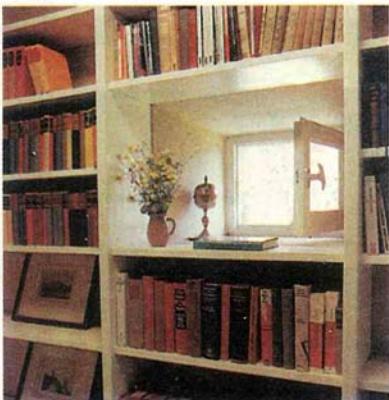
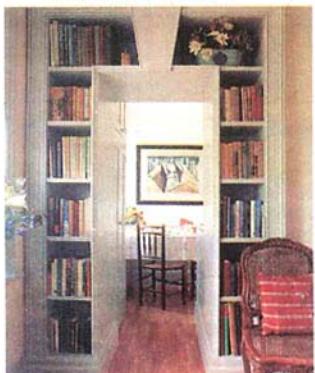

◀ Kệ sách trong ngôi nhà "Thùng Uýt ki" ở Findhorn, một cộng đồng sinh thái ở Scotland góp phần tạo bầu không khí gia đình ấm cúng. Phần cuối của kệ sách được tạo dáng hữu cơ, như một phát biểu về tinh thần kiến trúc phù hợp toàn thể căn nhà.

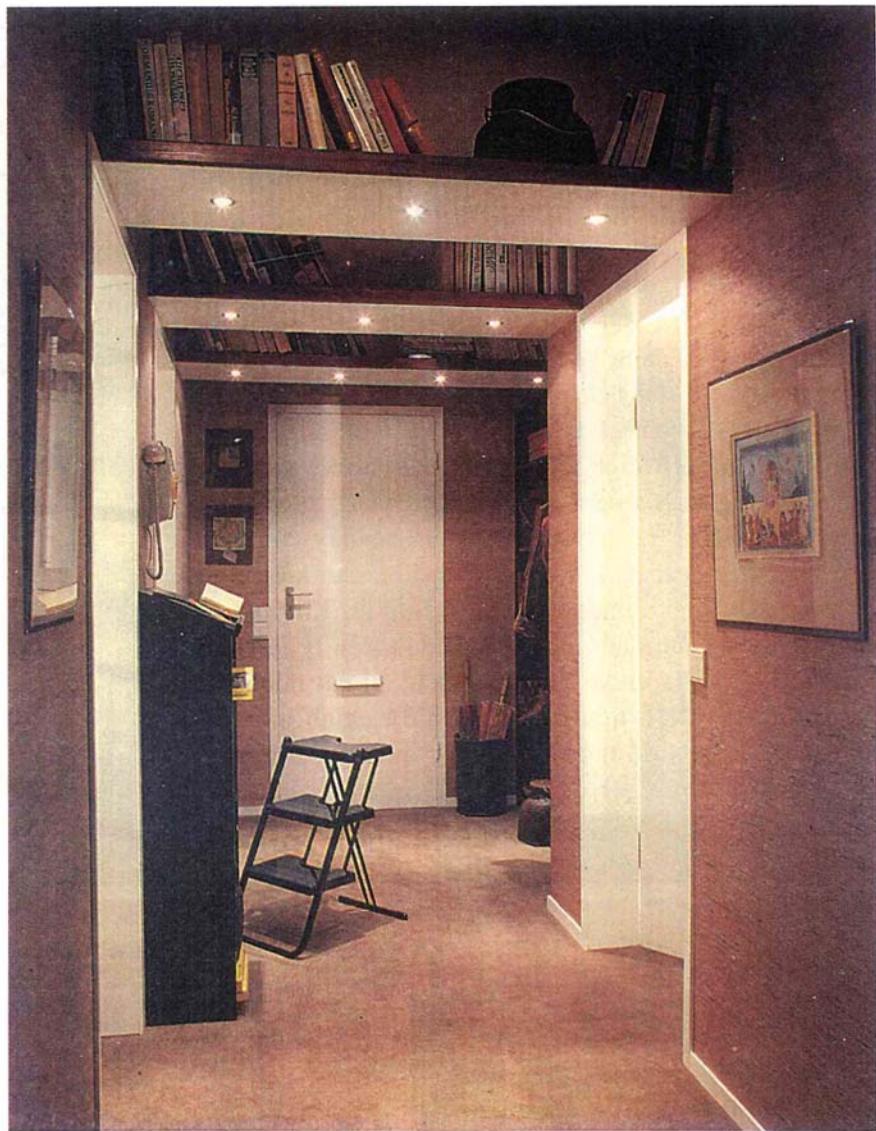
Những khoảng không gian truyền thống được biến thành nơi náo nhiệt nếu như ngưỡng cửa để qua lại trên đường đi được phân định rõ ràng. Trong khi kiến trúc hiện đại đạt được việc giải phóng không gian thì nó lại đánh mất ý thức về lối đi lại có phân cấp mà những nhà theo truyền thống có khuynh hướng tạo ra. Những khoảng cách này tiết chế ánh sáng và bóng đổ làm thức tỉnh tâm trí chúng ta và làm cho khoảng trống có vẻ rộng lớn hơn thực tế. Như một số nhà lý thuyết về phong cảnh gợi ý có lẽ ý muốn được bảo vệ nhưng đồng thời có thể nhìn thấy xung quanh chúng ta có nguồn gốc từ đồng cỏ, từ đó loài người xuất hiện, với cây cối mọc cách quãng trên đồng trống che chở trước ánh nắng trực tiếp và để cho nhìn thấy rõ những con vật tới gần.

Nhà thiết kế giỏi sẽ sắp xếp để tạo ra cảm giác rộng thoáng và bao bọc cùng lúc bằng cách điều chỉnh kích thước và ánh sáng trong khoảng không, thu hẹp các cạnh hoặc hạ thấp khoảng không phía trên, hoặc cả hai. Bằng cách nào cũng vậy, chúng ta sẽ có cơ hội dành được khoảng trống sáng tạo với sách, cho ta sự ngẫu nhiên bất ngờ và tạo tính nhân bản cho tỷ lệ. Khi lưu giữ sách trong khu vực qua lại, kệ ngắn thích hợp hơn là kệ dài, chúng ta sẽ dễ dàng hơn khi xác định vị trí sách trên kệ ngắn khi đi qua và không làm rơi sách khi lấy ra vài cuốn sách cùng một lúc.

- Những cửa sổ nhỏ bao giờ cũng là nét hấp dẫn, nhưng càng hấp dẫn hơn khi được đặt sâu vào hốc tường để lọc sáng. Ở đây chiều sâu của bức tường được tăng lên một cách tinh tế nhờ các kệ sách đơn giản. Cho dù ngẫu nhiên hay cố ý thì những cuốn sách xưa cũng xứng với lớp vữa thô chung quanh cửa sổ.

- ◀ Yếu tố hình viền đá đĩnh vòm trên khung cửa tạo ra tiếng nói kiến trúc mạnh mẽ, được thực hiện thông qua sự hoàn chỉnh các đường viền chân tường và các thanh đố ngang, cho thấy một cửa cầu kỳ trong một cái cửa, trong khi đó vẫn cho ta thấy thú vị trêu người khi nhìn thoáng qua phòng ăn ở đằng xa.

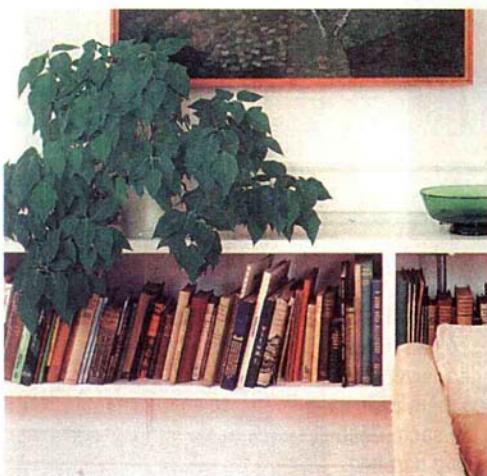

▲ Một loạt kệ phía trên đầu, ở mỗi kệ có đèn trong hốc chiếu xuống, biến đổi một hành lang khó sử dụng trở nên huyền ảo nhưng cũng còn khoáng trống có ích. Ghế thang thư viện có thêm chức năng là ghế để nghe điện thoại, nhưng cơ bản là để leo lên lấy sách. Cách đặt sách ngoài tầm tay này làm cho sách luôn luôn có vẻ hấp dẫn hơn.

SỰ HÀI HÒA VỀ MẶT THỊ GIÁC

Ở chỗ đã định sẵn nếu có ít sách chừng nào thì càng phải sắp xếp để đảm bảo sao cho đừng thấy là đã bị nhầm hay phải sửa chữa. Lắp đặt kệ sách có thể chỉ như một giải pháp tạm bợ hoặc có vẻ là yếu tố có cân nhắc của một thiết kế qui mô hơn. Sự liên tục về mặt thị giác rất quan trọng để mắt không bị gián đoạn khó chịu khi nhìn từ vật này sang vật khác, điều này hàm ý nên sử dụng đường mở rộng theo chiều ngang và chiều cao.

Nếu việc xếp sách làm biến đổi bề mặt bức tường, cần xem việc đó đang đóng vai trò gì, một lần nữa cho thấy rằng xử lý theo cách tổng quát là cách tốt nhất. Trong chính việc đóng kệ sách không chỉ yêu cầu về sức chịu đựng tối thiểu, mà cả cảm giác về việc cả kệ sách trông ra sao khi nhìn từ xa, cũng quyết định bề dày của biên dạng. Những tính toán hay sẽ là chất liệu cho kiến trúc, nó nằm ngoài kinh nghiệm hoặc tính hợp lý. Khi loại bỏ trang trí để có đường nét thuần khiết dựa trên tỷ lệ chính xác, nhà thiết kế hiện đại phải cân nhắc, tự đặt mình vào công việc khó khăn hơn trong khi điều chỉnh một vài nguyên tắc cơ bản để tạo ra sự tương quan thỏa đáng.

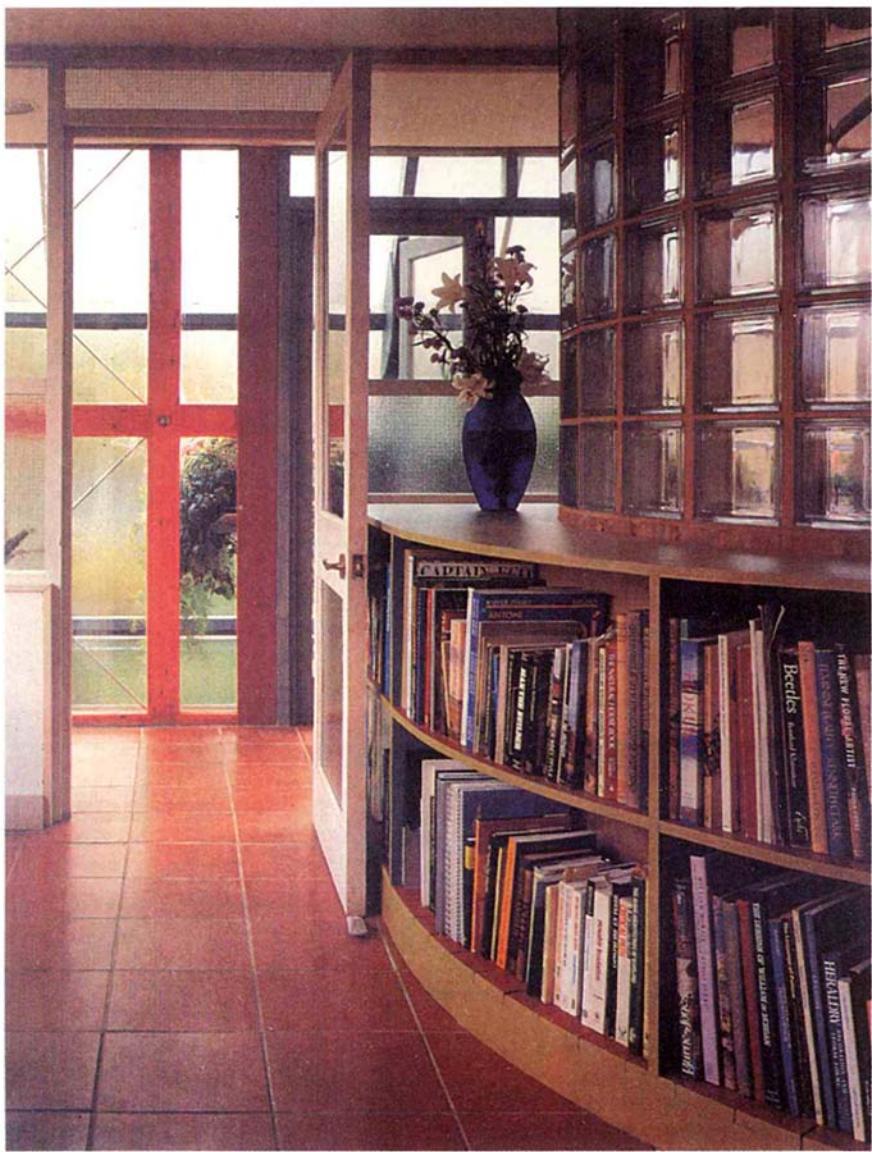

◀ Một dãy kệ sách dạng hình hộp gắn vào tường đáp ứng đúng chức năng và hợp hơn đối với phần chân tường và tay vịn của chiếc ghế. Cái gờ thuận tay này cũng có chiều cao thích hợp để đặt các loại cây cảnh.

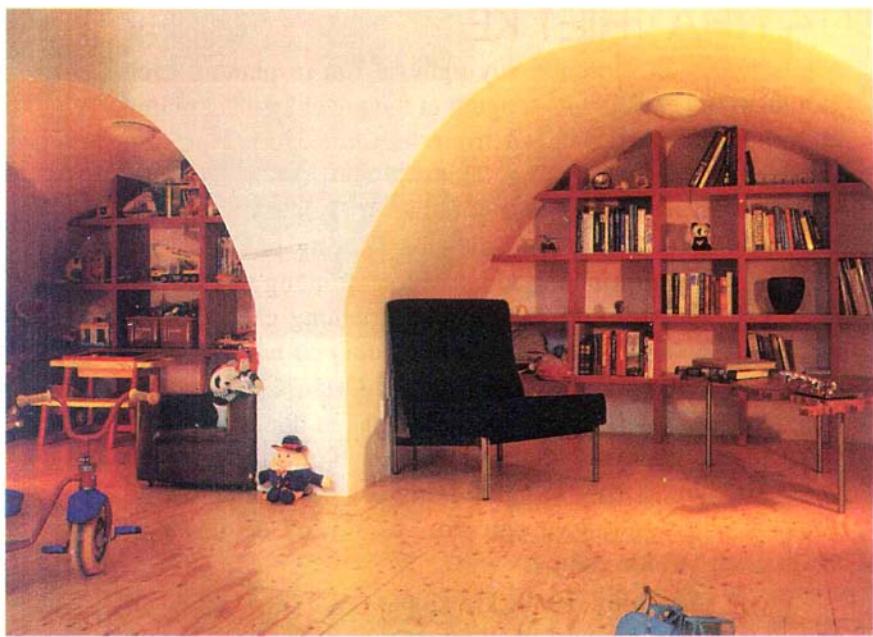

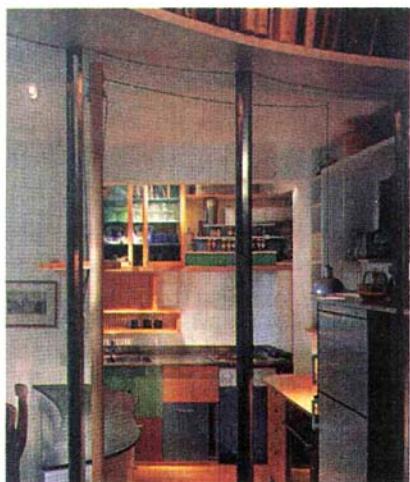
▲ Kệ sách này ngưng đột ngột ở góc phòng đã góp phần tạo cho căn phòng có đặc tính khác hẳn đi. Nó được xem như một vật thể độc lập trong khoảng không, hiệu quả càng tăng lên khi ta để một ngăn không có sách.

▲ Không dễ gì đặt những kệ sách theo hình vòng cung, nhưng những kệ sách có một phần chức năng tạo ra một hiệu quả kiến trúc rộng lớn trong ngôi nhà của kiến trúc sư người Anh Bill Dunster. Kệ sơn màu ấm phù hợp với gạch lót nền, gạch và vữa không tô ở bức phòng làm bằng gạch thủy tinh.

▲Những vòm này tạo nên khu vực sống động ngoài khoảng trống chung lớn hơn. Đường kẻ ô vuông của kệ sơn màu đỏ tươi phối hợp sự đa dạng của những cuốn sách với đồ chơi cho thấy một sự ngăn nắp mà không trịnh trọng. Cách thức kệ sách chiếm và nhô ra khoảng trống là điều đáng chú ý khi tạo ra một nội thất đẹp và cấu trúc này có cảm quan tỷ lệ chính xác, làm đầy toàn thể bức tường ở xa và giúp phân định rõ ràng hình thể của khoảng không.

►Đường cong rất quan trọng trong khu vực nhà bếp và phòng ăn gọn gàng này. Những cuốn sách ở phía trên, kết hợp với những tấm kính làm phông, tạo được sự thông suốt giữa hai phần riêng rẽ qua một không gian mở.

CỦA NHÀ THIẾT KẾ

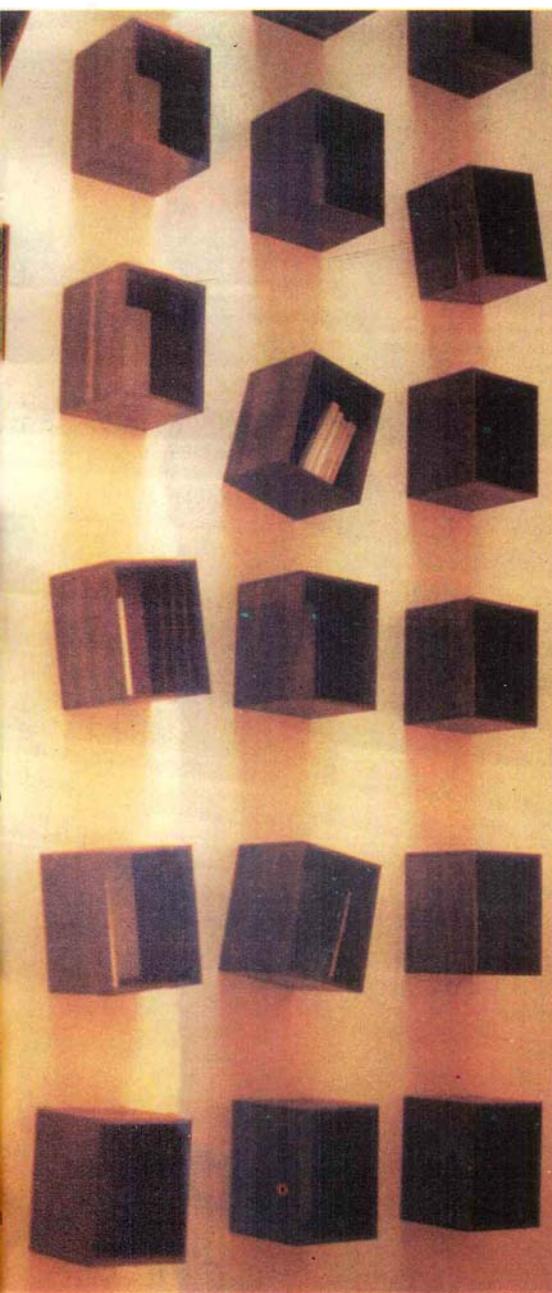
Nhiều người đã tốn công suy nghĩ để tìm ra phương cách mới thiết kế kệ sách, bởi vì người ta thường chấp nhận những hình thức thông thường, và trong hầu hết các trường hợp này, chúng tỏ ra thỏa đáng. Thiết kế cuối thế kỷ 20 đang tiến theo lối liên tưởng, đưa ý tưởng từ lãnh vực này sang lãnh vực khác. Thoạt tiên, điều này không phải do lòng ham muôn cải tiến những khía cạnh chức năng của đồ vật thúc đẩy. Thay vào đó, nó cung cấp phương cách mới để hiểu ý nghĩa tiềm tàng của đồ vật khi tình cờ bắt gặp trong đời sống hàng ngày. Điều này có thể có tác động mới mẻ trong thế giới mà mọi vật đều bị tiêu chuẩn hóa. Bắt nguồn từ sự thành công của những sản phẩm hiển nhiên là “vô dụng”, ta thấy rõ ràng là người ta mua đồ vật không chỉ để phục vụ cho ý muốn và nhu cầu của họ mà để tránh sự nhàm chán và đơn điệu.

Trong thập niên 1930, kiểu kệ sách “Con Lừa” đã phối hợp nhuần nhuyễn vật liệu và sản xuất công nghiệp với chức năng và đã thể hiện được khát vọng thưởng ngoạn các món đồ đẹp như sách bìa mỏng, với giá mà ai cũng có thể mua được. Sau năm 1945 Egon Riss lại tung ra một phiên bản mới có mặt bằng phía trên để có thể đặt thức uống, một lợi ích thực tiễn cho dù có thể mất thẩm mỹ.

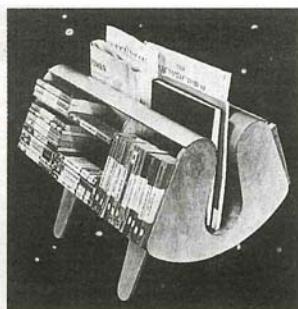
Ngày nay thiết kế không còn quá khôn rỗng như vậy nữa, những đồ vật như những trang này cho thấy hiếm khi bán đại trà trên thị trường, nhưng “Con Mọt Sách” của Ron Arad (xem trang 79) là một biến thể cách tân trên kệ sách, đã trở thành “thần tượng” đến nỗi có cả một cuốn sách nói về nó. Những nhà thiết kế trẻ vẫn tìm kiếm phương cách mới và thú vị để đáp ứng sự thách thức trong việc lưu giữ sách.

- Một hệ thống lưu giữ do Gitta Gschwendtner ở London thiết kế. Khi trống, những hộp này tạo thành mẫu ô vuông trên tường. Mỗi hộp được gắn trên một lò xo dấu kín và sẽ hạ thấp xuống khi đặt vật gì vào. Hộp nghiêng qua phải hay trái tùy theo vật đặt ở bên nào. Đây là một ý tưởng đơn giản nhưng có khả năng làm sống động bức tường chứa sách và giúp cho người sử dụng kiểm soát được dáng vẻ sau cùng của những chiếc hộp.

▲ Hệ thống kệ đúc, có thể nâng lên hay hạ xuống bằng hệ thống dây bắn và có những bộ phận đặc biệt để gắn vào cho đĩa CD, người ta cũng có thể để tạp chí và các thứ khác. Hệ thống này dễ thích nghi, dễ di chuyển và nhất là trông ngộ nghĩnh.

▲ "Con Lừa" do Riss thiết kế năm 1939 cho nhà chế tạo Isokon, sử dụng kỹ thuật uốn cong ván ép để tạo ra một phiên bản mới cho giá đựng tạp chí, báo chí theo phong cách truyền thống. Thiết kế này theo tỷ lệ hợp với khổ sách bìa mỏng của Nhà Xuất Bản Penguin, được đưa ra tại Anh năm 1936 và quảng cáo ở bìa sau sách của NXB Penguin.

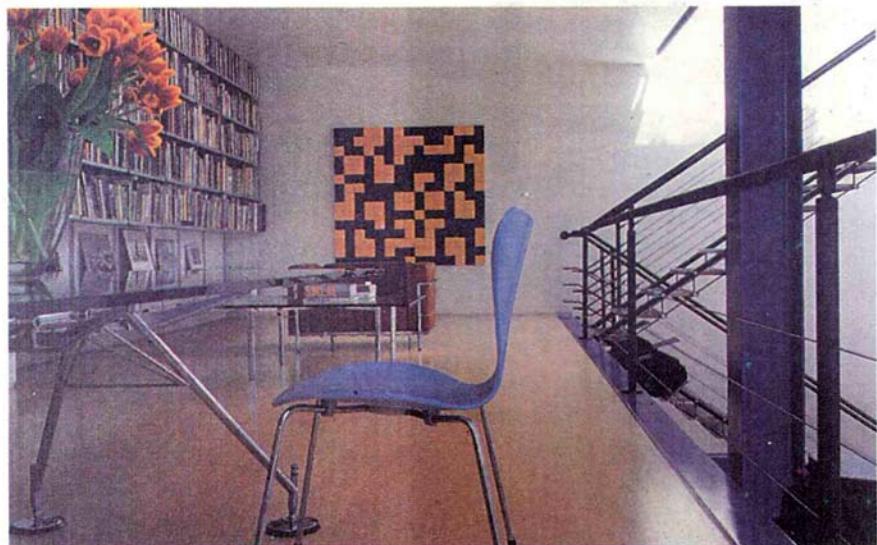

SÁCH ĐỂ TRANG TRÍ PHÒNG ỐC

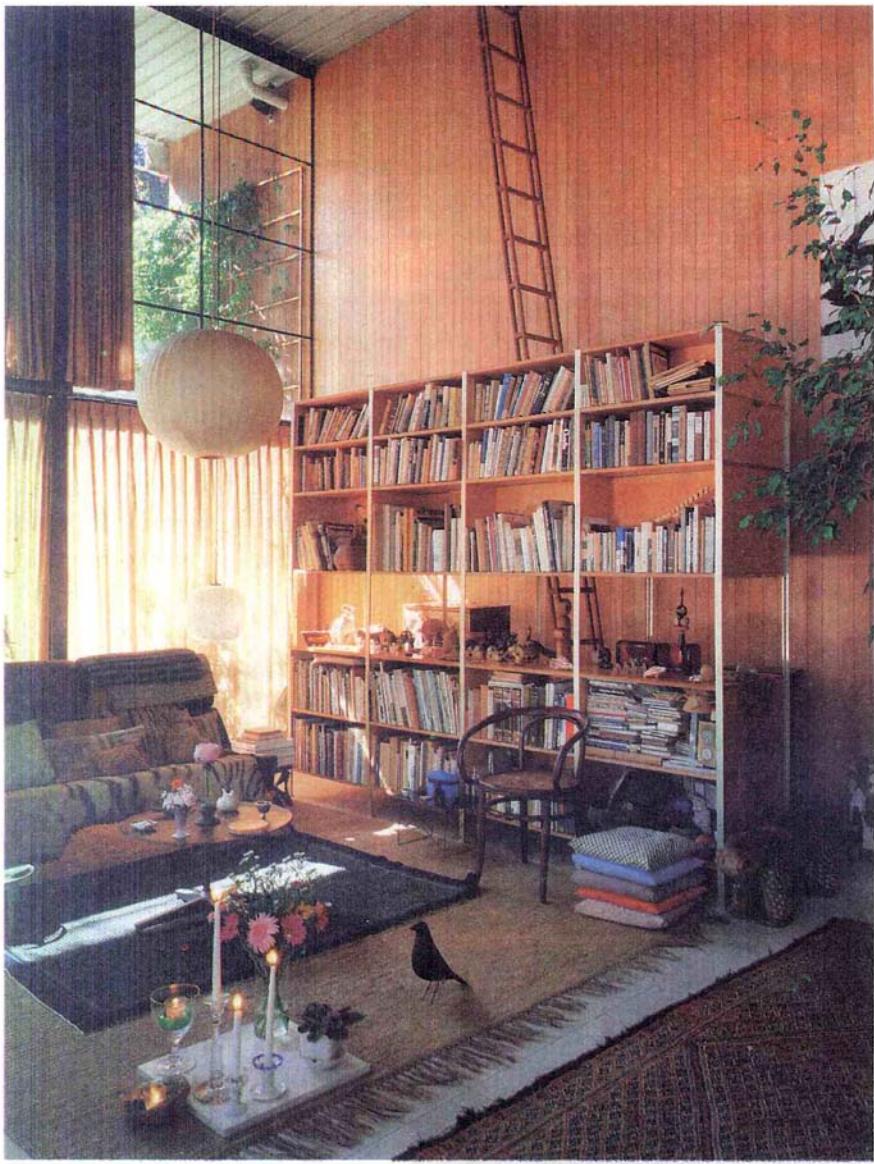

Sách phải trang trí phòng ốc là nhan đề một quyển tiểu thuyết của Anthony Powell trong loạt truyện *A Dance to the Music of Time*. Người ta giả định là nó dựa theo lời nhận xét ngắn gọn của một nhà phê bình sách trên báo chí khi một chồng sách từ trên kệ rơi xuống ông ta vì không còn chịu đựng được sức căng. Hầu hết các tác giả đều muốn sách của họ làm được một cái gì đó chứ không chỉ là vật trang trí cho một căn phòng, dù sao sách còn có một giá trị vượt ra ngoài nội dung của nó. Khi ngắm các tựa sách trên kệ, có thể hình thành ngay ý tưởng về cá tính của người chủ và nhờ vậy người ta có thể nói rằng sách giúp tạo ra diện mạo và tâm trạng của căn phòng.

Không phải mọi nhà đều có sách, và mọi tầng lớp trong xã hội vẫn có thể sống mà không cần có sách. Thí dụ những phòng khách thanh lịch dù vô bờ của thập niên 1930 có vẻ thích hợp để uống rượu và đọc báo. Cùng với lẽ đó, phòng đầy sách không là đặc quyền của những người có địa vị trong xã hội hoặc ngay cả của những người học vấn cao. Bất cứ người nào cũng có thể sở hữu sách và trân trọng gìn giữ chúng như thành phần của gia đình họ.

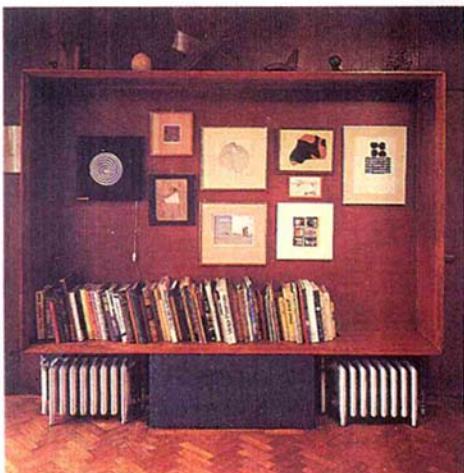

▲ Một đầu cầu thang rộng trong nhà của kiến trúc sư Richard Rogers ở London, sách được trưng bày trên kệ kim loại theo tiêu chuẩn, hòa hợp với cầu thang và lan can. Đầu cầu thang đủ rộng để thuận tiện đặt ghế và bàn gần bên kệ sách, thúc đẩy người nào đi ngang qua đều dừng lại để xem một lát.

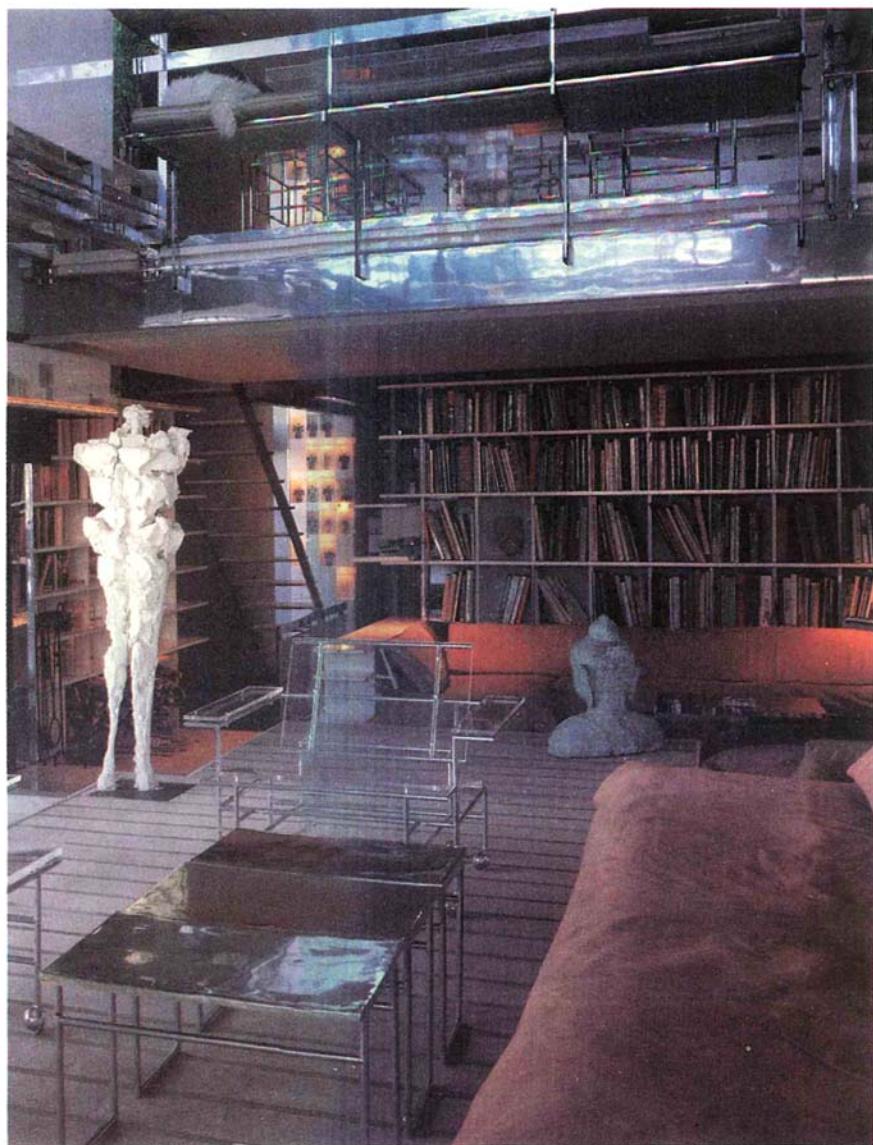

▲ Một khoảng không nội thất đẹp trong nhà của các nhà thiết kế Charles và Ray Eames ở Santa Monica, California. Kệ sách được đặt đứng phía trước tường (cái thang nhấn mạnh đến điểm này) và vì thế trở thành một vật thể có tính không gian, hơi giống một khu căn hộ thu nhỏ với các cư dân của nó là những món đồ chơi và mẫu thú vật.

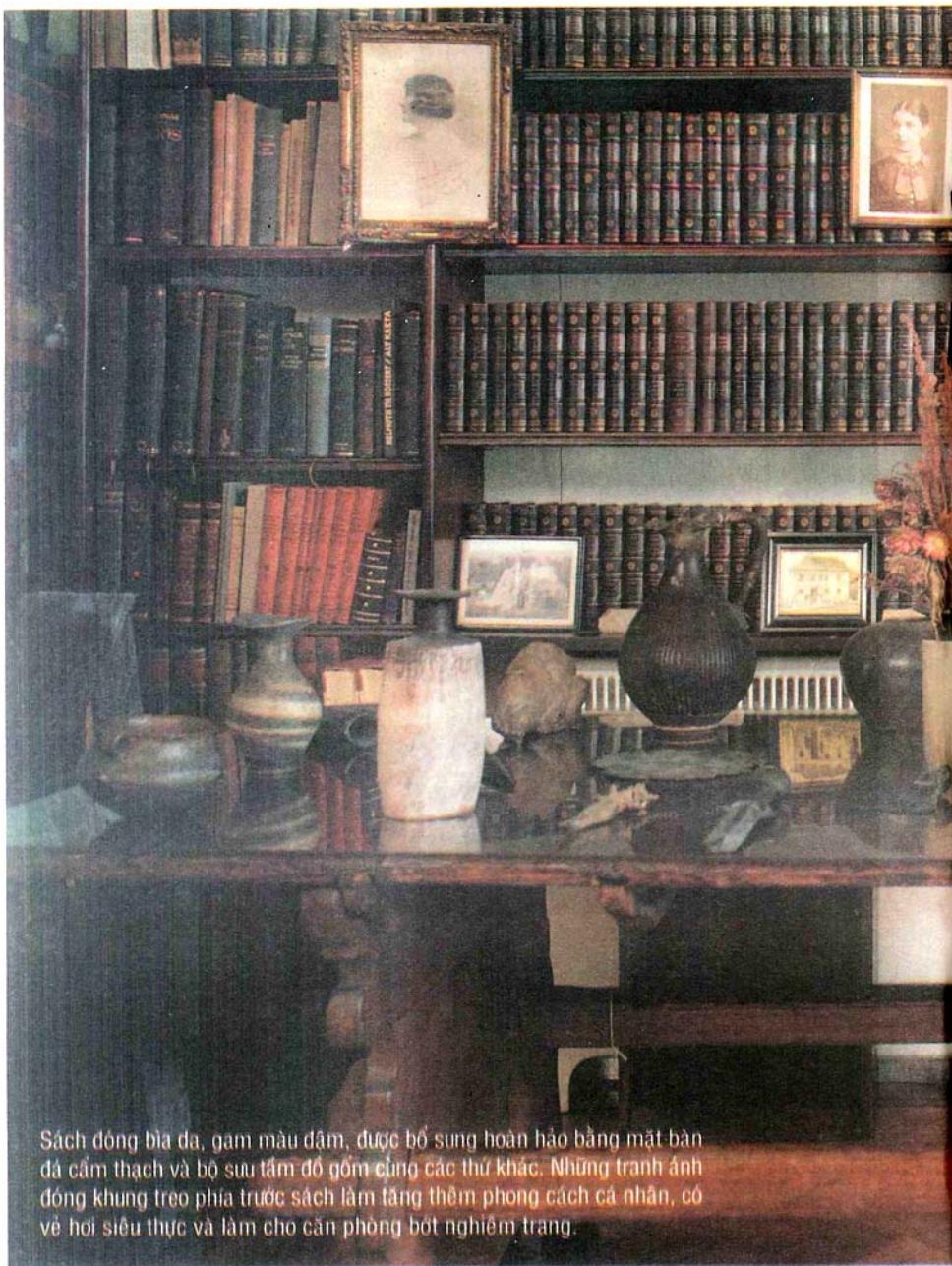
Phân bố sách rải rác ít ra cũng là dấu hiệu của một gia đình có học thức. Những cái bàn rộng hình tròn, giữa những cái ghế bọc nệm tốt, chừa chỗ cho vào chồng sách và các vật thiết yếu cho việc đọc sách thoải mái như là kính đeo, gạt tàn thuốc, trong khi đó đèn bàn tỏa ánh sáng dịu, khuếch tán. Sách trở thành một phần trong sự phục sinh cái vẻ xem chừng bừa bãi nhưng vừa đẹp vừa hữu dụng. Sự buông thả như thế phần lớn đã được thay thế trong thập niên 1990 bằng dáng vẻ hiện đại sắc nét hơn và may mắn là những ngôi nhà không sách, buồn tẻ không xuất hiện lại trong lãnh vực thẩm mỹ. Nhà thiết kế đương thời cho thấy khả năng khéo léo tài tình trong việc sắp xếp chỗ cho sách. Ngoài ra, sách có thể là một công cụ thuộc về thị giác rất quan trọng để làm giảm bớt tỷ lệ một căn phòng lớn có trần cao, vì do tính chất là vật dễ nắm trong tay, thích hợp với những chi tiết nhỏ mà trang trí hiện đại có thể về một phương diện nào đó loại bỏ đi một cách dễ dàng. Đây là một trong những phương cách quan trọng nhất để người ta có thể nói rằng sách trở nên một thành phần trang bị cho nội thất. Khi chúng ta quay trở lại những tập quán sinh hoạt của tổ tiên thời trung cổ và học sống lại một lần nữa trong những không gian rộng lớn đa năng, chúng ta sẽ không còn bị ràng buộc bởi những qui luật về mẫu mực đã tồn tại gần đây khi sách bị tách ra để đặt vào chỗ riêng dành cho nó trong phạm vi căn nhà vì bị xem là không thích hợp trong những phòng khác.

◀ Kiến trúc sư Erno Goldfinger đã gắn khung này vào tường phòng khách của ông ở Hampstead, London, năm 1938. Nó dùng để trưng bày tranh ảnh, đồ điêu khắc và những sách hội họa khổ lớn, tất cả đều hòa hợp với nhau.

▲ Trong những ngăn được chia tinh xảo dưới hành lang nhô ra ở phía trên, những cuốn sách trông có vẻ ngăn nắp vừa phải, không đè bẹp căn phòng. Người ta luôn luôn thấy vui khi có thể lấy ngay được sách phía sau chỗ ngồi mà không phải đứng lên.

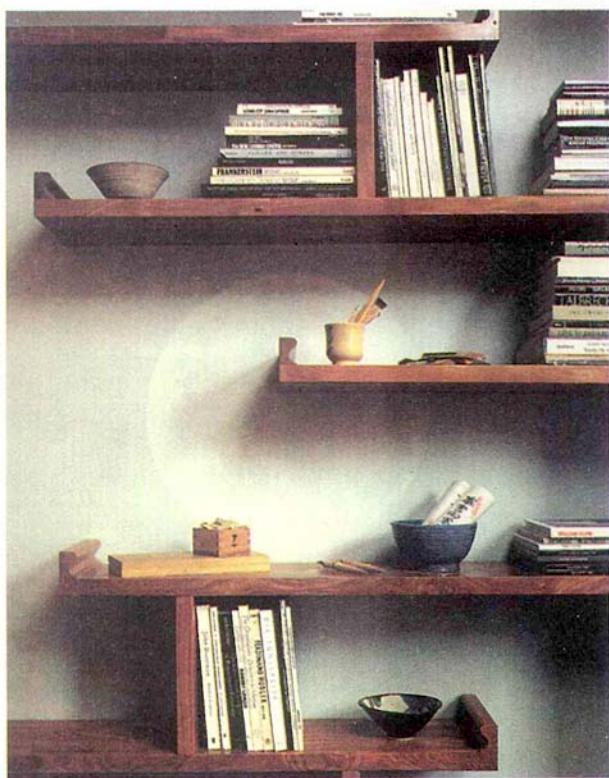

Sách đóng bìa da, gam màu đậm, được bổ sung hoàn hảo bằng mặt bàn đá cẩm thạch và bộ sưu tầm đồ gốm cùng các thứ khác. Những tranh ảnh đóng khung treo phía trước sách làm tăng thêm phong cách cá nhân, có vẻ hơi siêu thực và làm cho căn phòng bớt nghiêm trang.

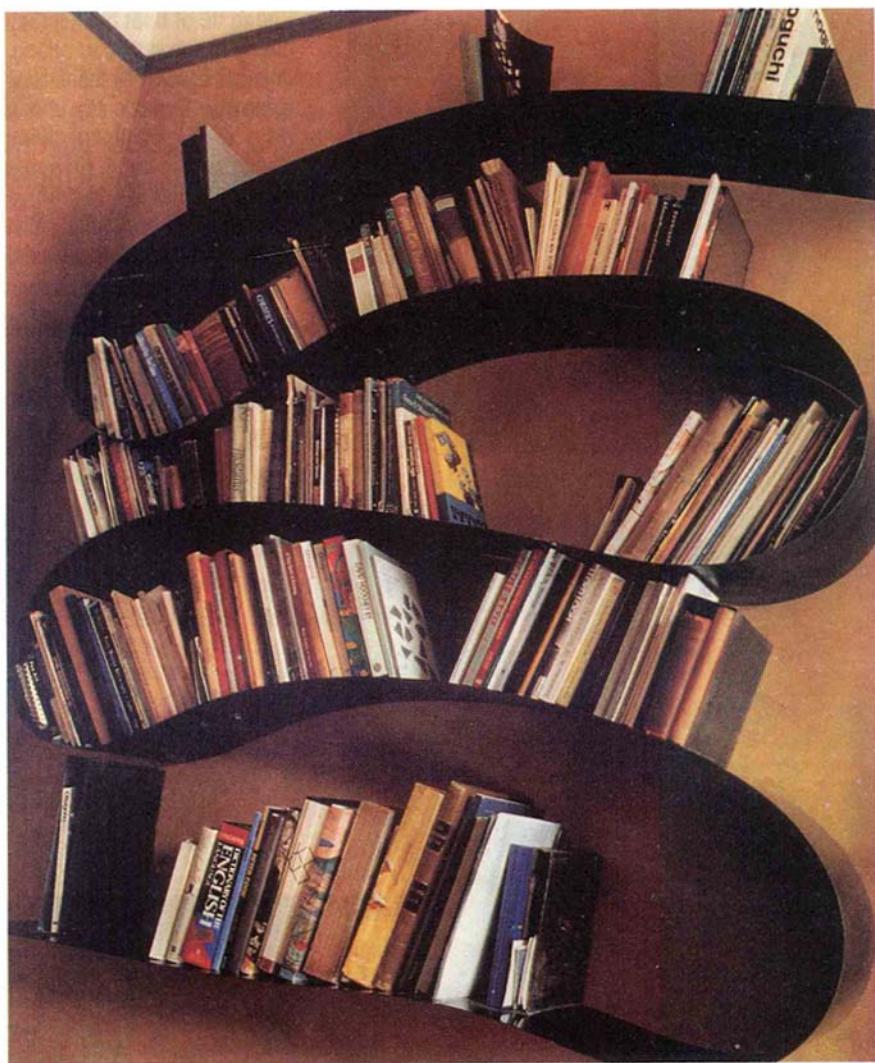

Sách để trang trí phòng ốc 77

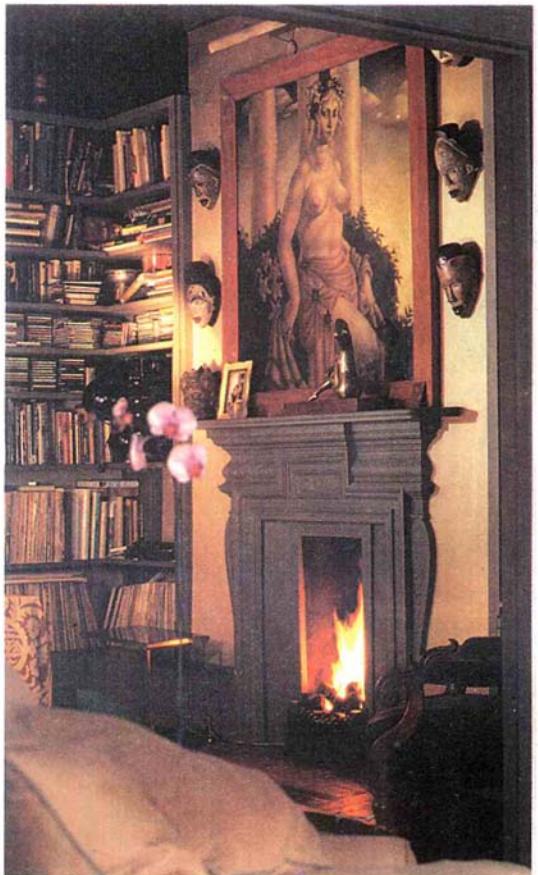
Sách hiện đại không nhất thiết là một tác phẩm nghệ thuật, nhưng kiểu dáng thường có phẩm chất nhất định. Khi thăm viếng một ngôi nhà hoặc ngay cả khi xem kỹ hình cuốn sách trong một tạp chí, chúng ta đọc được tựa đề trên gáy sách không khó, nên có thể đánh giá ngay cá tính của người chủ. Ngoài ra kiểu dáng của bìa bọc sách phản ánh một cái gì đó tổng quát về nội dung và chính nó sẽ tạo ra tính chất của căn phòng. Người ta nói rằng có vài người mua hàng đống sách bìa da để gây ấn tượng đến người khác, nhưng thủ thuật đó không lừa được ai. Trong bất cứ trường hợp nào, hầu hết chúng ta không còn muốn tất cả sách của mình đóng bìa cùng một kiểu, bởi vì ngoài sự tốn kém, nó còn nhảm chán, và rất khó tìm riêng từng cuốn sách.

◀ Bộ kệ này có đặc trưng đồ mộc thô ráp theo phong cách Nhật. Phần cong lên ở cuối kệ vừa thực dụng vừa tao nhã. Cách sắp xếp sách, các đồ bằng gỗ và các tô chén nhỏ bằng đất nung hòa hợp với tính cách thanh đạm của tổng thể.

▲ Không có nhiều sáng chế hay biến đổi trong việc thiết kế kệ sách, nhưng "Con Một Sách" của Ron Arad là một giải pháp mới lạ hoàn toàn, dựa trên sự ngộ nghĩnh chứ không dựa trên công dụng. Nó có đặc trưng không chú ý đến trọng lực làm cho bạn ngay lúc đầu cảm thấy bất an, sau khi sử dụng lại cảm thấy thích.

◀ Không dễ gì thiết lập kệ sách chung quanh một góc phòng, nhưng thiết kế ở đây thành công trong việc làm cho căn phòng được cảm giác hoàn chỉnh. Không khí ấm cúng, thân mật không chỉ nhờ lò sưởi trắn và những mặt nạ đang nhìn: chính những cuốn sách có vẻ đang bao bọc căn phòng.

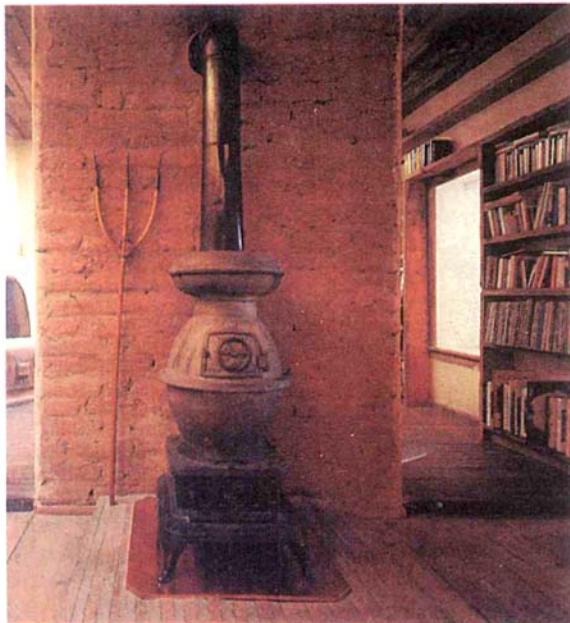
► Phòng này có tính chất tinh tế và mộc mạc, là nơi lý tưởng để thưởng ngoạn nghiêm chỉnh những cuốn sách. Kệ sách chính trông có vẻ không hoàn toàn chắc chắn nhưng sự sắp xếp không ổn định này có vẻ xứng với kiêu du mục của căn phòng.

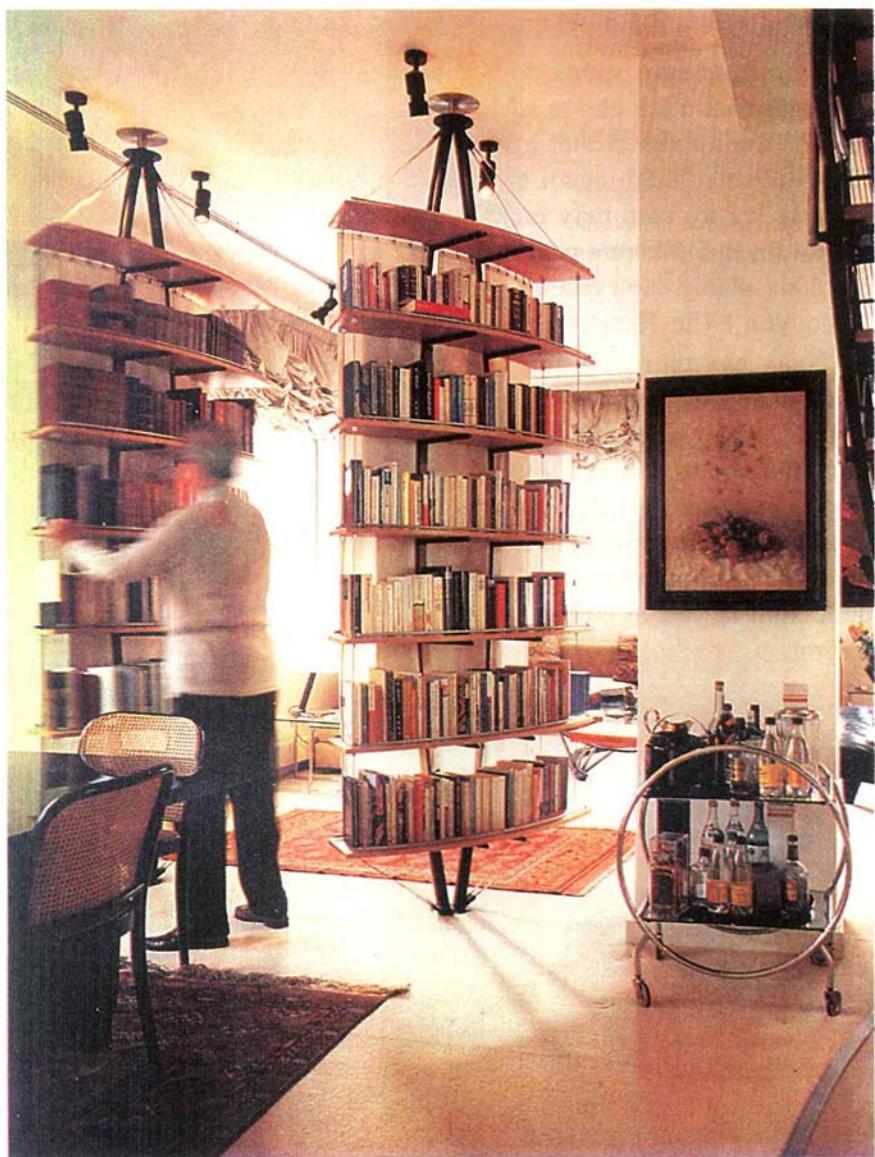
MỘT NƠI ĂN ĐẶT ẨM CÚNG

Ý tưởng được ngồi xuống đọc sách là một trong những điều hấp dẫn của ngôi nhà. Sách cho ta sự ấm cúng trong lòng, cùng với một ngọn lửa vừa ấm áp vừa là một người bạn đồng hành biết im lặng. Nhà thơ John Betjeman kiêm người điếm sách trong nhiều năm đã viết: "Mùa đông là lúc tôi cảm thấy mình được phép đọc thỏa thích những sách mà tôi thích chứ không phải là cái mà tôi phải đọc. Trong khi con bão lay động những cánh cửa chớp, tôi ngồi đọc lại Scott, thường bắt đầu với quyển "The Heart of Midlothian".

Ngày nay thời gian đọc sách phải cạnh tranh với nhiều thú tiêu khiển khác trong cuộc sống, kể cả TV và những hình thức giải trí điện tử khác, nhưng đọc sách là hòa nhập lại một thế giới cổ xưa hơn cuốn sách đã được in, khi người ta kể chuyện cổ tích quanh bếp lửa. Đó là lý do tại sao nó là một hoạt động thích hợp với những phòng thường hay được sử dụng trong nhà, đó cũng là lý do việc sắp xếp ánh sáng tự nhiên hay ánh sáng nhân tạo và những tiện nghi cho con người phải được xem là yếu tố cơ bản mà ta phải tính đến khi sắp xếp một căn phòng.

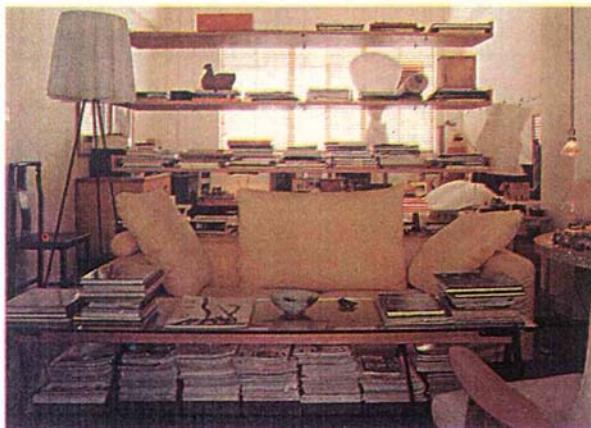
► Mạnh mẽ nhưng đơn giản, kệ sách từ sàn đến trần nhà trong ngôi nhà này tạo nên cảm giác một căn nhà gỗ mộc mạc, được bếp lò nhấn mạnh thêm. Ấn tượng đơn giản của ánh sáng và khoảng không phần lớn là do không có đồ đạc và sàn nhà trống không.

▲ Kệ sách xoay tròn trong căn hộ của nhà văn Mario Vargas Llosa cho thấy các đồ vật chuyển động được dùng như một phương tiện đơn giản, dùng được ngay để sáng tạo lại khoảng trống đang có. Kệ sách được trang bị giống như một chiếc thuyền có đầy đủ buồm, tạo ra một vách ngăn độc đáo.

▲ Vẽ trong suốt tạo nên đặc trưng huyền ảo cho căn phòng này, ở đây kệ sách mỏng dính được cố ý để trống và những mảng màu trên tường đưa mắt chúng ta xuyên qua những khoảng trống.

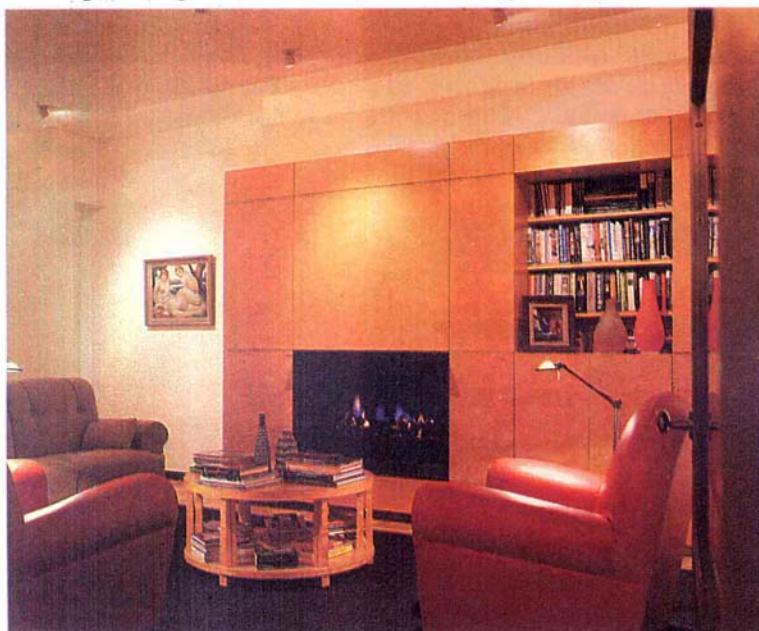

◀ Nếu các kệ cứng có thể được giữ bằng những sợi cáp mỏng hẫu như không thấy được thì tại sao chúng ta không treo các vật khác trong khoảng không? Điều cần là lấy ánh sáng từ cửa sổ ở phía sau cho hợp lý để tạo cảm giác lơ lửng.

BÀY TRÍ SÁCH

Nhà viết tiểu luận Logan Pearsall Smith nói: “Người ta nói sống mới là chuyện quan trọng, nhưng tôi thích đọc sách hơn”. Sách và tác phẩm nghệ thuật cho ta những lúc hòa nhập vào những thế giới song hành và có thể tìm được sự vui thích sống chung hòa bình. Ngay cả kiến trúc sư Phong trào Hiện đại Le Corbusier về sau cũng đã sửa lại phát biểu nổi tiếng của ông rằng ngôi nhà là một cái máy để sống trong đó, bằng cách nói rằng nó cũng là “le lieu utile pour la méditation” - chỗ có ích để suy tưởng.

Tường và bàn trông rất trần trụi, thô thiển nếu không có sách. “Sách ở bàn cà phê” là thể loại duy nhất nói lên sự tương quan trực tiếp giữa sách và việc trang bị nội thất. Từ ngữ này khởi đầu được dùng theo nghĩa xấu để chỉ một cuốn sách có nhiều hình ảnh hơn là chữ nghĩa, nhưng thành kiến này đã mất từ lâu. Hiện nay người ta đọc sách lướt qua cũng nhiều như đọc sách đàng hoàng.

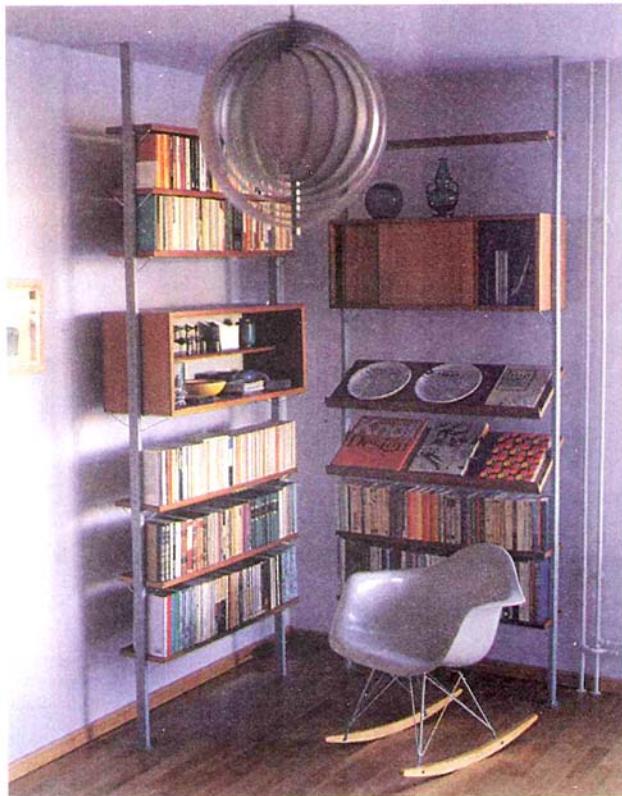

▲ Trong không gian có trật tự này, kệ sách được đặt sâu vào hốc tường có ván lót nhô ra có vẻ rất phù hợp. Ở đây màu sáng làm tăng thêm vẻ sống động mà không làm đảo lộn một tổng thể hòa hợp.

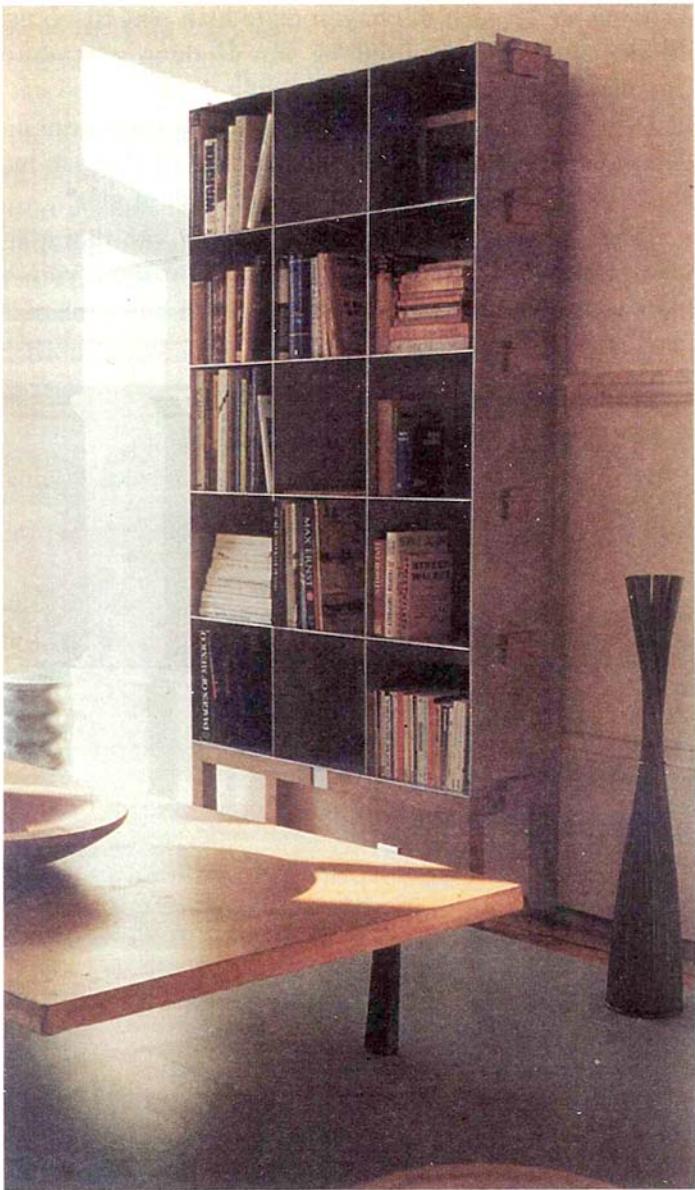

- ▲ Sách có thể trở thành yếu tố không thể thiếu ở một chỗ sinh hoạt bằng cách được đặt sâu vào trong bể dày của bức tường, tạo nên ý nghĩa mới cho ý niệm thiết kế kệ sách chìm vào trong. Hốc tường như thấy ở đây rất hữu dụng và nhất là không cần có cửa hoặc chèn nhét quá dày đến nỗi làm mất cảm giác chiều sâu.

Hầu hết sách được làm ra bằng chất liệu lấy từ gỗ và liên quan chặt chẽ với vật liệu này, nhưng khi sử dụng cho kệ sách, kim loại và kính – chất liệu được ưa thích vào thời hoàng kim của nó trong thập niên 1920 – có thể rất lịch sự nếu không nói là đặc biệt thoái mái. Nhờ sức chịu đựng cao, kim loại thường được dùng để làm giảm bớt cấu trúc và tạo ra một cơ cấu dễ thấy về ánh sáng và khoảng không như kiểu đồ đạc ống thép của các nhà thiết kế như Marcel Breuer, Charlotte Perriand và Eileen Gray. Thiết kế theo kiểu này, một kiểu hiện nay đang hồi sinh, nhằm tối đa hóa khoảng không trong những căn hộ nhỏ và vì thế rất thích hợp với đời sống ở gác xép tại thành phố.

▲ Có thể mua vài loại hệ thống kệ sách làm sẵn có dạng hộp phối hợp với kệ. Ở đây, hệ thống như thế được sử dụng có lợi vì vẻ cứng cáp của bộ kệ tương phản với cấu trúc kim loại nhẹ của bộ giá đứng. Kệ nghiêng rất lý tưởng cho nhà sưu tập muốn trưng bày bìa trước chứ không phải gáy sách.

▲ Cô lập trong không gian, bộ kệ cao, dạng hình học này có dáng bể thế, uy nghi. Cái bình cao thon ở tiền diện giúp nhấn mạnh hướng thẳng đứng của kệ sách và tính cách độc lập của nó.

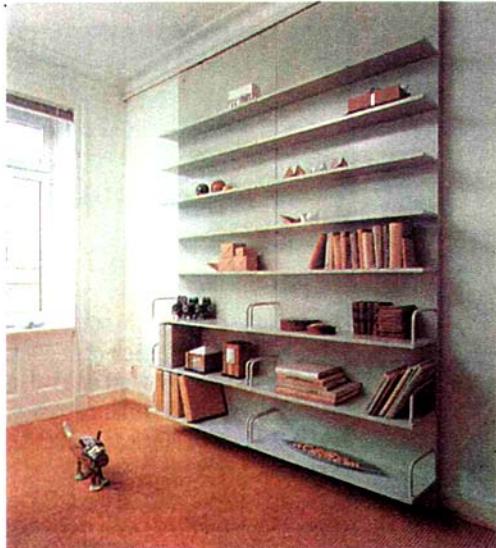
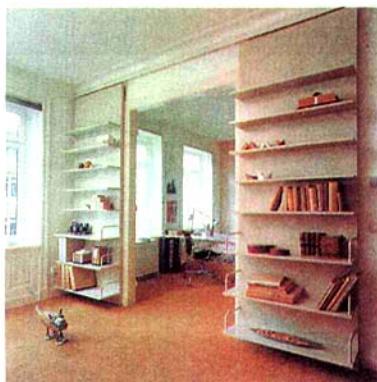
Ý tưởng về kệ sách di chuyển được hình như có vẻ nghịch lý. Những đồ vật nặng này thông thường nên để đứng yên một chỗ thì tốt hơn. Tuy nhiên sự mâu thuẫn của kệ sách di chuyển có cái gì đó bí ẩn và kích thích. Trong những chuyện phiêu lưu mạo hiểm có bao nhiêu lần một ngăn của tủ sách có thể xoay ngược ra phía sau một cách im lặng khi ta nhấn một cái nút để lộ ra một lối đi bí mật?

Thực tế hơn, cửa xoay đã được dùng vào thời xưa để người giúp việc có thể đi đến thư viện của nhà lớn ở trang viên và là một phần kiểu cách để có thể trang trí chung quanh bốn cạnh của căn phòng mà

▲ Tủ sách có bánh lăn, cách giải thích mới một khái niệm cũ. Có nhiều cách thông thường để làm tăng khoảng trống chứa sách, nhưng loại tủ sách di động này làm cho toàn bộ bức tường có vẻ sống động và cảm giác thật vui mắt, mặc dù kệ sách toàn màu trắng.

không bị gián đoạn. Cửa loại này thường được che bằng gáy sách giả có tựa đề diễu cợt. Trong nội thất hiện đại, đồ đạc có thể di động trở lại thành một thời thượng, tủ sách cửa kéo hoặc tủ sách xoay tròn có một chức năng hơi khác một chút. Chúng tăng khoảng trống của kệ sách và cùng lúc làm cho việc lấy được cuốn sách thành một trò thú vị. Kiểu lập kệ sách này cũng là một cách làm tăng thêm lợi ích cho nội thất, tạo điều kiện cho hình thể căn phòng được luôn thay đổi theo ước muốn của người chủ. Một bức tường đầy sách đôi khi có thể trở thành một không gian nhạt nhẽo, nhưng có thể tránh được bằng cách tạo ra hai chiều sâu của kệ sách, với một kệ đặt trên con lăn.

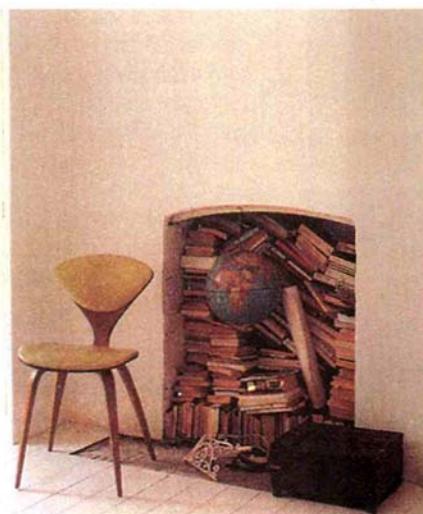

◀ ▲Tường trượt theo đường ray là một nét của kiến trúc hiện đại thời kỳ sơ khai, đã phá vỡ những qui luật truyền thống về việc phân bố chức năng căn phòng và giúp sử dụng linh hoạt không gian. Trong căn hộ này, kệ sách có tác dụng như cửa trượt, chia khu vực sinh hoạt ra khỏi văn phòng tại nhà. Khi đóng cũng như khi mở, tác dụng của nó thật đáng mê, độc đáo và vô cùng tiện lợi.

QUÁ GIỚI HẠN CHO PHÉP

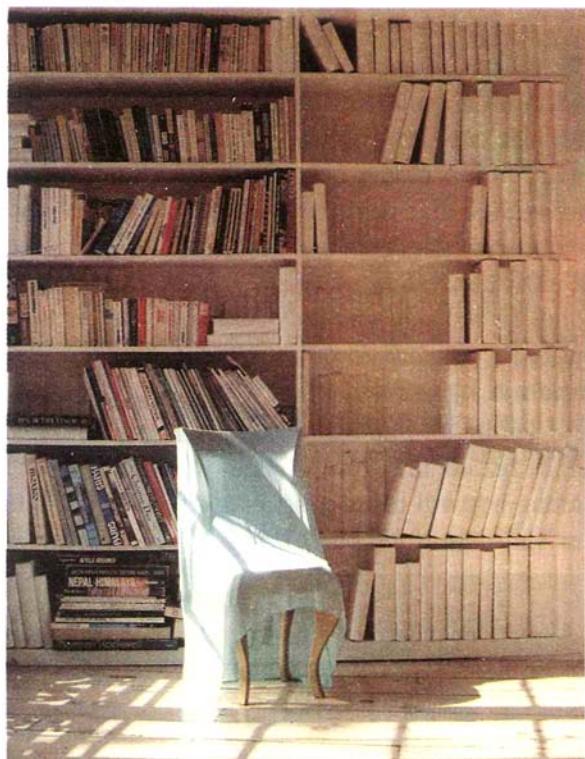
Người đọc thường không chọn sách vì màu sắc, nhưng thông lệ xuất bản truyền thống ở Pháp và Ý là xuất bản sách có bìa giấy trắng để mong rằng người chủ cuốn sách sẽ đóng bìa các sách đó theo ý riêng. Sách vẫn tốt nếu không nói là tốt hơn nếu để nguyên như trong hiệu sách. Tiền thân của loại sách bìa mỏng này càng ngày càng ít, dẫu còn có thể mua ở hiệu sách cũ, trong khi đó vài nhà xuất bản ở Pháp đóng sách bìa mỏng bằng bìa trắng bắt chước theo kiểu cũ. Những sách này luôn có nét đặc trưng cổ điển đáng trân trọng, không xuống sắc theo thời gian, không bị ảnh hưởng bởi thiết kế đồ họa quảng cáo dầu là loại rất thẩm mỹ. Nếu gặp phải vài người nhiều chuyện phô trương, ta luôn có thể dẫn họ loanh quanh và chỉ để cho họ thấy những gờ sách trắng mà thôi. Dĩ nhiên, cũng có thể bao sách bằng bìa giấy trắng trơn để vừa bảo vệ sách vừa tạo sự thuần nhất trên kệ sách. Một dãy bìa sách bằng da mịn mềm kiểu xưa trong một thư viện lịch sử có phẩm chất của màu trắng ấm áp mà cũng ấm tay khi sờ vào.

Màu trắng, một màu vĩnh viễn dành cho thiết kế nội thất, đã trở nên rất thông dụng trong không khí hiện nay của chủ nghĩa tối thiểu hóa vì nó phô diễn những kết cấu theo lùn ánh sáng và làm rõ cảm quan ở mức độ nhận thức cao hơn.

◀ Nghệ thuật trong cái phi nghệ thuật: bằng cách nào đó, sách chất đống trong lò sưởi tạo nên nét đặc trưng cho căn phòng. Quả địa cầu có lẽ muốn nói đến sự hỗn loạn và trật tự, trong khi đó những miếng sắt góc ở trên sàn nhà (Kệ sách cố thành hình) hoàn thành ấn tượng siêu thực.

► "Khác thường và khác thường hơn": sách thật và mô hình sách làm bằng vữa cùng chiếm chỗ trên kệ sách, kết hợp chức năng kệ sách với nghệ thuật trang trí. Những cuốn sách như bóng ma ở phía lưng kệ rõ ràng nên ảo giác về khoảng trống mở sâu vào bên trong giống như ảnh trong gương.

◀ Không sẵn sàng để tham khảo: bộ cục đẹp như một bức tĩnh vật, những cuốn sách Pháp chưa đóng bìa cứng cùng với đồ vật bằng ngà giống như một thành phố thu nhỏ. Những sắc độ nâu khác nhau ở các cạnh cuốn sách là do tác hại của acid, có thể gây phiền não cho nhà bảo tồn nhưng gây hứng thú cho nhà thẩm mỹ.

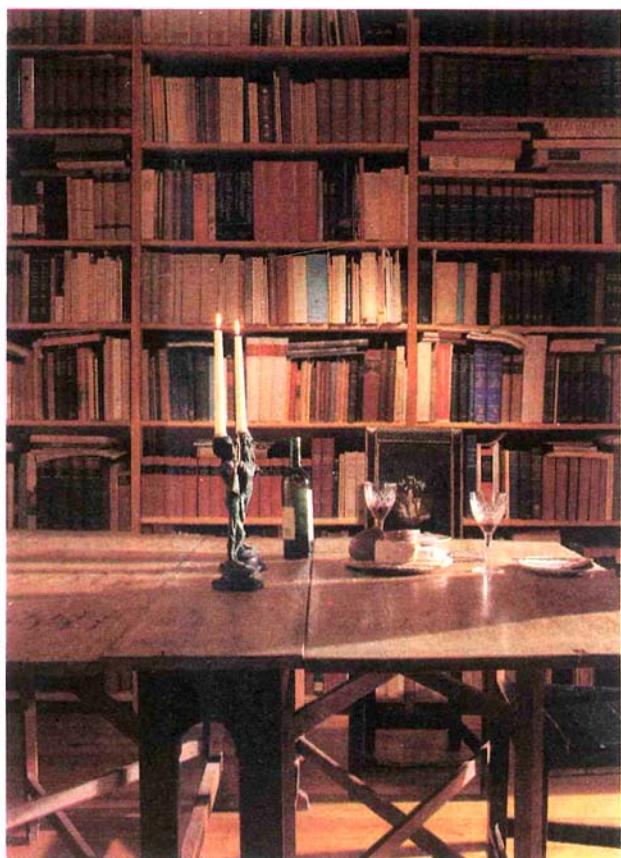
DINH DƯỠNG CHO TƯ TƯỞNG

Sách trong phòng ăn là người bạn tốt. Sách tạo một hậu cảnh giảm âm, đó là điều quan trọng trong nội thất hiện đại, thường đầy ắp đồ đạc có bề mặt cứng trên sàn nhà lót gạch, một kiểu thiết kế trông có vẻ gây ngạc nhiên nhưng có thể ôn ào không chịu nổi. Sách cũng hữu ích trong việc giải quyết những quan điểm về một sự kiện hoặc tìm những đoạn trích dẫn giữa bữa ăn, hoặc để giải trí khi ăn không có bè bạn, người thân. Theo như người ta đã từng biết có những thành viên gia đình có một giá sách nhỏ đặt trên bàn ăn, mặc dù một gia đình cùng ngồi ăn cơm mà không biểu lộ ý muốn nói chuyện với nhau thì hình như hơi kỳ.

Phòng ăn thường có bàn ăn thuộc loại lớn và chắc chắn nhất trong nhà, nó có thể thành bàn đọc sách. Hai chức năng này hoàn toàn tương hợp với nhau, mặc dù cái bất tiện là bạn phải dọn sách đang đọc ra khỏi bàn trước bữa ăn và tìm một nơi nào đó để cất nó.

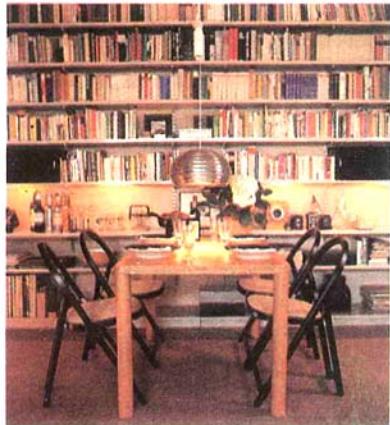

▲ Sự cân xứng hình học mà không quá cổ điển làm cho căn phòng này phối hợp được sự hào hứng và thư giãn. Yếu tố quyết định để thành công là kệ sách đứng cao lè loi, đi kèm hai bên cánh cửa đôi, chứ không nhầm trưng bày kệ sách.

◀ Phòng đọc sách của học giả, có kệ đơn giản bằng gỗ, tạo nên cảm giác yên ổn phù hợp với sự thưởng thức thức ăn, rượu ngon. Kệ sách rất xứng với bàn có vân gỗ mịn trên mặt và cấu trúc thú vị ở phần chân.

► Đây là hệ thống kệ sách loại đơn giản nhất, tuy nhiên nó vẫn tạo ra cảm giác bình yên và trật tự với những đường nét nằm ngang kéo dài. Ánh sáng phía dưới kệ sách chính là một thủ thuật cũ nhằm tạo sống động cho ngôi nhà khi trời tối.

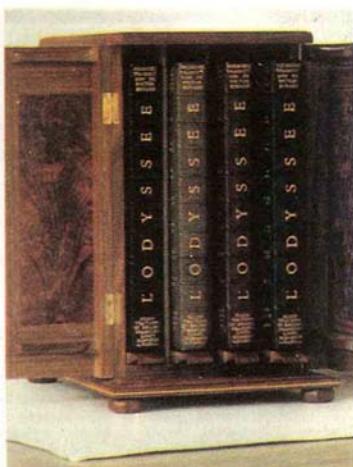

CỦA NGHỆ SĨ

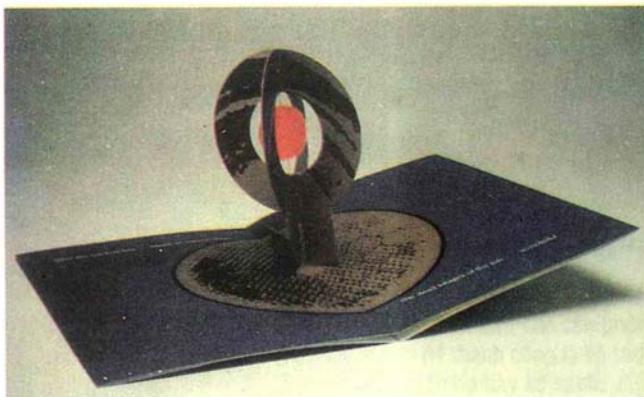
SÁCH

Trong khi hầu hết sách ngày nay được in và đóng bìa bằng máy, nghề in sách đẹp và đóng sách thủ công vẫn đang phát đạt với sự tự do nghệ thuật mới. Những người làm nghề này không còn phải cạnh tranh với sản phẩm hàng loạt mà chỉ lo sản xuất những sản phẩm độc nhất hoặc một số nhỏ độc đáo, trong đó chất lượng thủ công và nguyên vật liệu càng dễ phù hợp hơn nhờ những ý tưởng mới.

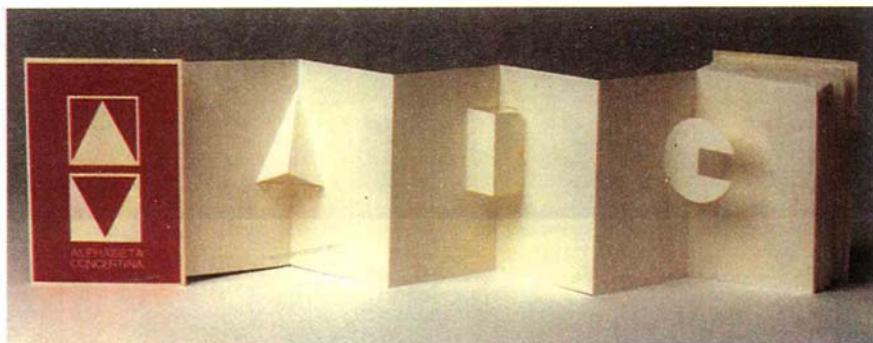
Từ ngữ “Sách của nghệ sĩ” theo truyền thống được dùng đơn giản để chỉ một ấn bản minh họa đẹp, thường thường với tranh in nguyên thủy có ký tên tác giả, nhưng phiên bản ngày nay luôn luôn là tác phẩm đủ ba chiều nhờ có nhiều kỹ thuật mới về đóng bìa, in và chế tạo giấy. Đây là lãnh vực hứng thú cho nhà sưu tập, vì tác phẩm thường có giá vừa phải khi so sánh với tranh và đồ điêu khắc, và tương đối dễ vận chuyển, tồn trữ và trưng bày.

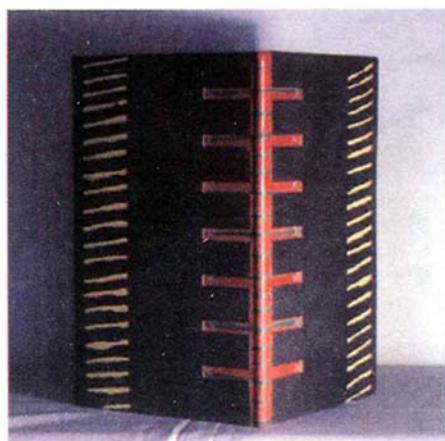
▲ Tác phẩm *The Odyssey* được Roger Powell đóng bìa năm 1955 đóng bìa và lưu giữ trong một hộp đặc biệt.

◀ Một cuốn sách có hình xuất hiện bất ngờ (sách tự xòe ra) dành cho người lớn, quyển *Lâu đài của con yêu râu xanh*, do Ron King xuất bản năm 1972. Tác phẩm này có đặc trưng dùng sự đơn giản để giới thiệu một ý tưởng phức tạp, sử dụng kỹ thuật thường dùng cho sách trẻ em.

▲ Tác phẩm *Alphabeta Concertina* (1983) của Ron King là món đồ chơi ba chiều thật công phu, áp dụng kỹ thuật cắt và xếp giấy, được thử nghiệm trước nhất ở trường Bauhaus, ẩn dụ ngôn ngữ bằng những khối nhà cao tầng trông y như thật.

◀ Tập thơ của nhà thơ Hy Lạp C. P. Cavafy được Romilly Saumarez Smith đóng bìa năm 1988. Sử dụng cách dát màu lên da là kỹ thuật yêu thích của nhà đóng bìa hiện đại. Hình tượng tinh tế, trừ tượng của bìa sách tạo cho nó một thân phận, tách khỏi bản văn bên trong. Bìa sách là một tác phẩm của thiết kế và tay nghề khéo léo.

► Một "Cuốn sách của nghệ sĩ", *2 Walks* của Les Bicknell (1993), xuất bản giới hạn có 7 cuốn. Trong sách này, bản văn, hình ảnh, kỹ thuật in và bìa sách làm thành một tổng thể không thể phân biệt được vì thế hình tượng và nét chữ có vẻ nẩy ra từ tờ giấy thô ráp làm bằng tay, hơn là được in trên bề mặt giấy.

NHÀ BẾP

T rong số những phòng trong nhà, nhà bếp thay đổi chức năng nhiều nhất trong 30 năm qua. Nó vẫn là nơi người ta chuẩn bị thức ăn và nấu nướng, nhưng đến cuối thập niên 1960 thì hình như mọi thứ đều được làm tại đây. Ngày nay, khi ở nhà, nhiều người bỏ nhiều thời gian hơn ở trong bếp. Để đáp ứng nhu cầu này, nhà bếp gộp cả phòng ăn, phòng chơi cho trẻ con, phòng khách gia đình. Kết quả là chúng ta thường như chi tiền hào phóng cho nhà bếp nhiều hơn bất cứ phòng nào khác trong nhà.

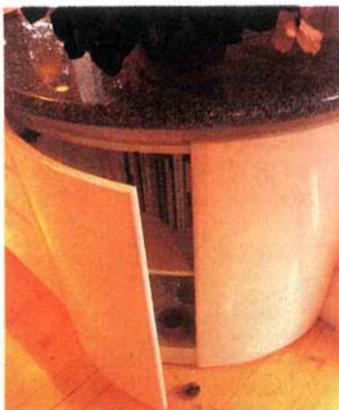
Những thay đổi này xảy đến phần lớn là do thú ‘tiêu khiển’ ở nơi mà người ta nghĩ là na ná với “Nhà bếp của trang viên”, một phòng rất lớn so với bếp trên tàu hay phi cơ với những thiết bị kỹ thuật cao mà trước đây được xem là biểu thị của cuộc sống hiện đại. Mặc dù người ta nhắc lại kiểu trang viên có tính hoài cổ theo nhiều cách khác nhau nhưng nhà thiết kế nhà bếp ngày nay tiếp tục đáp ứng nhu cầu đa dạng hóa chức năng. Sách dạy nấu ăn đã từng phải trải qua sự biến đổi tương tự trong những năm gần đây. Ngày nay, chúng luôn luôn in khổ lớn và rất nhiều hình màu phản ánh càng ngày càng có thêm nhiều lối sống và sở thích. Chúng là thành phần không thể thiếu trong bất cứ nhà bếp đương thời nào, muốn sắp xếp chúng cho hợp cách đòi hỏi phải thông minh và có con mắt thẩm mỹ.

Ngay cả trước khi Thế Chiến Thứ Hai thực sự chấm dứt dịch vụ gia nhân truyền thống trong mọi gia đình, trừ những người thật giàu, đầu bếp đã bắt đầu biến mất trong các gia đình trung lưu.

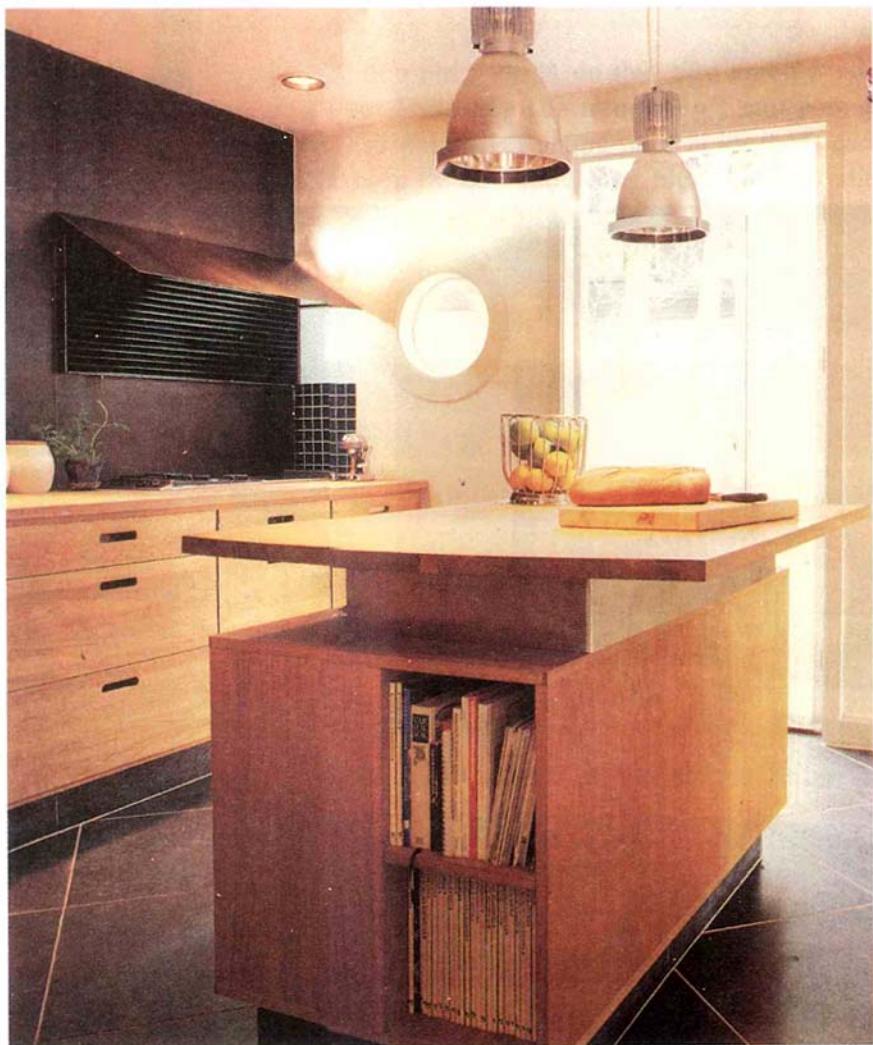
Nghề nấu ăn ngày nay cần có hình ảnh hấp dẫn hơn, hình ảnh đã từng phản ánh trong các cuốn sách nấu ăn hiện nay. Trong nhà bếp người Anh, sách nấu ăn đồ sộ như Book of Household Management của Bà Beeton ngày càng bị coi là lỗi thời. Thay vào đó đã có những

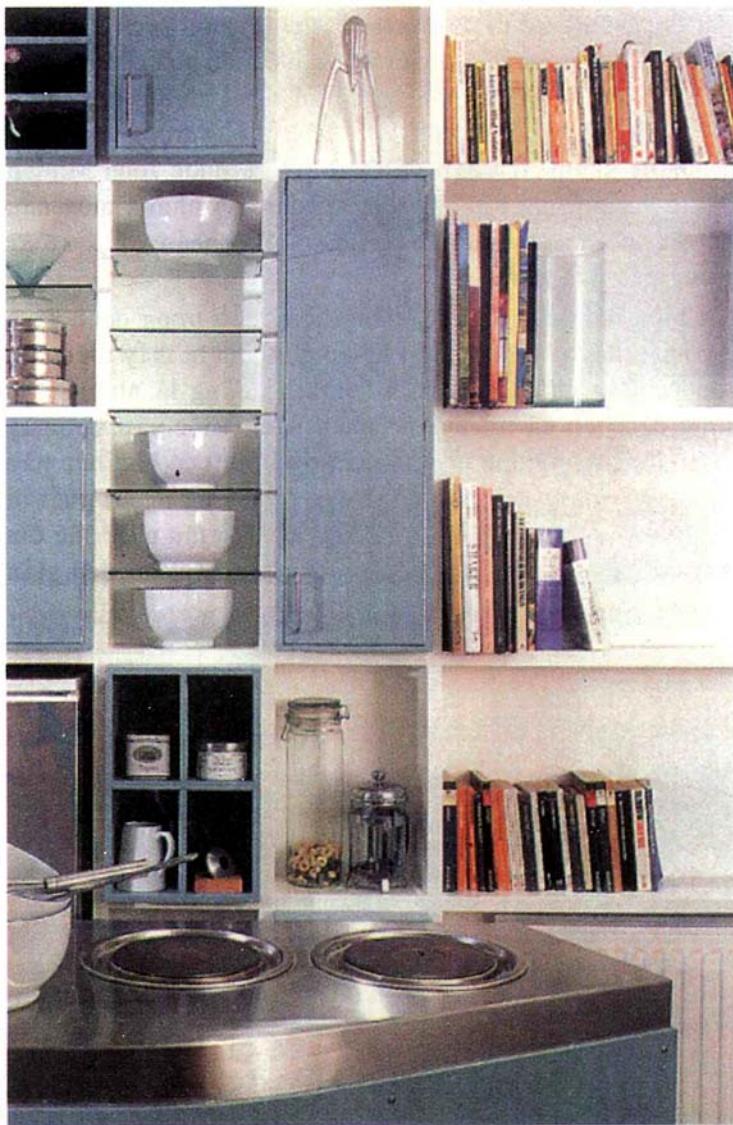
► Trong nhà bếp đương thời, sách cần được để đúng chỗ của nó, nhưng cũng nên phối hợp với các đồ vật khác trong phòng để gợi thấy sự khéo léo bếp núc và kiểu cách độc đáo. Nhà bếp này đã được sắp xếp cẩn thận để có nhiều chỗ cho sách và vật dụng nấu nướng, những thứ này gần tầm tay trên kệ và trong ngăn tủ ở phía dưới.

► Sách dạy nấu ăn nên đặt ở chỗ dễ lấy khi cần, và giữ chúng trong tủ chạn dưới mặt bàn làm thức ăn là một giải pháp thực tiễn khi không có đủ chỗ để làm kệ sách. Cửa chạn màu trắng hình cong hợp lý này tương phản với đường nét của gỗ lót nền và làm tăng thêm phong cách đặc biệt của nhà bếp.

▼ "Đảo" trung tâm trong nhà bếp này được làm rất đẹp và là một nơi lý tưởng để chứa một sưu tập nhỏ sách nấu ăn và tạp chí. Ít có rủi ro sách tiếp xúc với thức ăn vì chúng được giữ ở xa những thứ lặt vặt có thể làm vấy bẩn trên mặt bàn.

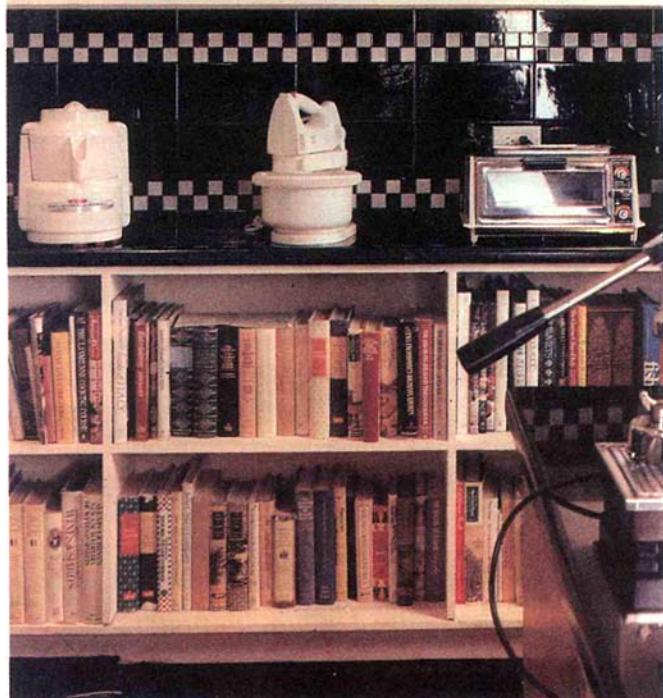
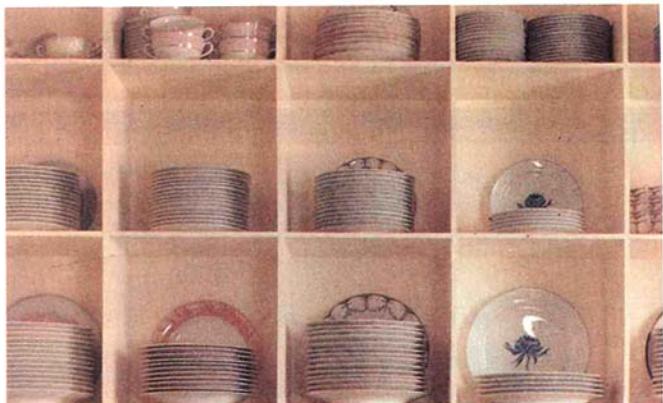

▲ Sách trong nhà bếp không cần phải toàn là sách dạy nấu ăn. Nhà bếp này là nơi ở của những cuốn sách đem bớt ra từ thư viện gia đình. Kệ gắn vào tường theo tỷ lệ thật thích hợp cũng là nơi gắn giá đựng rượu, đồ dùng cho bữa ăn và các dụng cụ gia đình khác, nó có một đặc trưng thú vị của "một nơi cho mọi thứ và mọi thứ đều đúng chỗ".

cuốn sách vừa đẹp vừa thực tiễn. Trong số những cuốn sách hấp dẫn nhất có loạt sách do Ambrose Heath viết với tranh minh họa của Edward Bawden, đều cách chỉ dẫn làm món ăn có vẻ tỉ mỉ không cần thiết. Sau chiến tranh, Elizabeth David đã làm cách mạng trong lãnh vực sách nấu ăn; những cuốn sách đầu tiên của bà đã được John Minton minh họa. David đã giới thiệu tường tận với độc giả những món nấu nướng tại nhà của giới tư sản Pháp, hoàn toàn tương phản với *ẩm thực thương lưu* trong các nhà hàng.

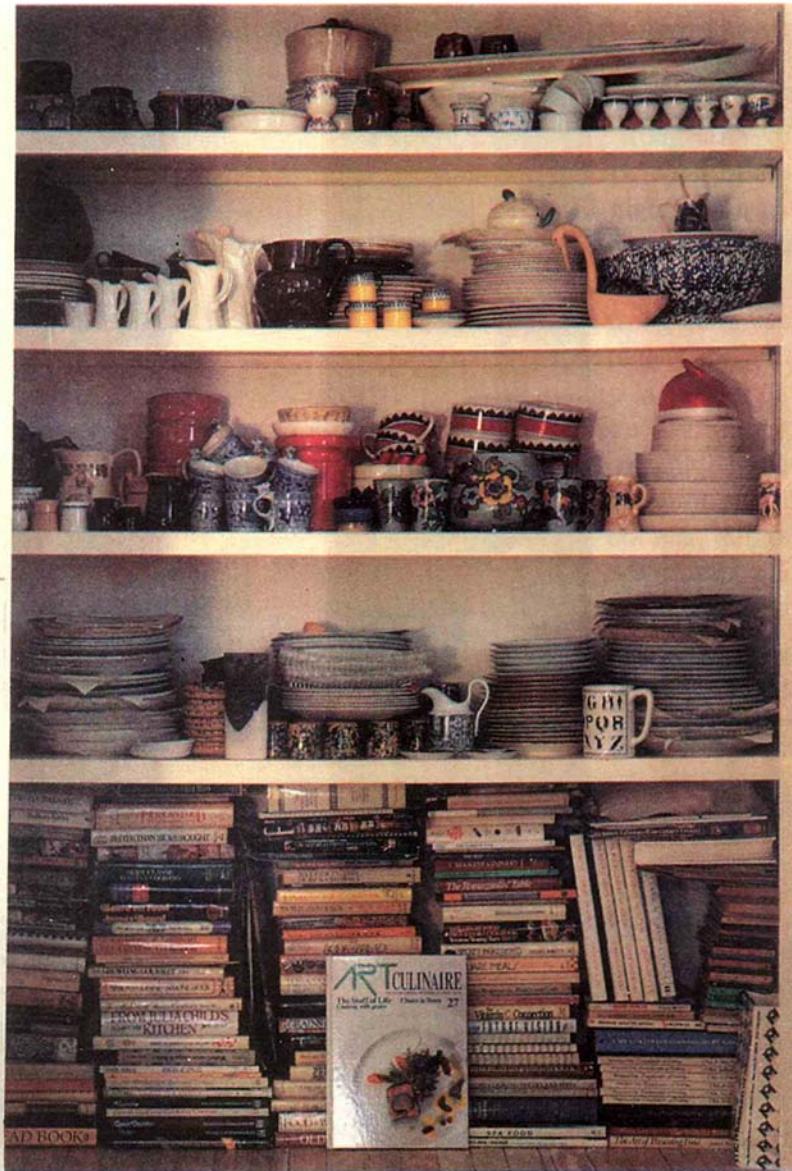
Trong thời hiện đại, sách nấu ăn đứng hàng đầu trong danh sách sách bán chạy nhất. Sách minh họa rất nhiều ảnh làm ta thấy thèm ăn. Nó thường do “những nhân vật” biên soạn, họ cũng là những đầu bếp, hay những đầu bếp đã trở thành “nhân vật”. Việc nấu ăn ngày nay là một hoạt động thông thường khi nhàn rỗi nên ít có nhà bếp nào hoàn toàn không có cuốn sách nào cả. Ngay cả những người phải đi siêu thị để chuẩn bị bữa ăn hay thức ăn được đưa đến tận nhà, đều ôm mơ tưởng rằng họ có thể nấu cần, sửa soạn một cái gì đó đơn giản nhưng tinh vi.

◀ Một đặc trưng thiết kế đúng chỗ, đường thanh ngang bằng kim loại dụng cụ nấu nướng trong tầm tay. Giá kệ treo trên thanh ngang là một dụng cụ cải tiến khéo léo để đựng các hũ và có thể đem móc ở bất cứ chỗ nào cần.

▲ Đồ sứ đẹp, sách hay và thực phẩm ngon là ba điều tốt trong cuộc sống, hệ thống kho hàng này chứa nhiều cả ba thứ mà không làm mất phong cách thiết kế. Gạch lát kiểu bàn cờ làm mạnh thêm đường nét của kệ.

▲ Cửa tủ chặn mở cho thấy một dãy chén đĩa sành sứ và sách sắp xếp lộn xộn nhưng mang vẻ nghệ thuật.

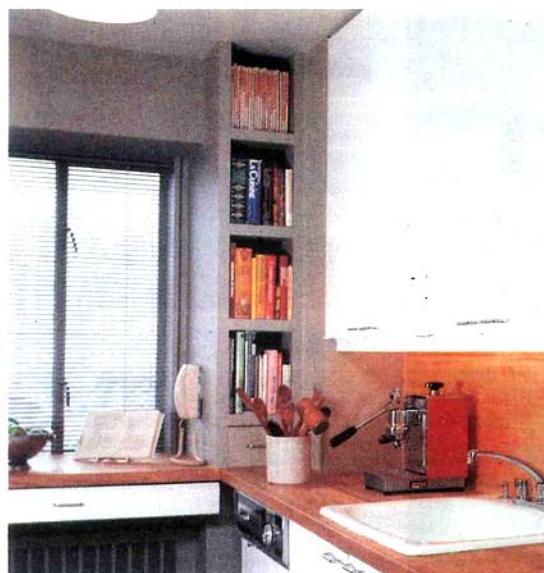
MỘT NHÀ BẾP THIẾT THỰC

Sách dạy nấu ăn thường dùng thì nên để gần tầm tay trong nhà bếp. Dù có bao nhiêu cũng nên tập trung sách cùng một chỗ với các tấm cạc và tập ghi chú nấu ăn hoặc tài liệu công thức nấu ăn cắt từ báo chí. Kệ sách đặt ở trên hay ở dưới mặt chỗ nấu nướng, cũng như hầu hết các đồ vật khác trong nhà bếp, vấn đề là cảm thấy thoải mái và dễ sử dụng. Người nào tỉ mỉ thì có thể bố trí một chỗ đứng đọc cuốn sách đang mở rộng để xem phần chỉ dẫn cách nấu ăn, có lẽ nên có những cái kẹp để giữ trang sách.

▲ Điểm tập trung chú ý nằm trên bề mặt bằng kim loại và sự phản chiếu, nhà bếp này là trung tâm của ngôi nhà, một nơi để vui thú cũng như để làm việc.

► Sách được đón tiếp ở trung tâm của nhà bếp này và mời ngồi xuống. Đây là một sấp xếp thận mật không theo quy ước, nó cho ta cách hiệu quả để đến với sách, nó sẽ kèm thực tiễn nếu bàn thường xuyên dùng để làm thức ăn.

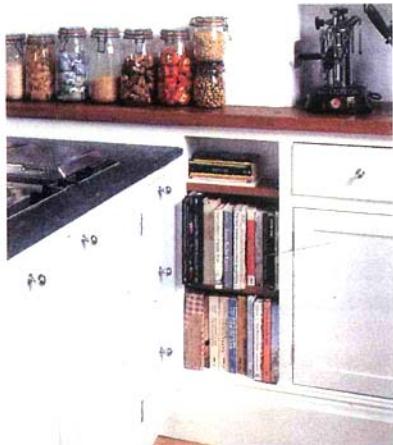

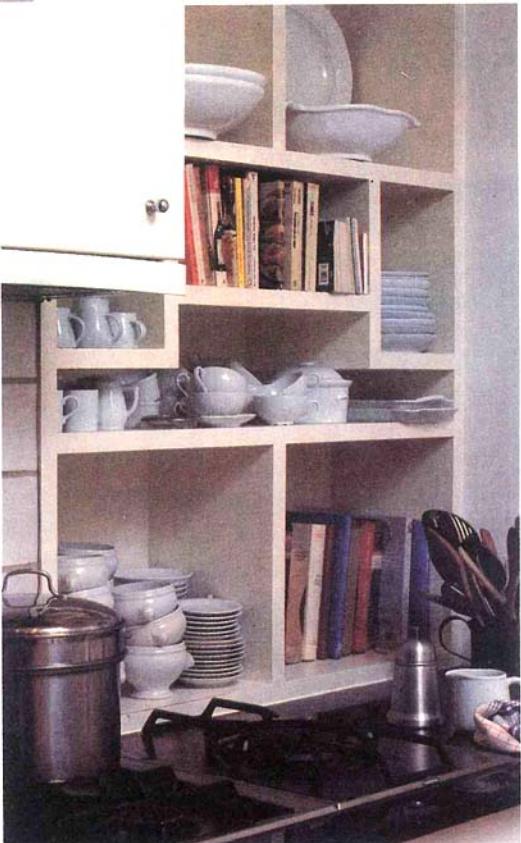
◀ Một cách sắp xếp sách ngăn nắp theo chiều đứng trong góc nhà bếp. Sách ở đỉnh kệ hình như là ít được dùng nhưng có bao nhiêu người sử dụng hơn nửa tá sách dạy nấu ăn trong suốt cuộc đời? Các giá để sách trên mặt quầy là dụng cụ bổ sung thật hay cho phép ta vừa dùng để trưng bày vừa để bảo vệ sách mà mình yêu thích.

Sách trong nhà bếp cần đặt xa chỗ làm thức ăn bừa bộn, tuy nhiên may mắn là sách thường không có quá nhiều nên không cần đặt thành vần đề. Sách làm tăng thêm vẻ thân mật và nhiều khi tựa đê và gáy sách có thể kích thích ăn ngon và khi ngồi ăn thấy vui. Có thể chấp nhận một tính chất xưa cũ nào đó: nhiều sách dạy nấu ăn có những mối tương quan riêng tư mạnh mẽ, gợi lại những giai đoạn khác nhau trong cuộc đời, từ lúc còn là một căn hộ cho đến một ngôi nhà cho cả gia đình.

Ngày nay nhà bếp được thiết kế theo ý chủ nhà theo từng chi tiết nhỏ, nên không có lý do bỏ qua chỗ dành cho sách. Một kệ dành cho sách, một kệ dành cho đồ sành sứ đều như nhau. Hạn chế duy nhất có thể là đồ đặc nhà bếp có thể dấu trong tủ chạn thì sách thường cần để chỗ dễ thấy. Chắc chắn chúng giúp ngăn ngừa cảm giác quá sạch sẽ và hiệu quả từ cuộc sống đầy áp lực và tính cách cá nhân khỏi len vào phòng. Chúng ta có thể chắc rằng bà mẹ của cậu bé bất hạnh trong phim *Mon Oncle* của Jacques Tati, người mang găng tay cao su để nấu món ăn cho con mình, sẽ không dung thứ bất cứ thứ gì dơ bẩn như một cuốn sách làm ô nhiễm chỗ nấu ăn sạch như dường đường của bà, nhưng lúc nào bạn cũng có thể giữ sách sau các cửa kính.

◀ Sách ở dưới mặt kệ: một khoảng trống nhỏ nhô còn thừa đủ để làm một thư viện nhà bếp thích đáng. Nhưng nhớ rằng bạn sẽ cần chiều sâu kệ sách đủ để bảo đảm là sách khổ lớn sẽ không nhô ra ngoài quá nhiều làm cản trở ngăn kéo, tủ chặn.

► Bộ kệ có nhiều dạng khác nhau, có dành chỗ để sách tùy bạn lựa chọn. Bộ sưu tập này có vẻ không quá chuẩn và được sử dụng nhiều, hứa hẹn một bữa ăn ngon và có sức thuyết phục như một bộ dụng cụ nấu nướng tân tiến.

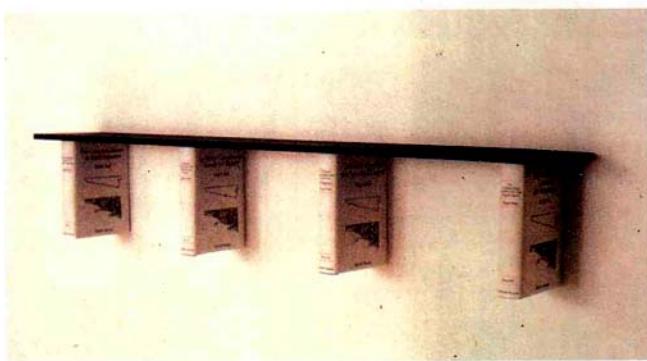
Kệ bằng gang trong nhà bếp kiểu Địa Trung Hải cho ta một giải pháp không bình thường nhưng hiệu quả để chứa sách cùng một dãy với chai lọ, cây cảnh và ngay cả những cái nón.

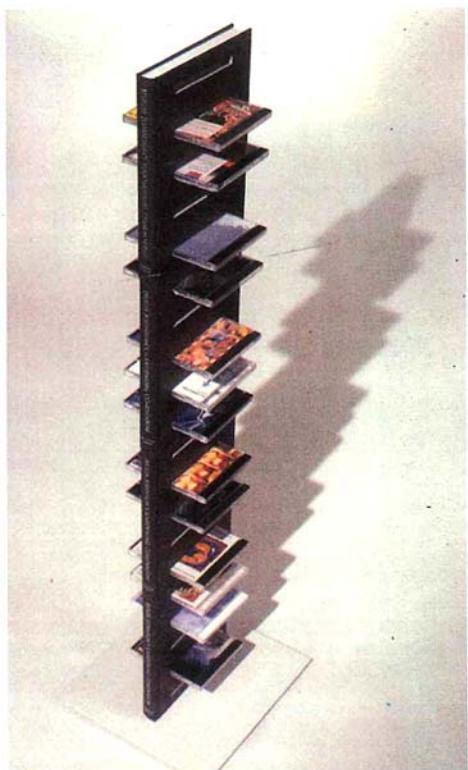
GIA ĐÌNH

SÁCH NHƯ ĐỒ ĐẶC Nhà thiết kế có cơ hội đùa chơi với sách như đồ vật theo nhiều cách. Trong khi thực hiện việc đó, đặc tính nội tại của sách có thể bị phá vỡ và bị thử thách, nhưng kết quả có thể là người ta lại đánh giá cao sách hoặc nhận thức rằng chúng sẽ trở thành bạo chúa nếu được phép thống trị cuộc sống của chúng ta. Thật là quá dễ dãi nếu chấp nhận chúng như là đồ vật hiền lành hay vô thường vô phạt. Những vấn đề gây tranh cãi như chế độ kiểm duyệt sẽ làm cho sách trở thành bất cứ cái gì chứ không thể là vô thường vô phạt.

Trong những tác phẩm ở chương này, nhà thiết kế kiêm họa sĩ Anh Ralph Ball tác động đến phản ứng và cảm nghĩ của chúng ta bằng cách giới thiệu một đặc tính của sự lâng quên chậm chạp. Ở mức độ cơ bản, sự lâng quên này chủ yếu do sự kiện người xem thực sự không thể mở hoặc đọc bất cứ cuốn sách nào mà họ muốn, nó làm thay đổi mong ước của chúng ta và ám chỉ sự phí phạm và dùng sai mục đích. Ball thách thức niềm tin của chúng ta về tính thiêng liêng của sách và phá hủy ý nghĩa của chúng như là vật chuyển tải thông tin, bằng cách biến chúng thành những món đồ đặc gia đình không còn hữu dụng như những đồ đặc khác.

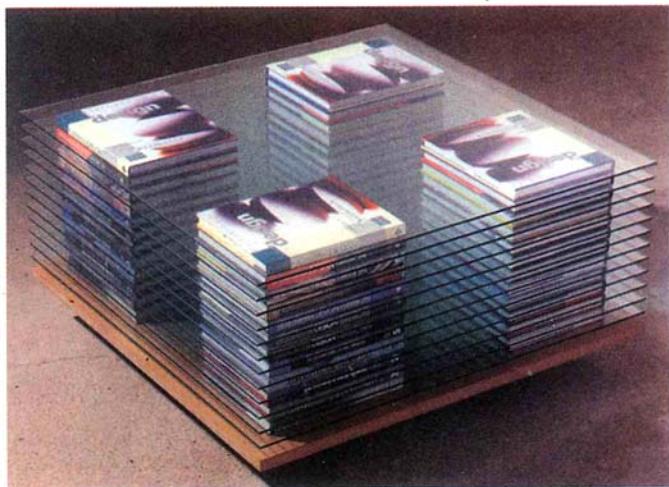

▲ “Lịch sử đầy đủ về các giá đỡ kệ”, 4 tập trong bộ tiểu thuyết nhiều tập, thể hiện chức năng mà tựa sách mô tả. Kết quả này không hẳn là một món đồ đặc xem cho vui, mà trong đó sách đỡ kệ chứ không phải kệ đỡ sách. Ý tưởng còn di xa hơn nữa bởi dữ kiện là tựa đề của cuốn sách chỉ rõ rằng kệ đang được đỡ không chỉ bằng những cuốn sách mà còn bởi mọi loại giá đỡ kệ đã từng có.

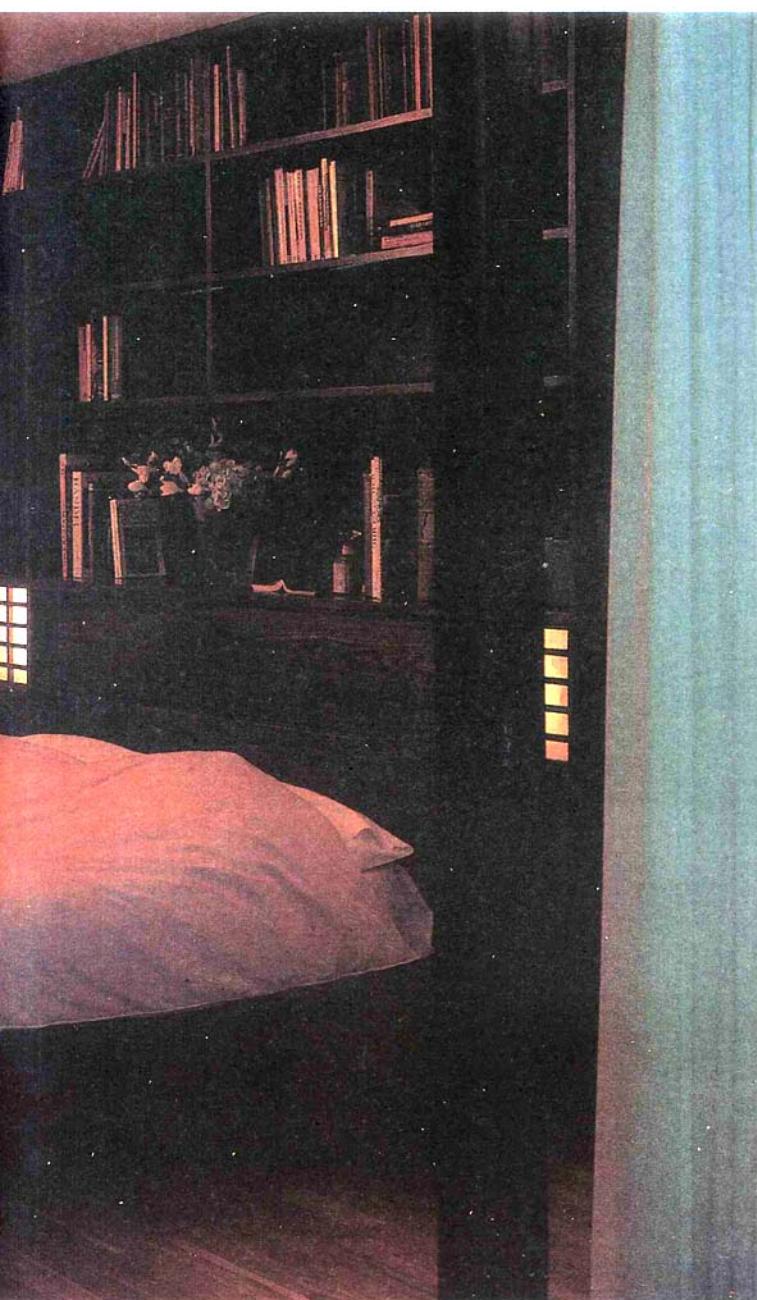
◀ “Bàn để sách tạp lục” (kệ có thể điều chỉnh), phê phán sự quan hệ quá gần gũi giữa thiết kế và sách thiết kế, sách này thường được xuất bản với số lượng lớn hơn vật có thể mà chúng minh họa. Các cuốn sách ở đây đều là sách cùng tựa đề *International Design Yearbook*, được dựng lên theo từng năm. Ball viết rằng: “Cứ từng đợt phát hành kế tiếp nhau sẽ làm cho đợt phát hành trước không còn cần thiết, và bị nhốt vào kho lưu trữ khổ mà vào được.

▼ “Kho chứa thông tin” phê phán cách mà những phương pháp kỹ thuật cao về lưu trữ thông tin muốn thay thế nguồn thông tin theo truyền thống như sách. Điều này được biểu tượng hóa bằng cách xếp chồng bốn cuốn sách theo cách chưa từng có đối với sách, và khoét những khe để làm thành một giá để đĩa CD. Kết quả là sách trong tác phẩm này đã từ một phương tiện lưu trữ thông tin theo cách của chúng trở thành một đơn vị lưu trữ cho những hệ thống lưu trữ thông tin khác.

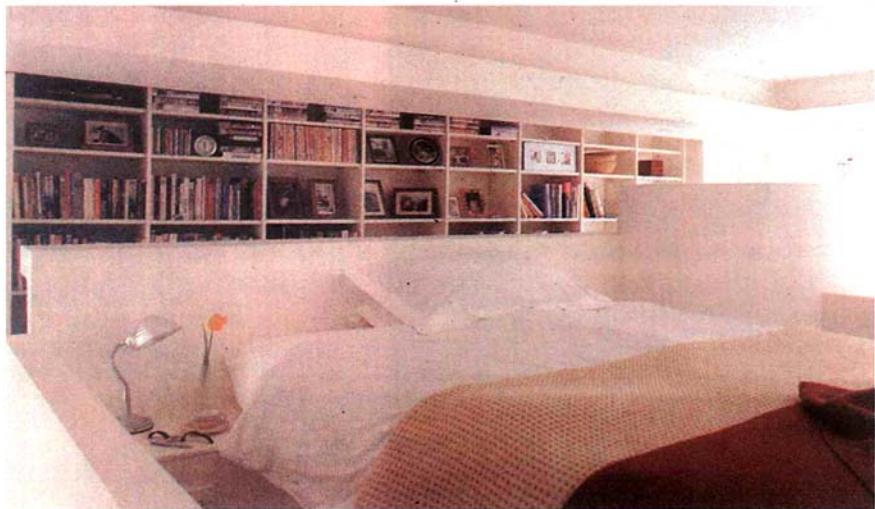

PHÒNG NGỦ VÀ PHÒNG TẮM

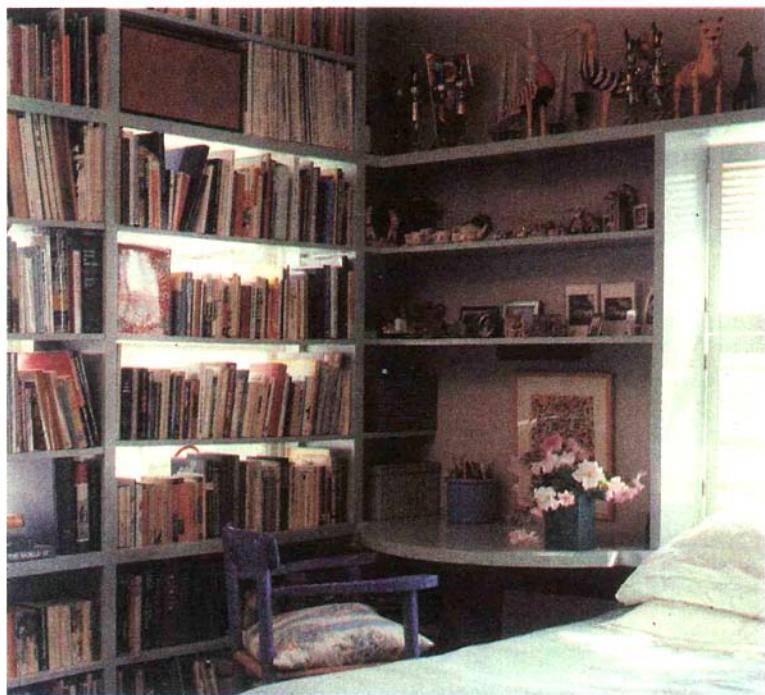

Ai có bộ sưu tập sách đã để ở nhiều nơi khác trong nhà sẽ thấy phòng ngủ và phòng tắm cũng là nơi tốt để mở rộng thư viện gia đình. Dù sao đi nữa cũng có nhiều người thích dùng phòng ngủ để làm phòng đọc sách. Viết về gia đình trung lưu tại Anh khoảng năm 1900, kiến trúc sư Đức Herman Muthesius cho rằng người ta thường có một bàn nhỏ để sách ở phòng ngủ. Hơn nữa, có lẽ ông nghĩ là trái với “sự tinh túng lành mạnh... gợi hình ảnh chăn màn mới được giặt giũ” mà ông coi là tối cần thiết trong một phòng ngủ đàng hoàng. Nhưng điều quan trọng là phòng ngủ nên có tiện nghi hơn là phải sạch sẽ. Sách trong phòng ngủ thật sự làm người ta thoải mái, nhất là đối với người không thể nào đi ngủ mà không có ít nhất vài ba cuốn sách bên cạnh trong trường hợp thình lình thấy thiếu vắng trong đêm một cái gì thuộc về văn học. Biết rằng không rời khỏi phòng bạn vẫn có thể sử dụng hàng trăm cách là cách tốt nhất để không bị căng thẳng và có thể cảm thấy thư giãn.

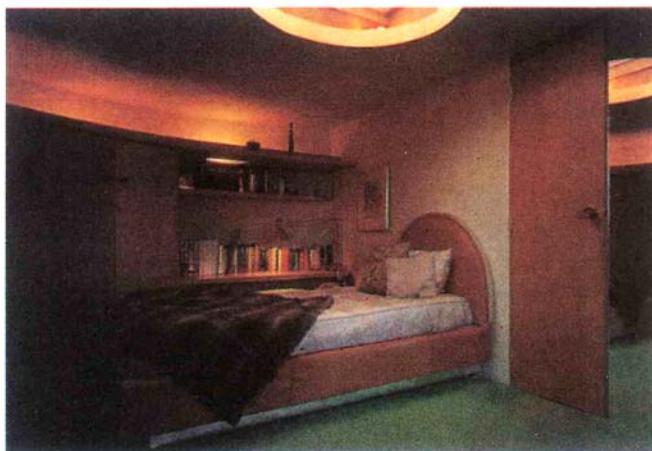

▲ Vẻ trong sáng và dễ chịu trong một căn phòng toàn màu trắng. Kệ sách bao gồm nhiều loại sách và đồ vật khác nhau chạy dọc theo bức tường phía sau đầu một cái giường quá khổ. Giường và kệ đặt gần nhau tạo thành một lối đi bọc sách.

► Kế bên giường ngủ nhưng không quá sát để cho thoải mái, một kệ sách sâu vào trong tạo nên sự cõi động nhưng là một khoảng trống học tập thuận tiện trong căn phòng tròn. Hệ thống để đồ đặc thiết kế theo ý của chủ nhà, cong theo bức tường và đường nét của nó được lập lại ở bầu tròn ánh sáng mặt trời và ở đầu giường.

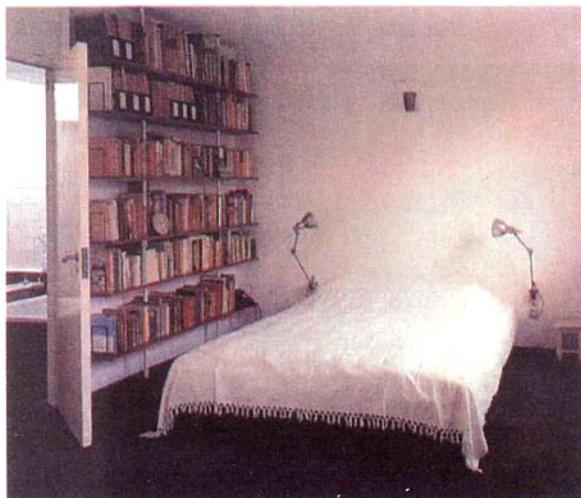
▲ Một phòng ngủ có hai cửa sổ, có thể để dành một trong hai cửa đó. Trong trường hợp này, cửa sổ bị che lấp bởi một bình phong sách trải dài từ sàn đến trần nhà. Ý tưởng thông minh này làm tăng tối đa khoảng trống lưu trữ trong một phòng ngủ được sắp xếp khéo léo, trong khi đó vẫn có ánh sáng từ phía sau kệ sách.

▲ Nội thất trong nhà của kiến trúc sư Richard Rogers ở London, có từ thế kỷ XIX, được tạo ra khi cách ly khỏi bức tường và các trang thiết bị cố định của căn phòng. Sách "của anh ta và của cô ta" nằm trong tầm tay trên kệ được khoét sâu vào thành giường.

► Ngôi nhà này ở Hampstead, London, do Erno Goldfinger thiết kế năm 1938 và nay mở cửa cho công chúng xem. Kệ sách trong phòng ngủ là loại kệ sách tiêu chuẩn, được chằng giữa sàn và trần nhà. Nó chỉ phối căn phòng nhưng cũng nhấn mạnh đến bầu không khí yên tĩnh.

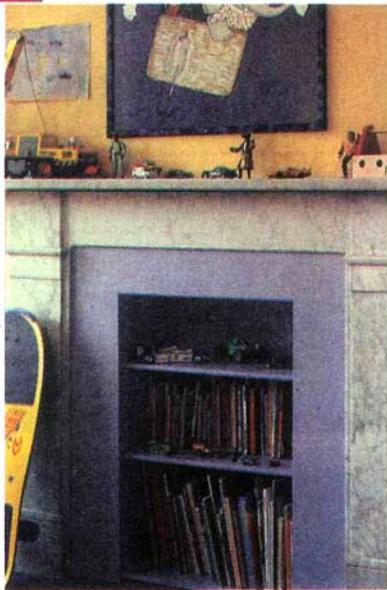

▲ Kệ sách sơn màu mạnh để làm sống động các bìa sách đã phai. Kệ sách giăng ngang phía trên cửa là một đặc trưng quan trọng trong phòng, hoàn chỉnh hiệu quả kiến trúc.

Không có nguyên tắc cố định nào để thiết kế kệ sách trong phòng ngủ ngoại trừ đừng có làm y như thư viện gia đình. Ta nên có một chút tưởng tượng. Sách nên trải dài ở dưới hay trên đầu giường hoặc phía trên lối ra vào, và nằm trong tầm tay, tuy nhiên cũng nên tạo ra đặc tính bất ngờ thú vị trong phòng. Một kệ đơn chạy dài chung quanh phòng ở dưới một trần nhà thấp, tạo nên một thiết kế thống nhất nhưng chỉ có tác dụng khi không có cuốn sách nào quá lớn so với tiêu chuẩn sách bìa mỏng. Một bức tường hoàn toàn đầy sách có thể sẽ đè nặng căn phòng nhưng cũng có thể tác dụng như một cái kén bảo vệ, trong đó người chủ cảm thấy an toàn và có thể thư giãn dễ dàng.

► Kệ sách được thiết lập đầy sức tưởng tượng, đứng gọn gàng giữa hai mặt bàn làm việc trong một phòng trẻ em. Kệ dành chỗ cho đồ chơi cũng như cho sách và tận dụng sáng tạo khoảng không bằng cách nhô ra theo góc vuông với bức tường.

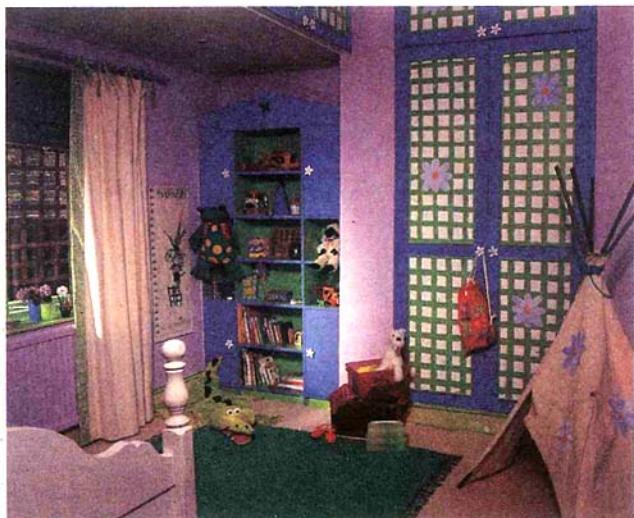
► Lò sưởi trong phòng ngủ này đã được thay đổi để thành một tủ sách với các kệ có chiều cao khác nhau. Phía trên có tranh ảnh và các hình tượng nhân vật quen thuộc trong sách thiếu nhi.

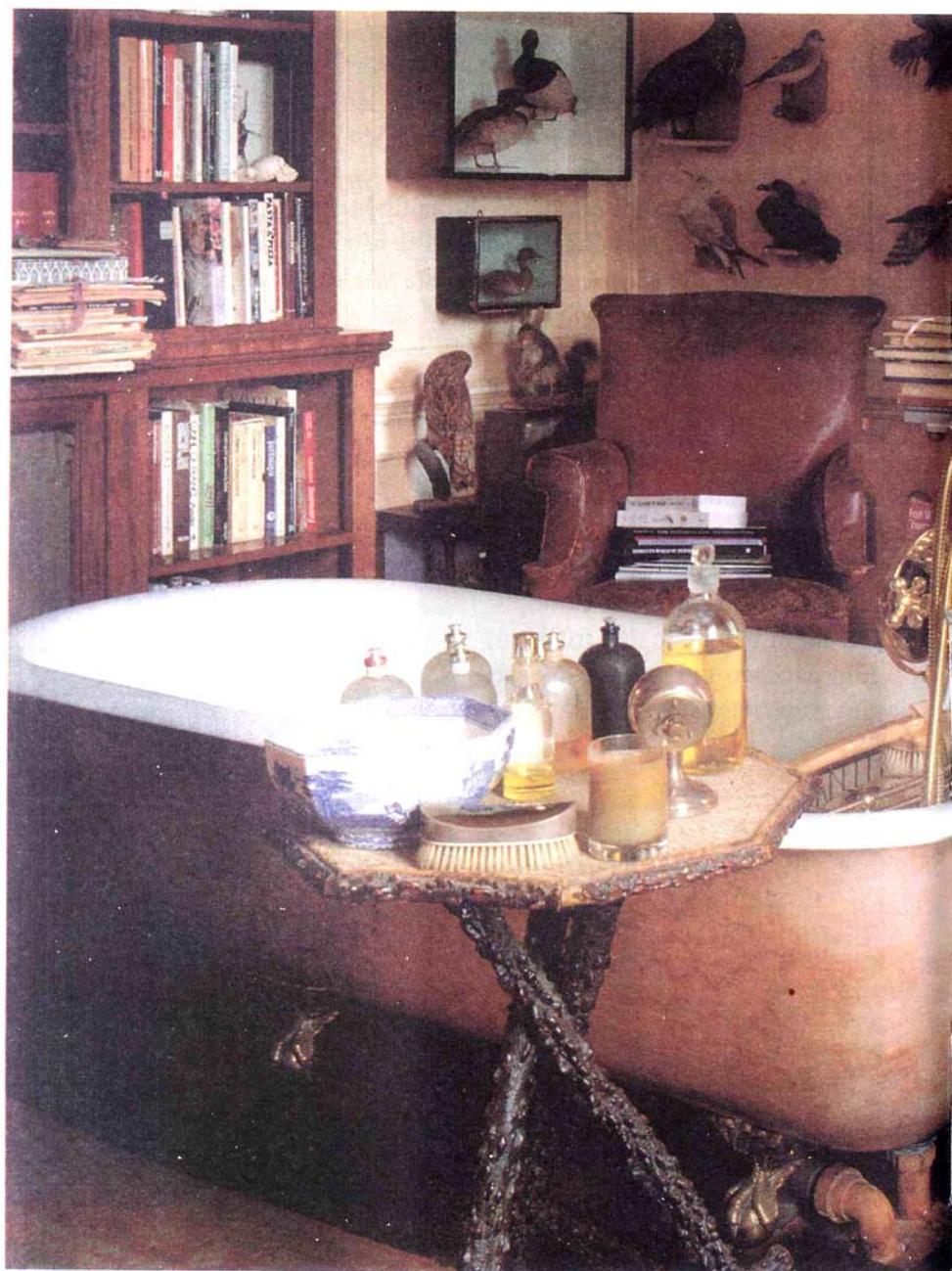
PHÒNG CỦA TRẺ EM

Phòng ngủ của trẻ em có thể chứa nhiều bộ sưu tập sách cá nhân của chúng. Sách và đồ chơi có thể để lắn lộn với nhau và sẽ ngộ nghĩnh, làm giàu trí tưởng tượng khi sắp xếp một tủ nhỏ và kệ sách. Vài sách mẫu mực dành cho trẻ em có khổ nhỏ độc đáo và đứa trẻ có thể có đủ một bộ sách để lập ra kệ sách dành riêng cho chúng. Ta cần để ý là những sách tranh ảnh có khổ rất lớn sẽ quá cao không vừa với kệ sách. Hầu hết trẻ em không có nhiều sách loại này để đặt vào kệ do đó cách tốt nhất là để chúng nằm ngang. Máy vi tính và TV ngày nay rất thông dụng như sách trong phòng trẻ em, do đó cũng cần có một hệ thống lưu giữ để dành chỗ cho chúng.

Nhiều loại sách cổ điển dành cho trẻ em đã được “thương mại hóa”, cho phép đứa trẻ có thể thưởng thức theo nhiều cách khác nhau. Những thứ như quần áo, đồ chơi thông thường và bàn chải đánh răng có thể để chung quanh những cuốn sách ưa thích và ta sẽ làm cho trang trí phòng ngủ phong phú thêm bằng các đặc trưng của sách như sách hình hiện rõ giữa các bao gói, các đồ đạc thông thường khác, chóa đèn, giấy dán tường và ngay cả tấm thảm trải sàn.

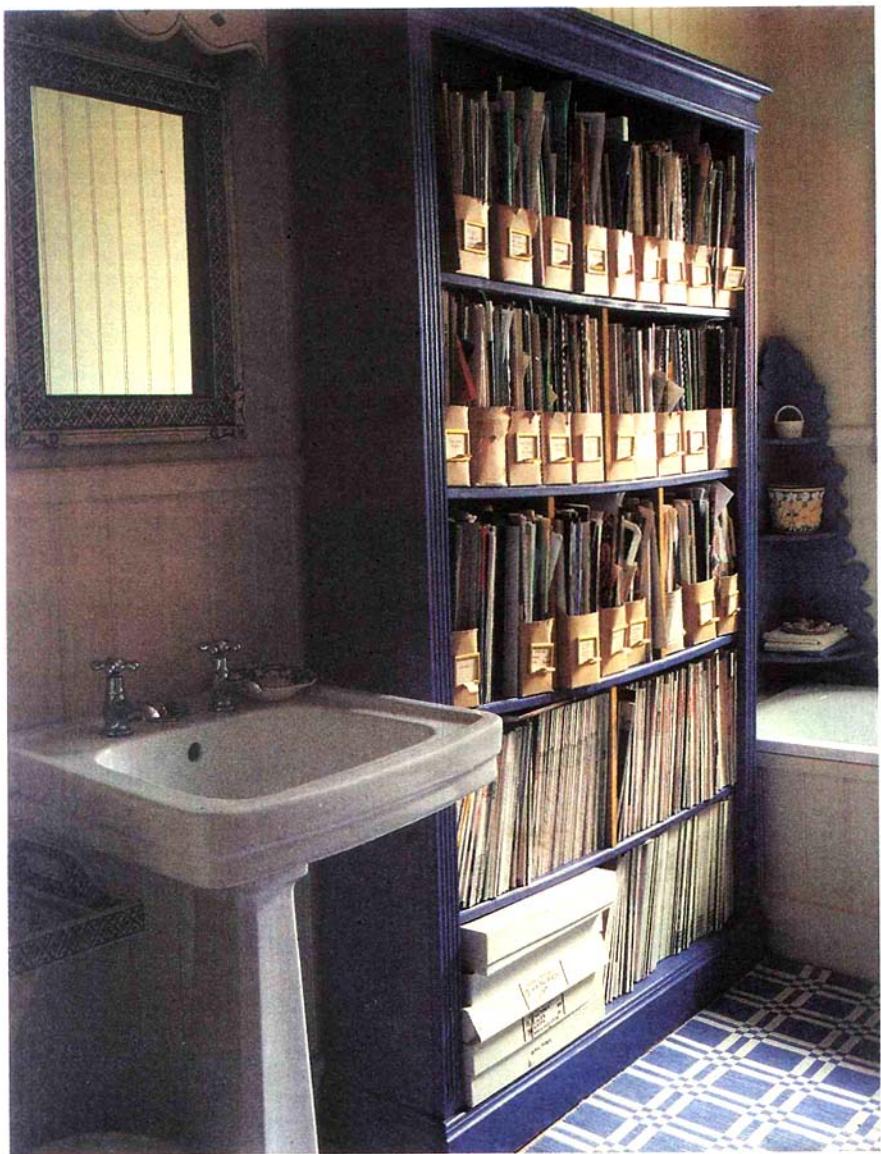
- Căn phòng bê bô này có nhiều chỗ cất giữ được che khuất, trong đó sách ở giữa những đồ vật khác nhau. Căn phòng tạo cảm giác là về đêm nó sẽ biến thành một khu rừng.

Tủ sách trong phòng tắm này, kết hợp với chim nhồi bông, biến nó thành thư viện không chính thống của nhà quý tộc thời nữ hoàng Victoria.

▲ Phòng tắm dùng làm nơi để bớt hồ sơ từ phòng làm việc gia đình. Việc tắm tấp và công việc thường ngày ít khi có thể hòa lẫn với nhau, nhưng đây là cách gọn gàng để lưu trữ truyện đơn, catalogue, tạp chí mà người ta có thể tham khảo trong khi tắm, để tận dụng thời gian tắm.

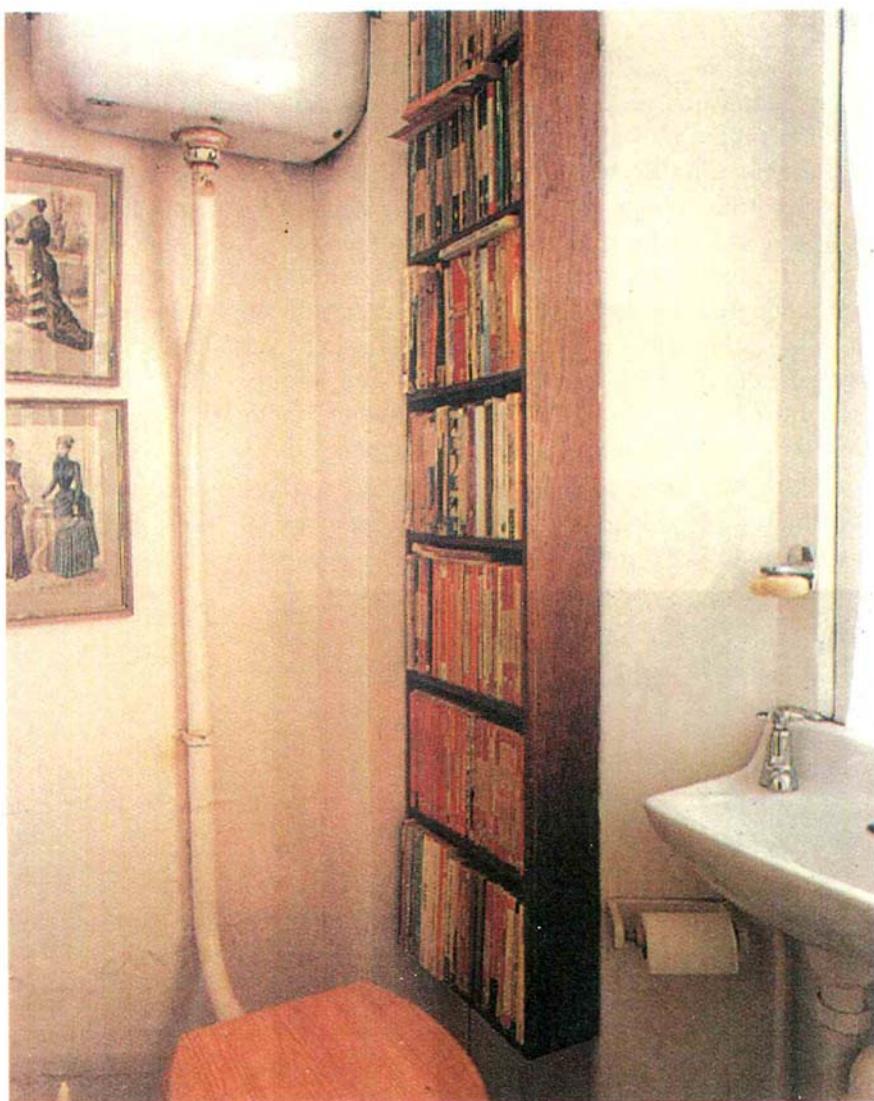
PHÒNG TẮM

Khi nằm dài đọc sách ta dễ có những ý tưởng sáng tạo, do đó bồn tắm có thể dùng như một cái giường rất tốt hoặc hơn thế nữa, nếu như người ta tin theo lời những nhà tâm lý rằng nước là thứ có thể chữa trị cả tinh thần lẫn thể chất. Có loại sách đặc biệt nào có thể hợp với việc đọc sách trong phòng tắm không? Một cuốn sách khổ nhỏ hiển nhiên là tiện dụng, và hiện nay đang có khuynh hướng thu nhỏ khổ sách. Người ta thường thấy những bộ sưu tập sách tranh ảnh trong phòng tắm, nhưng phòng này cũng là nơi lý tưởng để đọc chớp nhoáng thơ ca. Không khí ẩm thấp có thể làm hại sách chút đỉnh nhưng quan trọng là đừng ngủ gục hoặc làm rơi sách xuống nước. Một chỗ để sách dựng kế bên bồn tắm là giải pháp thực tiễn để giải quyết vấn đề này và là một phụ tùng lý tưởng cho người ham đọc sách.

Phòng tắm cũng có thể dùng để trưng bày những bài thơ cổ động vẫn thường thấy ở xe điện ngầm ở London và các phương tiện vận chuyển khác khắp thế giới.

◀ Một trong những tiện lợi của bồn tắm có vòi nước phía trên là chúng ta có thể đọc sách khi tắm. Giá đỡ sách không phải là đồ tiêu chuẩn của phòng tắm nhưng giá mạ cứng cáp này tránh rủi ro cho sách khỏi bị chìm xuống nước và hấp dẫn đối với người thích đọc sách trong khi tắm.

▲ Sách nên luôn luôn có sẵn trong tầm tay khi cần. Sách ở nhà vệ sinh này minh họa đầy đủ cho nguyên tắc này, chất một loạt sách cũ bìa thường mang vẻ hoài cổ với những kệ thiết kế theo ý chủ nhà dễ khớp với chúng.

NHÃN SÁCH

Đã có một truyền thống lâu đời về việc dùng nhãn sách như là bằng chứng cho quyền sở hữu, bắt nguồn từ khi sách là tài sản quý giá được quý trọng và giữ gìn cẩn thận. Những nhãn sách này thường kết hợp chữ và hình tượng với nhau, khi thì dành cho cá nhân, khi thì dành cho một tổ chức. Các hình tượng được sử dụng này có thể là tên người, tiêu biểu cho ngành nghề hoặc giải thích cặn kẽ những điều mà họ quan tâm. Nhãn sách thường dùng từ ngữ La tinh “*Ex Libris*” thuộc về số sách của...). Ở Âu Châu, những nhà sưu tập có truyền thống đặt làm một loạt nhãn sách từ các họa sĩ khác nhau, với một danh mục đặc biệt về những nhãn sách có hình gợi tình. Họa sĩ có thể vẽ và in hình tượng theo nhiều cách, nhưng nhãn sách theo tỷ lệ nhỏ là thích hợp nhất đối với kỹ thuật khắc gỗ.

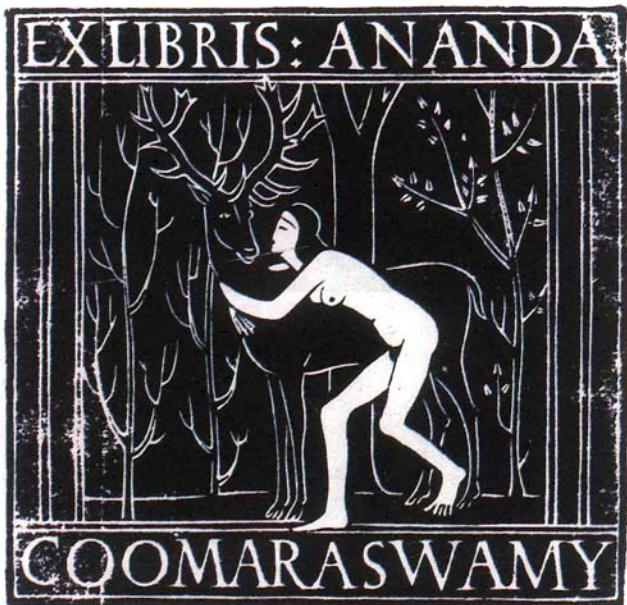

▲ Hai bản khắc gỗ của nhãn sách loại đơn giản của Enid Marx, nhãn sách được thiết kế cho một người sở hữu có tên Selbourn (vì thế có dạng chữ S), là người có nguồn lợi đặc biệt trong việc trồng trái cây.

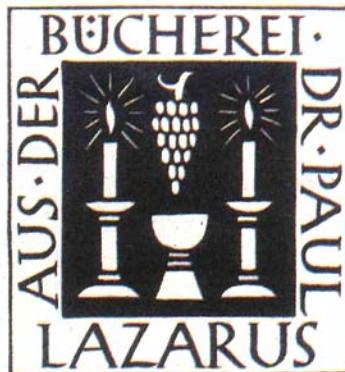
► Bên phải: Nhãn sách của Aubrey Beardsley, họa sĩ minh họa sách người Anh nổi tiếng nhất thập niên 1890. Phong vị về cái suy đồi tiêu biểu của Beardsley được thực hiện với nét đồ họa phảng đèn trắng, kiểu thật thích hợp để sao lại. Trong trường hợp này, hình tượng rõ ràng ưu tiên hơn chữ viết.

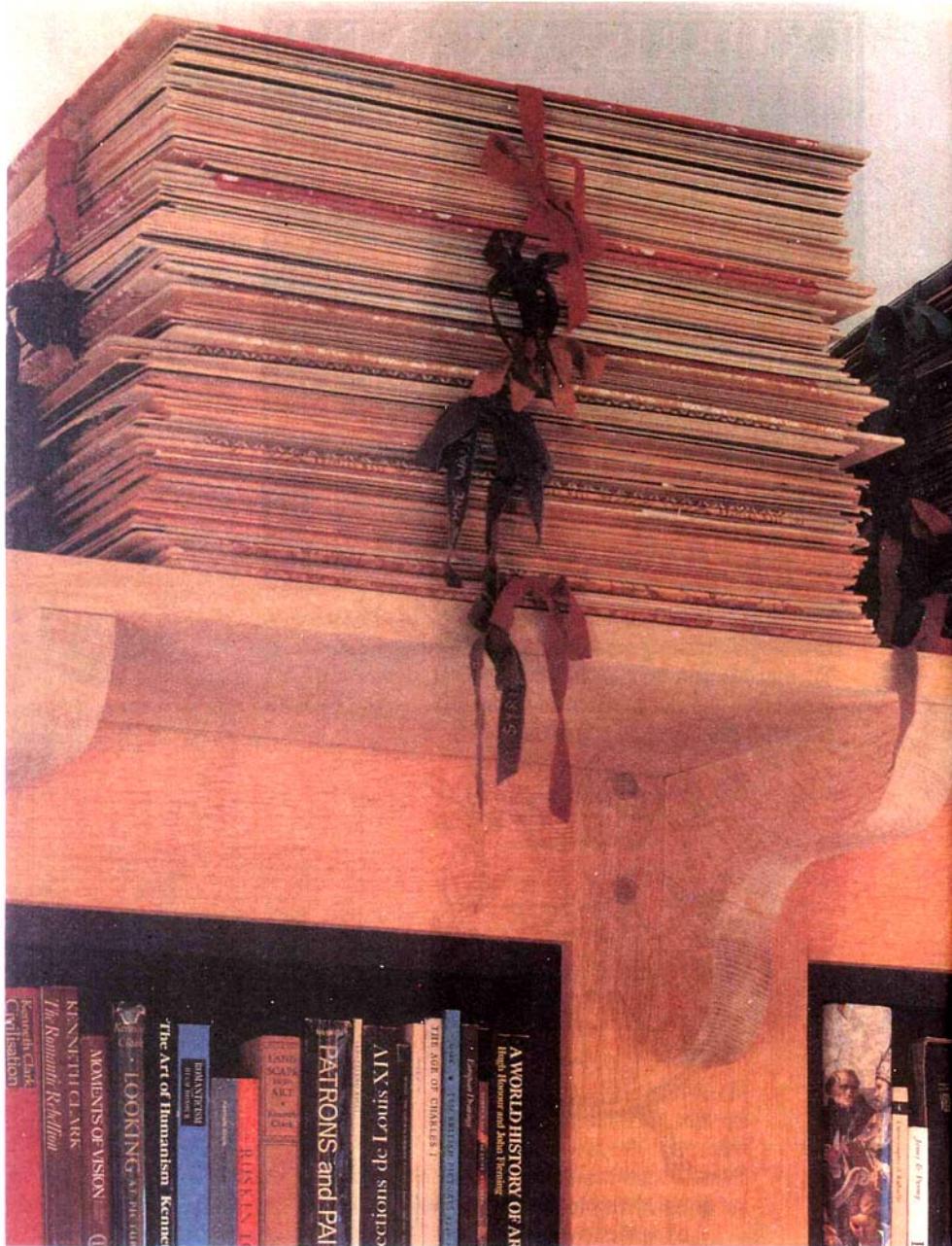
◀ Bên trái: Tranh khắc gỗ màu của Ernst Liebermann với một nội thất nhiều chi tiết theo cảm hứng thời Phục Hưng. Chữ viết được thiết kế tinh tế trông tựa như là khắc trên đá.

▲ Nhãn sách do họa sĩ Anh Eric Gill thực hiện cho triết gia kiêm sử gia nghệ thuật Ananda Coomaraswamy năm 1920, có sự bộc trực đơn giản trong hình tượng, chữ viết và kiểu mẫu, cho ta một hiệu quả về sự chất phác nhưng được thực hiện với sự quả quyết của họa sĩ đồ họa tài hoa.

▲ Hai nhãn sách kiểu khắc gỗ hai màu đen trắng để chuyển tải thông điệp bằng hình tượng.

VĂN ĐỀ THỰC TẾ

BẢO QUẢN

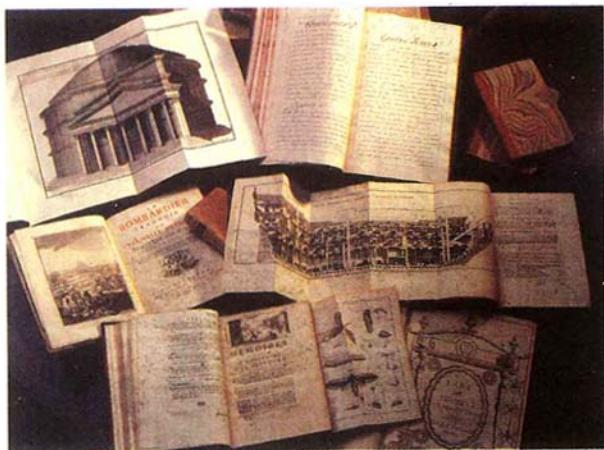
CHĂM SÓC

Sách có sức chịu đựng đáng kể trong hầu hết các hoàn cảnh với điều kiện là cầm nắm cho cẩn thận. Những quy tắc bảo tồn các đồ vật khác đều có thể áp dụng cho sách – đừng quá sáng, đừng quá nóng. Bạn cần cẩn thận hơn nếu sống ở nơi nóng và ẩm thấp bởi vì sách sẽ bị mốc rất nhanh trong môi trường như thế. Mặt khác, sách chịu khí hậu lạnh và ẩm muggy dầu không được để lạnh và ẩm quá độ. Khi sách bị đem đi đột ngột từ môi trường này sang môi trường có điều kiện khác thì sẽ nảy sinh ra những vấn đề rắc rối.

Chất lượng của sách đã trải qua những chu kỳ lịch sử khác nhau. Trong giai đoạn từ 1850 và 1900 là giai đoạn giấy xấu và bìa kém, thường có khuynh hướng làm sách rẻ, màu sắc lòe loẹt, còn sách ở các giai đoạn khác chịu đựng được thời gian và quá trình sử dụng.

Bảo quản đều đặn thông thường bao gồm việc phủ bụi ở cạnh trên của sách là nơi bụi hay đóng. Cách tốt nhất là dùng máy hút bụi với một tấm vải mềm ở đầu ống hút để phòng ngừa một mảnh của trang sách quý giá có thể chui tọt vào ống. Bìa da thỉnh thoảng có thể bôi dầu nếu để ở nơi khô, nhưng bôi nhiều dầu có thể làm hại sách hơn là quên bôi.

Sửa chữa lại trang sách và bìa sách cần phải rất cẩn thận, nên nghe theo lời khuyên của các nhà bảo quản nếu là sách có giá trị. “Tốt hơn hết là cứ để y như vậy” là phương châm tốt nhất, chỉ nên can thiệp chút ít để ngăn ngừa hư hỏng, tốt hơn hết là đối với những hư hỏng sau này có thể sửa đổi hay loại bỏ một cách vô hại. Không nên dùng băng keo

◀ Một sưu tập giá trị sách cổ có minh họa, với các tranh khắc gỗ xếp gấp. Chất lượng giấy làm từ giẻ rách trong sách xưa rất cao, ở chừng nào đó chúng ít cần bảo quản hơn sản phẩm ở các giai đoạn sau này khi dùng nguyên vật liệu kém hơn và kỹ thuật sản xuất hàng loạt.

vì hầu hết băng keo đều không thích hợp. Đối với bìa sách yếu và hư hỏng của những cuốn sách quan trọng, tốt nhất là làm một hộp đặc biệt để giữ chúng trong một môi trường sạch sẽ, không có acid. Người ta có thể đơn giản bọc bằng bìa giấy hay bao giấy vừa để bảo vệ vừa để trang trí. Bạn có thể bọc sách bằng bao plastic trong suốt làm tăng thêm giá trị và thú vị cho cuốn sách.

Nước là kẻ thù số một của sách. Đối với từng cuốn sách bị ướt chúng ta lập tức để giấy thấm xen kẽ các trang sách để cho sách khô từ từ. Khi cả thư viện bị ngập lụt thì biện pháp ưu tiên cứu các cuốn sách là làm lạnh rồi sấy khô trong chân không. Côn trùng cũng là một vấn đề, không những mọt sách như chúng ta đều biết mà còn có gián và ngay cả loài gặm nhấm.

Đừng để vật liệu có tính a xít tiếp xúc với sách, tránh cài giấy có tính a xít bên trong các trang sách. Đừng để những mẫu báo cắt, thư từ hay vật dễ hỏng trong sách vì nó có thể dây lên quá và gây hư hỏng bìa sách.

Một mối nguy hiểm mới cho sách là vật đính ghi trang sách. Vật này không nhất thiết là để lại những dấu vết trông thấy nhưng nó có thể làm phai màu trang sách cũng như để lại một đốm có chất đính dễ vẩy bẩn và dễ bắt bụi. Nó chưa chắc tốt hơn khi ta dùng miếng giấy nhỏ vì thế nên dùng cách cũ này.

Khi cầm sách ta cứ theo cách hợp lý thông thường. Rửa sạch tay, để xa thực phẩm và thức uống. Mở sách nặng trên bàn hay trên kệ nhỏ. Đừng ném sách quá chặt trên kệ, tránh kéo sách ra bằng cách nắm đầu gáy sách vì chỗ này thường yếu, dễ hư hỏng. Lật sách nhẹ nhàng ở góc trang và dùng giấy mỏng để đánh dấu trang sách. Cẩn thận với bìa sách khi sao chép, đừng ép sách mở rộng.

Đây chỉ là những gợi ý và nguyên tắc tổng quát. Có nhiều nguồn thông tin về việc bảo quản sách và một đội ngũ chuyên gia ngày càng nhiều. Nếu bạn yêu sách theo cách nào đi nữa thì cũng nên chăm sóc chúng để phát triển tự nhiên tình yêu đó.

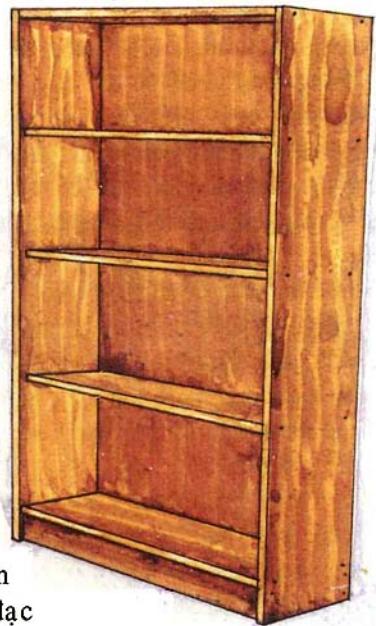
Sách ở Fellbrigg Hall, một ngôi nhà thuộc sở hữu của một học giả kiêm tác giả lừng danh. Sách thấy ở đây được trưng bày cùng với mỹ thuật phẩm có giá trị lịch sử.

CĂN BẢN

NHỮNG ĐIỀU

Phần này cho ta một số lựa chọn tùy nghi để tự đóng tủ sách. Những cách này bao gồm từ việc mua những hệ thống lắp ráp đến việc làm tủ sách bằng gỗ thông từ đầu đến cuối. Không có việc gì quá tầm tay của người tập sự, miễn là có thời gian thích hợp và cẩn thận. Đối với người mới làm đồ gỗ thì nên có sách hướng dẫn về nghề mộc. Có vài việc cần ít nhất một máy khoan điện, những việc khác có thể phức tạp hơn. Điều quan trọng để làm đồ gỗ hiệu quả là không cần quá nhiều trang thiết bị mà chỉ cần một ít dụng cụ tốt. Cần có một cây cưa bén, mua và mài một lưỡi bào mới, thay mũi khoan cũn, tất cả là để tiết kiệm thời gian sau này.

Mỗi một việc đều phải có một số dụng cụ kèm theo, tuy nhiên ta nên ghi chú, mua sắm một số dụng cụ tổng quát. Nhiều loại cưa hiện nay được thiết kế để dùng một lần thật hiệu quả. Loại cưa này rẻ và không cần giữa mài cho bén. Một cái bào phẳng, láng cũng là dụng cụ cơ bản thiết yếu, lưỡi bào thường xuyên mài bén bằng đá mài hai mặt có bán ở cửa hàng ngũ kim. Đối với vài công việc khác, cũng cần có một cây cưa mộng (dùng để cưa mộng) cùng với một dụng cụ mài tất cả đều có bán ở cửa hàng ngũ kim, nó sẽ giúp bạn làm được các góc chính xác ở mức độ tốt nhất. Bạn cũng cần có một loại băng dài nào đó (bộ ngựa để làm đồ mộc), một ê tô và một người phụ việc nếu có thể. Có hai loại kệ làm sẵn để bạn tự lắp ráp, và có bán sẵn ở cửa hàng buôn bán đồ đặc

trong nhà, bạn chỉ cần bắt vít trước khi dùng (xem minh họa). Kệ hình hộp phẳng bằng gỗ thông (xem hình) đứng riêng rẽ một mình, vì thế đó là việc dễ làm nhất đối với người mới biết làm vì nó không cần nhiều dụng cụ đặc biệt ngoài một tua vít. Mặt khác hệ thống giá đỡ (xem hình) được gắn vào tường cần sắp xếp một chút. Sự an toàn của kệ sách gắn vào tường, có thể sẽ rất nặng khi chất đầy sách, sẽ tùy thuộc vào sức chịu đựng của các vật dùng để bắt vào tường. Sau đây là những bước đơn giản đúng trình tự để bạn có thể đạt được kết quả lâu dài và chính xác (xem hình).

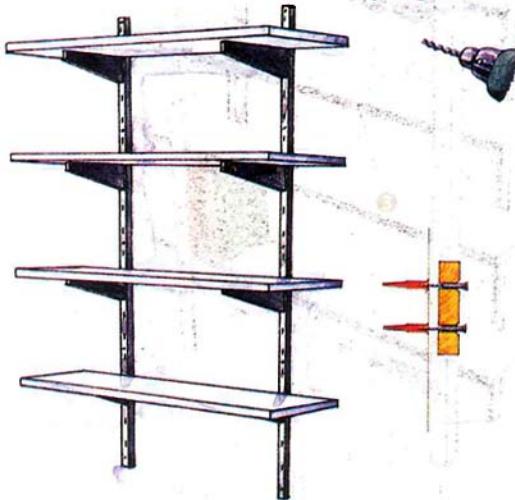
1. Giữ miếng gỗ gắn lên tường, dùng ống ni vô kiểm tra xem đúng vị trí chưa. Thay vì đánh dấu vị trí lỗ bằng bút chì bạn nên dùng búa đóng vào ốc vít đã bắt xuyên qua gỗ để có dấu lõm trên tường. Như vậy bạn có thể khoan chính xác, tránh được việc khoan lung tung trên mặt tường. Tường gạch vì cứng nên khó gắn hơn tấm thạch cao.

2. Nút chêm tường (thường bằng nhựa dẻo) được chế tạo dành cho tường gạch (xem hình). Đối với vách thạch cao, bạn sẽ cần nút chêm đặc biệt, được chế tạo để có thể bung ra như cây dù khi được gài vào khoảng trống phía sau vách ngăn để giữ không bị trượt lại ra ngoài. Vách ngăn rất mỏng và không chắc vì thế nếu gắn kệ sách lên thì phải dùng nhiều đinh vít bắn rộng. Khi khoan phải canh đúng chiều dài nút chêm cộng thêm 3 ly, một chút vữa vững nguyên chất.

3. Gắn nút chêm vào lỗ, nếu nút chêm không vào hết, hãy làm sạch lỗ, không còn mảnh vụn, hoặc khoan sâu thêm một chút. Nút chêm tường và đinh vít phải khớp nhau. Thí dụ nút chêm đường kính 6 ly thì phải dùng đinh vít số 8 mới hợp. Theo kinh nghiệm, chiều dài của đinh vít phải gấp hai lần bê đàm của thanh ray hay sườn gỗ bắt vào tường. Bắt đinh vít vào tất cả các vị trí lỗ trên miếng gắn vào tường và định vị cho đúng với nút chêm trên tường, để đảm bảo tất cả các đinh vít đều đúng chỗ. Cuối cùng vặn đinh vít cho chặt.

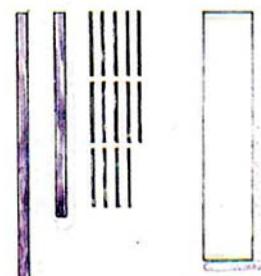

BĂNG KIM LOẠI

GIA ĐỐI

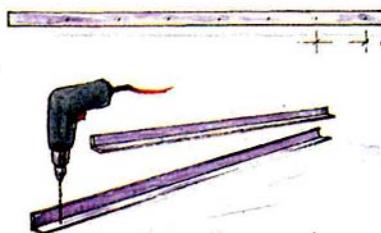
Loại tủ sách này theo một phương pháp khác với đồ gỗ để làm hệ thống lưu trữ sách cho riêng bạn. Ở đây không cần nhiều kỹ năng nghề mộc mà chỉ cần một ít kỹ năng thực tế ngoài việc khoan lỗ và cưa vài thanh sắt theo kích cỡ chiều dài. Bạn cũng cần tham khảo nguyên vật liệu ở nhiều nơi khác nhau. Mua sắm thanh lắp có ven răng, bù loong con tán, dây thép mạ kẽm để căng cấu trúc khung, các vòng móc ở hai đầu dây và ốc chỉnh chiều dài và bốn cái cùm gắn vào dây thép.

Chúng ta có thể dùng nhiều vật liệu khác nhau để làm kệ. Gỗ thô nhám có thể tương phản với kim loại nhưng giống với phong cách của đồ vật trên tàu. Bạn có thể dùng gỗ dán sơn màu hoặc kính để làm kệ. Nếu bạn chọn kính thì chiều dày ít nhất phải là 20 ly và phải mài nhẵn cạnh. Kính dày có vẻ sáng màu xanh nước biển đặc biệt thích hợp với khung kim loại.

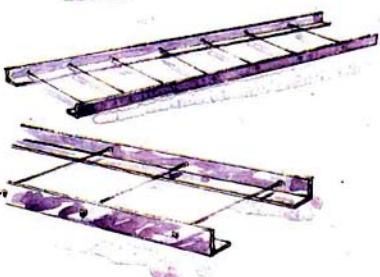
1. Dùng cưa sắt hay cưa móng để cắt khung kim loại và thanh lắp có ven răng bằng chiều dài mà bạn muốn. Bạn cũng cần có một êtô (dụng cụ kẹp) trong công việc này. Giữa hai đầu thanh lắp có ven răng và cố gắng đệm dai ốc vào hai đầu để đảm bảo không còn chỗ lồi lõm sắc cạnh trong lỗ răng. Kệ gỗ cứng phải dày từ 25 – 30 ly và gỗ dán dày 25 ly để khỏi bị vỡ xuống khi chất sách.

2. Dùng một thanh gỗ dán cùng chiều dài với các chiều đứng của khung kệ để làm mẫu khoan lỗ. Đánh dấu các vị trí lỗ trên thanh gỗ mẫu và khoan lỗ bằng đường kính của thanh lắp có ven răng. Lần lượt lắp thanh gỗ mẫu này vào từng chiều thẳng đứng và khoan xuyên qua.

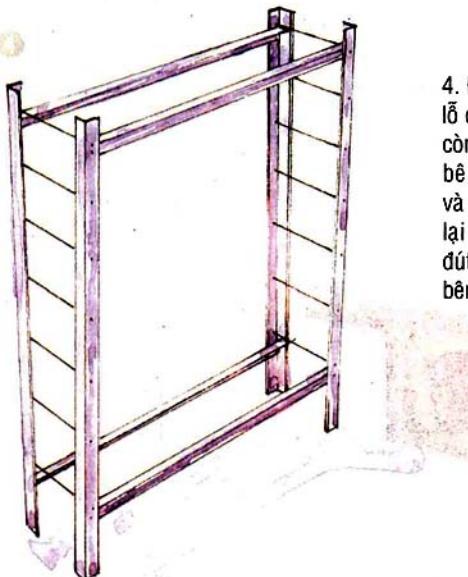

3.

3. Bắt đầu lắp ghép bằng cách chèm dai ốc vào hai đầu thanh lắp có ven răng và chắc chắn rằng tất cả đều được lắp đúng chỗ, sau đó gắn thanh lắp vào chân giá đỡ rồi lắp đại ốc phía bên kia. Cứ làm như thế cho đến khi hoàn tất khung kệ. Kiểm tra một lần nữa để chắc là các thanh thẳng đứng song song và khớp chặt với nhau. Ta dùng cờ lê để làm việc này.

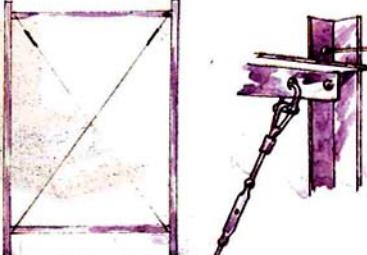

4. Đánh dấu vị trí các thanh bắc ngang. Khoan lỗ các thanh đứng và lại khoét miệng để không còn chỗ lồi lõm sắc cạnh. Thanh ngang bắc vào bên trong góc của thanh đứng. Giữ yên chúng và khoan xuyên qua từ phía ngoài. Nối các thanh lại với nhau bằng bù loong ngắn khoảng 25 ly đút xuyên qua lỗ khoan sau đó vặn dai ốc hai bên.

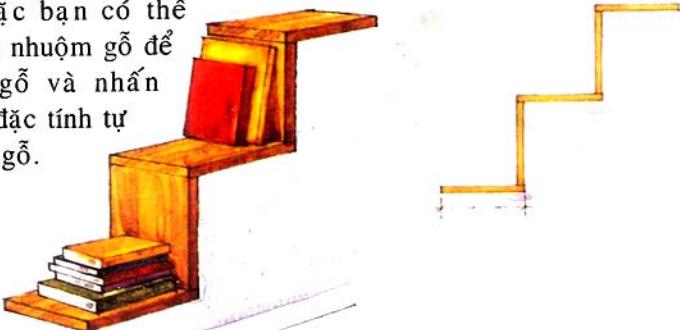
5.

5. Đừng căng dây thép trước khi bạn biết đích xác chiều dài các thanh phải là bao nhiêu. Khoan một lỗ ở mỗi đầu thanh ngang để máng đầu vòng cáp vào. Để cho khung không bị méo mó, ta cần căng cáp từ từ bằng ốc điều chỉnh ở đầu giây.

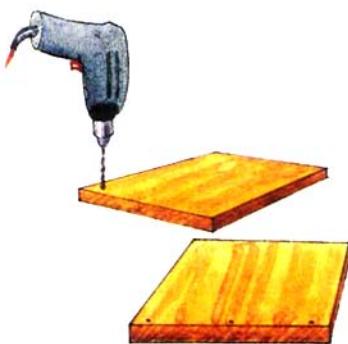
KỆ SÁCH Ở CẦU THANG

Ý tưởng về cách làm kệ này bắt nguồn từ sự nhận thấy rằng có vài người dùng cầu thang của họ như là một thư viện đặc biệt. Thật ra nó cũng thích hợp với chỗ phía trên hoặc phía dưới bậc thang cũng như ở các khoảng trống khó sử dụng khác. Một vài kệ có thể gắn trên cùng một bức tường để tạo nên một điểm nhấn thú vị. Sau đây là cách làm đồ gỗ đơn giản nhất và sẽ là phần giới thiệu hữu hiệu cho những người tập sự làm đồ gỗ trước khi thử làm một vài thứ đồ gỗ cao cấp hơn. Bạn có thể dùng gỗ dán hay gỗ cứng. Nếu bạn chọn gỗ cứng thì lỗ đinh vít cần phải khoan cả hai bên (cùng một lỗ) để có một lỗ rộng hơn và có một nút chêm bằng gỗ để che đầu đinh vít. Mặc dù bạn tin là mình có thể cưa gỗ thẳng và vuông góc, nhưng bạn nên nhờ thợ làm ngay từ đầu để có thể nhanh hơn nhiều. Điều cơ bản để thành công là bạn cần liệt kê rõ ràng những miếng gỗ cần phải có kích thước như thế nào. Gỗ cứng mất nhiều công hơn gỗ dán vì thế bạn nên suy nghĩ một chút nếu bạn dự định sơn nó sau khi làm xong. Tuy nhiên vẫn có nhiều cách để đánh bóng, trau chuốt làm tăng thêm đặc tính thiên nhiên của loại gỗ cứng. Nếu ta dùng sáp đánh bóng loại thường thì giữ nguyên được màu sắc tự nhiên của gỗ nhưng rất khó mà làm đẹp hơn, còn nếu ta sơn một lớp sơn nhũ tương thì sẽ có màu mà không làm mờ sơn gỗ. Sau đó đánh bóng lại bằng loại sáp trong. Hoặc bạn có thể dùng thuốc nhuộm gỗ để làm sậm gỗ và nhấn mạnh các đặc tính tự nhiên của gỗ.

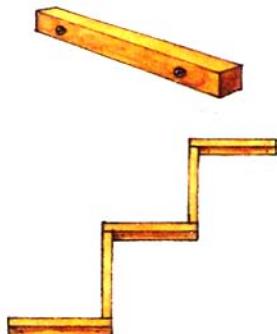
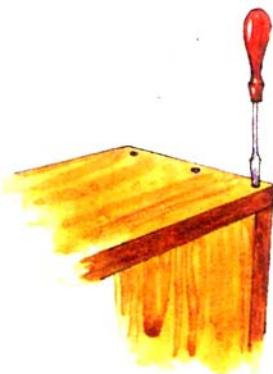

1. Tất cả mảnh gỗ đều vuông và cùng cỡ. Gỗ phải dày từ 20 – 25 ly vừa đủ để bắt vít, nếu dày quá thì sẽ nặng. Quan trọng là chuẩn bị gỗ cho chính xác để các đầu mảnh gỗ thật khớp với nhau thành các mối nối liền lạc tạo thành một cấu trúc tổng thể.

2. Cần thận đánh dấu vị trí lỗ khoan bằng một cái dùi để đặt khoan cho dễ. Cần khoan một lỗ đường kính 4,5 ly để vừa với vít gỗ số 8. Sau đó khoét miệng để đầu vít nằm chìm vào đó. Nếu bạn không muốn thấy đầu đinh vít, bạn hãy khoét miệng lỗ sâu hơn để có thể lắp miếng che bằng gỗ vào. Nếu bạn dùng gỗ cứng bạn cần phải khoan hai bên của cùng một lỗ để có thể gắn nút chêm gỗ vào.

3. Khi lắp ráp, giữ mặt thẳng đứng của miếng gỗ đứng cho thẳng bằng ê tô (dụng cụ kẹp và xếp mặt nằm ngang lên trên để có thể đánh dấu chỗ khoan). Khoan thử các lỗ bằn dùi hay bằng lưỡi khoan 3 ly. Chỗ các khí nối bắt vít đặc biệt là không chắc nên đinh dài ít nhất 50 ly. Thoa keo dán gỗ vào cả phía mối nối. Vặn đinh vít vào và dùng ẩm lau sạch phần keo dư ra ngoài.

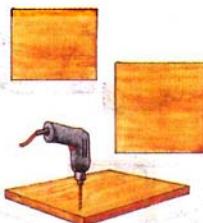
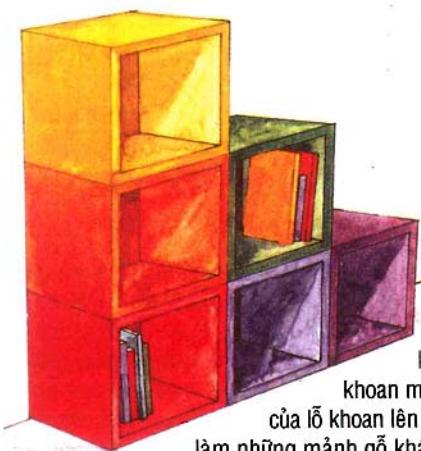

4. Dùng thanh gỗ lót để gắn kệ vào tường. Thanh gỗ lót này nên là gỗ vuông 19 ly. Đánh dấu chiều dài của thanh gỗ lót ở mặt dưới kệ, khoan hai lỗ để gắn thanh gỗ lót vào kệ và thêm hai lỗ theo góc vuông để gắn kệ vào tường. Một khi đã lắp ráp xong, bào mặt ngoài của các mối nối cho bằng nhau. Lắp lỗ hổng ở đầu đinh vít bằng nút chêm có keo. Đánh giấy nhám toàn bộ hệ thống kệ cho nhẵn trước khi đánh bóng theo ý thích của bạn.

XẾP CHỒNG

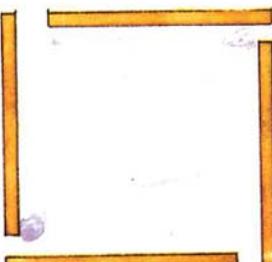
KÉP HỘP

Ý tưởng đơn giản mà linh hoạt. Bạn có thể chọn kích cỡ hộp ra sao cho phù hợp với nhu cầu riêng của bạn. Một hộp kệ đơn có thể đặt trên bàn làm việc, còn những hộp kệ xếp lại với nhau có thể làm bức vách ngăn phòng. Cấu trúc này triển khai từ “kệ sách ở cầu thang” bằng cách ghép hai đầu mối nối lại với nhau để thành một cái hộp. Gỗ dán dầy khoảng 18 – 25 ly sẽ là vật liệu tốt cho loại hộp này. Các cạnh của hộp có thể theo bất cứ kích cỡ nào miễn là hợp lý. Bạn nên sơn hộp bằng một màu độc nhất để phù hợp với trang trí đang có ở trong phòng. Hoặc để có thêm tác dụng táo bạo, bạn có thể chọn một số màu bổ sung, hoặc hai màu rực rỡ tương phản. Nhờ có nhiều bộ đồ nghề lắp ráp, sách chỉ dẫn về chủ đề này nên nhà trang trí tài tử dễ dàng có được nhiều kỹ thuật sơn và những hiệu quả kèm theo. Thí dụ như với bất cứ loại đánh bóng nào, nếu bạn chuẩn bị bề mặt cho tốt thì vẫn có được kết quả mỹ mãn. Những công việc nhỏ như đánh giấy nhám cũng là cách hiệu quả để chuẩn bị cho mặt gỗ. Đối với những đồ đạc lớn hơn, công việc nặng nhọc hơn để chuẩn bị cho mặt gỗ còn thô và việc đánh giấy nhám nhẹ nhàng giữa các lớp phủ bóng có thể làm bằng máy. Nếu bạn có ý định làm nhiều thì lý tưởng nhất là mua một máy đánh giấy nhám hoặc thuê của một tiệm dành cho người tự làm.

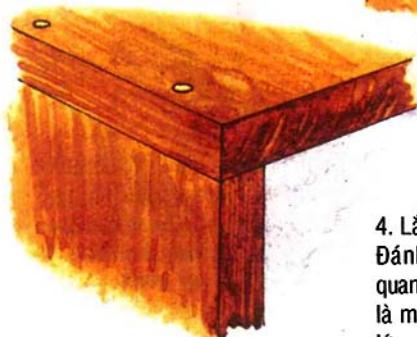
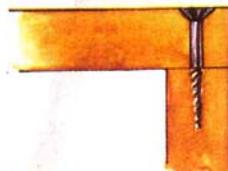
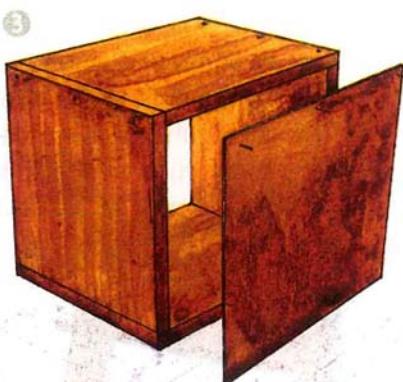
1. Về các mặt hộp, bạn hãy bắt đầu bằng việc sửa soạn và đánh giấy nhám các mảnh gỗ dán theo kích thước mà bạn chọn. Lưng hộp cũng bằng gỗ dán nhưng mỏng hơn nhiều so với các mặt chính khác của hộp. Chú ý là phải đánh dấu lỗ khoan và khoan mỗi đầu của các mặt hộp. Một khi đã đánh dấu vị trí của lỗ khoan lên một mảnh gỗ thì có thể dùng mảnh gỗ mẫu này để làm những mảnh gỗ khác. Nếu bạn đang làm vài cái hộp, bạn dùng mảnh gỗ dán mẫu có bề dày 3 ly có những lỗ khoan đúng chỗ. Bạn lần lượt đặt miếng gỗ mẫu này lên từng miếng gỗ khác và khoan xuyên qua tấm gỗ mẫu.

②

2. Để ráp các mảnh gỗ, bạn sẽ cần một cái ết tó. Khoét miệng lỗ khoan để đầu đinh vít chìm vào và xếp mối nối để có thể bắt đinh vít vào các lỗ khoan thử trước. Hình 2 cho thấy phần bắt chéo của mối nối được bắt vít. Dùng keo dán gỗ phết vào cả hai mặt mối nối. Khi tất cả bốn mặt đã lắp ráp xong, dùng giẻ ẩm lau sạch lớp keo dư ra ngoài.

3. Bào các mép mối nối cho bằng với các mặt hộp. Các mép trước và sau cũng cần bào để đảm bảo mặt trước và mặt phẳng phía sau khớp với tấm ván lót mặt sau. Mặt sau nên cắt dư ra 2 – 3 ly chung quanh, dùng ghim hay keo dán vào cho đúng chỗ. Khi keo hoàn toàn khô, bào mép mặt sau bằng với khung hộp.

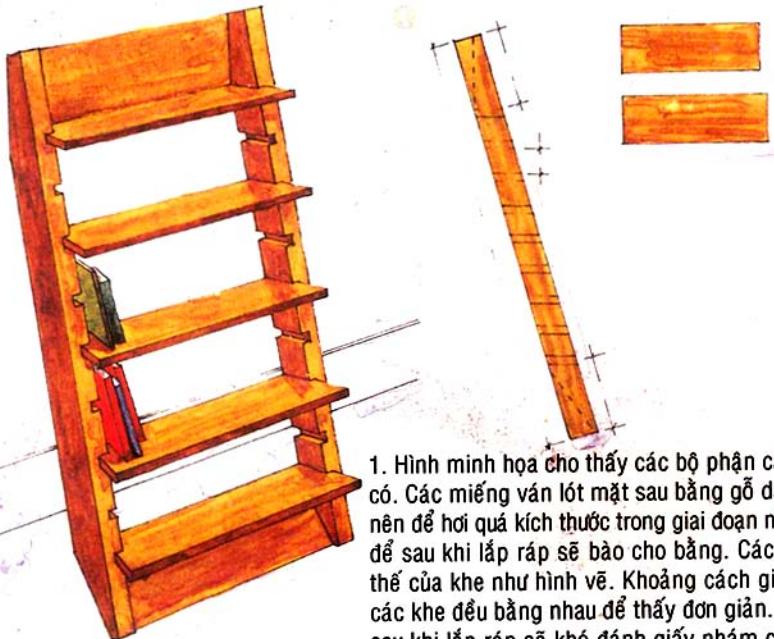
4. Lắp lỗ khoan bằng keo epoxy để che đầu đinh vít. Đánh giấy nhám tất cả mặt phía ngoài và chung quanh mép để chuẩn bị sơn. Mép của gỗ dán có thể là một vấn đề khi người ta muốn sơn mặt láng tùng lớp vì bạn có thể thấy lớp bên trong kẽ cả mép gỗ. Bạn có thể tránh điều này bằng cách phủ lên cạnh một lớp lót đậm và đánh giấy nhám cho láng phẳng.

BẦNG XÀ

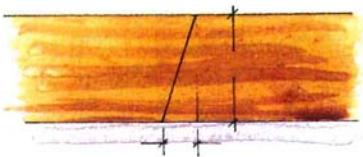
DÙ
ĐÓ
GIÁ

Dùng nguyên tắc thăng bằng thay vì gắn vào tường là nguyên tắc của công việc này – giá đỡ đơn giản chỉ dựa vào tường. Bộ kệ như thế cần đặt trên thảm để sự ma sát ngăn bộ kệ trượt trên sàn hoặc nếu bạn không có thảm thì gắn chụp cao su vào chân kệ.

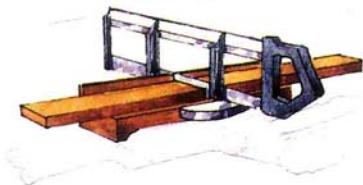
Kệ trượt vào rãnh và không gắn một cách máy móc. Mặc dù ý tưởng đơn giản, nhưng công việc này cần chuẩn bị kỹ lưỡng. Các khe phải chính xác để kệ có thể trượt vào dễ dàng nhưng khít khao. Khung chân bằng gỗ cứng và phải thật phẳng. Ta có thể dùng gỗ dán hay gỗ cứng để làm kệ. Mảnh gỗ có thể nhuộm màu hay đánh bóng, còn những mảnh gỗ khi sơn xong sẽ không thích hợp vì lớp sơn ảnh hưởng đến việc đưa kệ vào khe. Cách tốt nhất là theo các giải pháp sau đây (xem hình) nhưng nếu không đủ khoảng trống thì ta có thể để hai hay ba tủ sách giống nhau kế bên nhau để tạo ra một hệ thống lưu trữ lớn hơn.

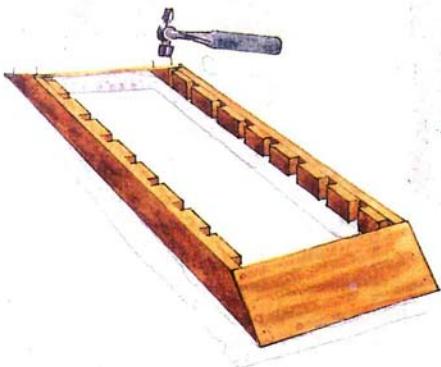
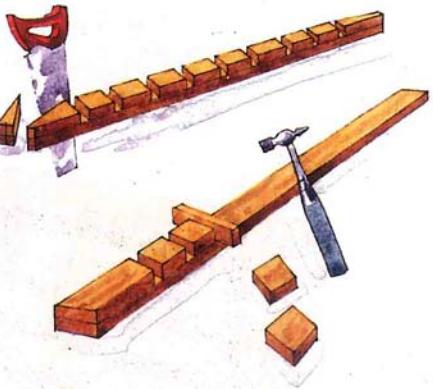
1. Hình minh họa cho thấy các bộ phận cần có. Các miếng ván lót mặt sau bằng gỗ dán nên để hơi quá kích thước trong giai đoạn này để sau khi lắp ráp sẽ bao cho bẳng. Các vị thế của khe như hình vẽ. Khoảng cách giữa các khe đều bằng nhau để thấy đơn giản. Vì sau khi lắp ráp sẽ khó đánh giấy nhám các mảnh gỗ nên cần đánh giấy nhám tất cả các bộ phận trước.

2. Cắt hai thanh gỗ dài thành những khối gỗ nhỏ chặt góc (xem hình). Dùng loại cưa mộng (xem hình) làm việc này dễ hơn. Tiện lợi của cưa này là răng cưa tốt hơn nhiều so với răng cưa thông thường. Mặt cắt chỉ cần đánh giấy nhám sờ sờ.

3. Đóng đinh ghim vào các khối gỗ nhỏ và dán chúng vào đúng chỗ. Trước khi bạn làm việc này bạn khoan thử các lỗ cùng đường kính với đinh ghim vào khúc gỗ nhỏ để chúng khỏi bị tép khi bạn đóng đinh ghim vào. Đánh dấu vị trí của các khối gỗ nhỏ trên thanh ray thẳng đứng để lấy chuẩn. Dùng mảnh gỗ thừa từ vật liệu làm kệ để làm ni khoảng cách. Lắp từng khối gỗ nhỏ, dùng mảnh gỗ ni làm chuẩn để lấy đúng khoảng cách giữa các khối gỗ nhỏ. Cưa phần cuối để làm thành góc.

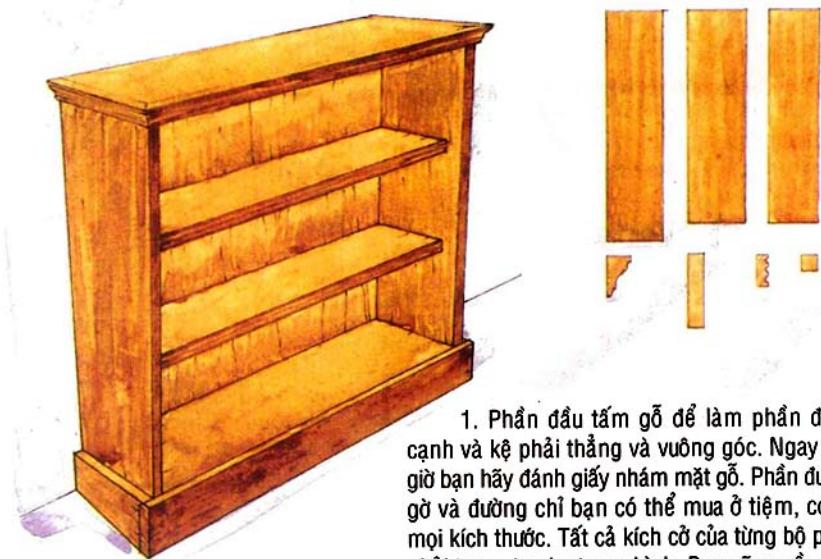

4. Các mặt đã cưa chặt góc ở đầu hai thanh đứng nên bào láng. Điều quan trọng là hai thanh đứng được đặt thật song song với nhau và có thể làm điều này bằng cách đặt một kệ vào khe mỗi đầu. Đặt một miếng bìa mỏng vào trong khe để sau khi gắn kệ xong không bị chặt quá. Nhờ một người giữ theo vị thế này (xem hình) bạn có thể đóng đinh ghim và dán các tấm ván lót vào mặt chặt góc ở sau lưng tủ sách.

TRUYỀN THỐNG

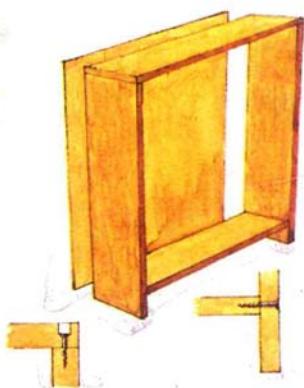
TỦ SÁCH

Tủ sách loại này được thiết kế làm bằng gỗ cứng. Mặc dù làm bằng gỗ cứng nhưng cũng có thể làm đường gờ, đường chỉ bằng gỗ thông vì gỗ thông mềm nên tương đối dễ làm. Hãy theo kích cỡ dưới đây (theo biểu đồ) vì các kích cỡ này có liên quan với nhau. Bạn hãy dùng kỹ thuật ở các phần trước để làm loại tủ sách này, dụng cụ cũng như vậy. Đánh bóng gỗ cứng phần nào cũng dễ hơn là sơn cho thật đẹp. Sử dụng sáp đánh bóng với giẻ sẽ không bị vết nhão giọt, đường sọc hay vết cọ như khi sơn, cơ bản là mặt gỗ sẽ đẹp hơn. Mặc dù bạn cần phải phủ vài lớp bảo vệ, nhưng việc này dễ và ít rắc rối hơn là sơn. Sáp đánh bóng cũng đủ tốt cho loại tủ sách này nhưng để cho bề mặt bền hơn bạn có thể chọn cách đánh vécni. Trên mặt gỗ bạn phết một lớp vécni, polyurethane gồm 70% vécni và 30% xăng trắng. Khi mặt gỗ khô, dùng giấy nhám thật mịn đánh láng mặt gỗ sau đó đánh sáp hai hoặc ba lớp. Để công việc dễ hơn, bạn có thể đánh vécni hay sáp trước khi gắn mặt sau và các kệ.

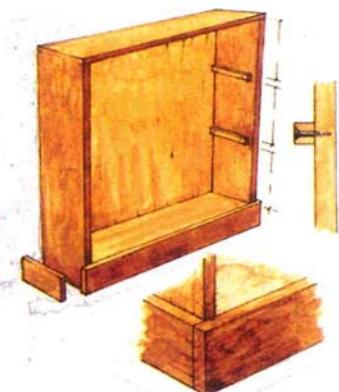

1. Phần đầu tấm gỗ để làm phần đinh, cạnh và kệ phải thẳng và vuông góc. Ngay bây giờ bạn hãy đánh giấy nhám mặt gỗ. Phần đường gờ và đường chỉ bạn có thể mua ở tiệm, có đủ mọi kích thước. Tất cả kích cỡ của từng bộ phận phải tương tự như trong hình. Bạn cũng cần một tấm gỗ dán vuông vức 9 tấc để làm mặt sau. Bạn làm rộng hơn kích thước một chút để khi lắp ráp xong bạn hãy bào lại cho bằng.

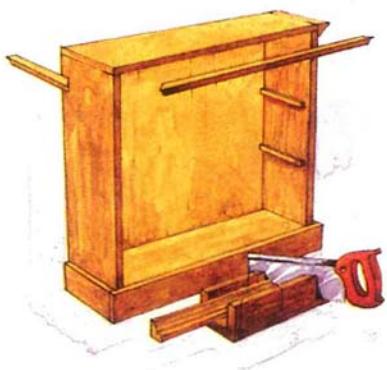
2. Dán và bắt vít mồi nối của phần đỉnh và đáy lại với nhau. Khoan hai bên lỗ tấm gỗ ở đỉnh khoảng 10 ly và làm các nút chêm đầu đinh vít giữ các bộ phận cho vững bằng êtô, đánh dấu vị trí các lỗ khoan thử. Sau khi lắp ráp dùng giấy ướt lau sạch phần keo dư thừa. Đánh giấy nhám chung quanh mối nối khi keo khô và bào đầu mối nối và tất cả cạnh trước cho bằng. Đóng đinh ghim và dán mặt sau đúng chỗ, bào các cạnh cho bằng.

3. Phần đỡ kệ là thanh vuông 15 ly, dài cùng cỡ với chiều rộng của kệ. Bắt vít theo như hình vẽ. Đeo gót gỗ làm chân tủ. Đóng đinh ghim và dán keo các phần này. Lắp mặt sau với các tấm mặt cạnh, mặt trên, dưới, hơi gối đầu để sau này bào cho bằng khi keo khô. Phải chắc rằng các cạnh và mối nối góc trước thật thẳng hàng.

4. Đường chỉ ở đỉnh tủ gồm ba thanh có xẻ góc để nối góc. Gắn một trong cạnh thanh đường chỉ vào cạnh tủ để các đầu xẻ góc thẳng hàng với mặt trước của tủ. Nếu hơi dư thì phần dư sẽ nằm ở mặt sau, sau này bạn gọt nó đi. Đóng đinh ghim và dán keo đúng chỗ. Lắp đường chỉ ở mặt trước là điểm then chốt vì nó được xẻ góc cả hai đầu nên không thể lổ được khi ghép mối nối. Sau đó cắt và gắn thanh đường chỉ vào phần cạnh tủ. Tề mặt sau cho bằng và bào cạnh phần đỉnh tủ cho phẳng.

5. Kiểm tra các kệ đã khớp chưa nếu không thì tề lại. Cắt thanh đường chỉ để làm cạnh mặt trước của các kệ, kích thước hơi lố một chút, đóng đinh ghim và dán vào đúng chỗ. Bào phần đầu và cuối khi keo đã khô.

Dán kệ vào vị trí, kệ thấp gắn lên trước. Để quả cân lên kệ để đè kệ xuống trong khi keo còn ướt. Vặn một đinh vít xuyên qua mặt sau tủ sách và chính giữa mỗi kệ để kệ không bị võng xuống khi chất đầy sách.

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN
43 Lò Đúc, Hà Nội -- ĐT: (04) 264725, 9719512

SỐNG VỚI SÁCH
Bản tiếng Việt: **TRẦN HOÀNG DUNG**

Chịu trách nhiệm xuất bản:

BÙI VIỆT BẮC

Biên tập: AN CHƯƠNG

Bìa & trình bày: NHẤT NHÂN

Sửa bản in: THIỀN NGA

Liên doanh & giữ bản quyền:

CÔNG TY SÁCH

Thời Đại

THOIDAI BOOKS LTD

*In 1.000 cuốn, khổ 14.5 x 20.5 cm, tại Công ty CP In Phan Văn Mảng.
Số đăng ký KHXB: 995/XB-QLXB/06-VHTT do Cục XB ngày 19-7-04.
Giấy TNKH ngày 20-7-04. In xong và nộp lưu chiểu Quý III năm 2004.*

ALAN POWERS

Sống với Sách

NHÀ XUẤT BẢN
VĂN HÓA THÔNG TIN

Công ty Sách **Thời Đại**
394 Nguyễn Thị Minh Khai, Quận 3, TPHCM
ĐT: 8344030; 8249686; 8356941; 0909 272501
Fax: 8344029. E-mail:

Sống với sách

1401080001471

45,000 VND

GIÁ: 45.000Đ